

În linia întâi înseamnă, acum, la seceriș

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o vizită de lucru în județul Constanța

22 de ani
de la Congresul
al IX-lea
al partidului

Există repere, în istoria unui popor, a căror semnificație trecerea timpului o consolidează permanent, căci fiecare generație își configurează biografia, destinul social, în cimpul de acțiune determinat de aceste repere. Pentru că a deschis un curs nou al istoriei noastre, pentru că a marcat începutul unei perioade care s-a dovedit cea mai fertilă din istoria țării, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român s-a statomicit în conștiința națională ca reper durabil și esențial la care ne raportăm cu tot ceea ce este al

anului 1965 au dobindit, prin densitatea și prin grandoarea construcției lor, dimensiunile și atributele unei epoci. O epocă pe care o definim, în istoria contemporană a României, cu numele celui care îi este temerar inițiator, suprem garant și strălucitor simbol: Epoca Nicolae Ceaușescu.

Atunci, în acel anotimp înalt al istoriei politice românești, la Congresul al IX-lea, raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu a supus unei analize riguroase, lucide, drumul parcurs în edificarea

trăit un profund sentiment de bucurie civică urmărind prezentarea raportului, în cadrul istoricului Congres, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. S-au discutat deschis probleme esențiale pentru devenirea țării, pentru climatul social, pentru angajarea pe un drum nou, eroic. Și oamenii au simțit că, de la tribuna Congresului, cel ce se afla în fruntea partidului li se adresează direct, cu sinceritate și căldură, cu încredere și speranță, că în raport sint exprimate, de fapt, propriile lor gânduri, aspirații, vveri.

Atunci, la Congresul al IX-lea, partidul, poporul, au făcut o opțiune istorică. În consens cu gândurile și voința tuturor comunistilor, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră, forumul din iulie 1965 a investit în suprema funcție de conducere în partid pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucit fiu al națiunii, care în toată această perioadă s-a impus conștiinței naționale ca un luminat și înflăcărat patriot, ce a făcut din înălțarea țării țelul suprem al vieții sale revoluționare, ca un conducător de mare cutezanță, intruchipind în mod exemplar spiritul novator, ca un om de adâncă omenie ce și-a pus pecetea remarcabilei sale personalități pe toate marile transformări ale acestor ani, imprimându-le caracteristici specifice, inegalabile. Noul făgaș de istorie revoluționară pe care a pășit țara a confirmat cu forța de netăgăduit a faptelor justetea opțiunii de atunci? tot ce s-a infăptuit în

(Continuare în pag. 3)

D. CONSTANTINESCU ■

Glorioasă istorie

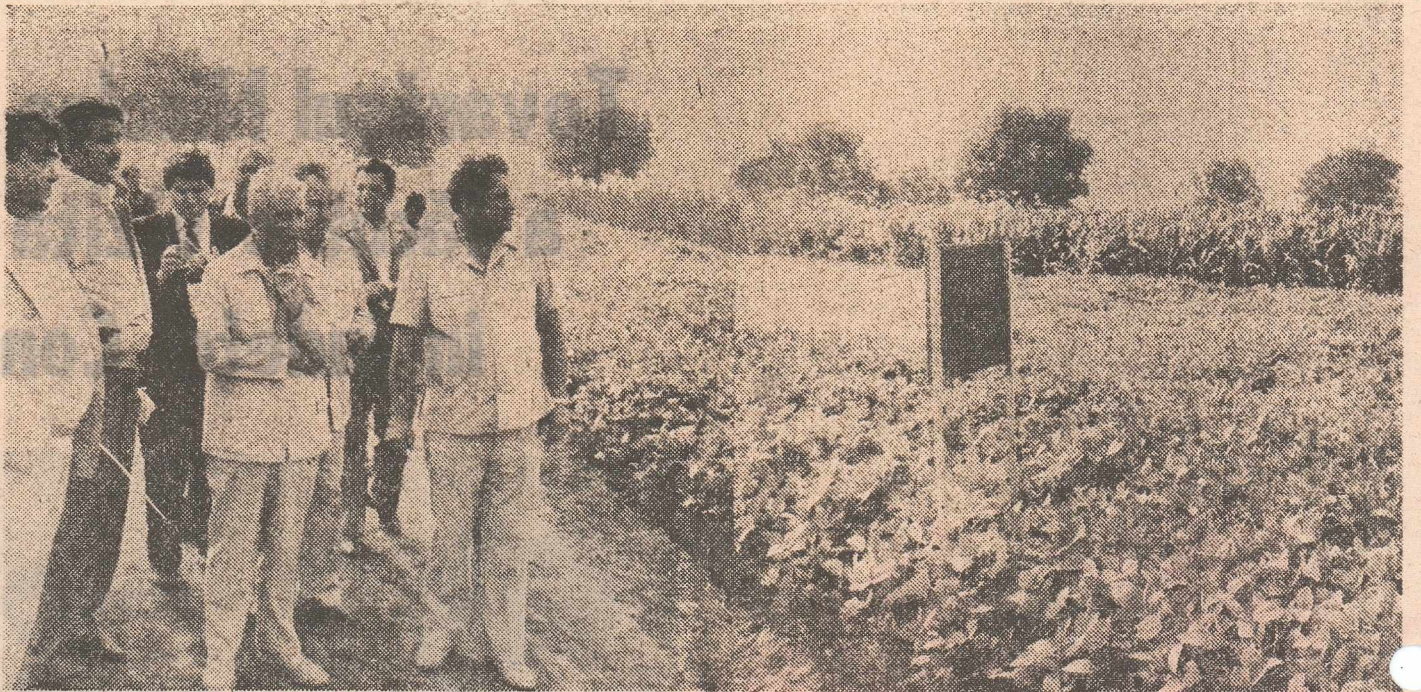
nostru, cu tot ceea ce trudim și agonisim, cu tot ceea ce vrem și îndrăznim, prin eliberarea și fructificarea — în beneficiul patriei și al revoluției — a energiei unui popor harnic și dinamic, năzuind afirmarea majoră. Intre evenimentele de răscruce care ne-au hotărât, prin vreme, devenirea, marele forum al comunistilor din iulie 1965 a oferit revoluției perspectiva necesară de a-și dovedi în mod decisiv și cuprinzător rodnicia, în planul istoriei noastre, transformind în realități palpabile virtualitățile ei creatoare și constructive. Cei 22 de ani care au trecut de la acea vară de neuitat a

noii societăți, a adus în conul de lumină al analizei științifice, obiective, o seamă de fapte, de procese și fenomene noi, a inițiat o vastă operă de elaborare și re-elaborare teoretică, statuind o nouă viziune, dinamică, modernă, profund umanistă despre construcția socialismului, a definit într-un chip magistral principalele orientări — dezvoltate și îmbogățite în anii care au urmat — ale edificării noii societăți a muncii și creației, a dreptății, egalității și demnității socialiste pe pământul românesc. Spiritul nou, proaspăt, deschis al raportului era așteptat cu încredere de popor și poporul întreg a

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o vizită de lucru în județul Constanța

În atmosfera de activitate intensă, plină de dăruire în care întregul nostru popor acționează în aceste zile pentru a întâmpina cu noi și importante succese sărbătorirea zilei de 23 August și Conferința Națională a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat miercuri o vizită de lucru în unități agricole de stat și cooperatiste din județul Constanța. Pe itinerarul vizitei s-au aflat: Întreprinderea Agricolă de Stat Amzacea, Întreprinderea Agricolă de Stat Topraisar și Cooperativa Agricolă de Producție Costinești. Înscrind-se în practica statornicită de conducătorul partidului și statului, de consultare permanentă cu fauritorii de bunuri materiale din toate sectoarele economiei naționale, vizita a prilejuit evidențierea preocupărilor existente în unitățile agricole din județ pentru obținerea de recolte cât mai mari, corespunzător condițiilor create prin continua dezvoltare și modernizare a agriculturii noastre socialiste în perioada care a trecut de la încheierea cooperativizării, pentru îndeplinirea obiectivelor noii revoluții agrare. Au fost analizate probleme privind modul cum s-a organizat și se desfășoară actuala campanie de strângere și depozitare a cerealelor păioase și de întreținere a culturilor prășitoare. Au fost examinate starea de vegetație a culturilor cerealiere, tehnice și legumicole, modul în care sunt îndeplinite programele de irigații, felul în care se acționează pentru ridicarea permanentă a întregii activități din agricultură la cote superioare de eficiență și calitate, astfel încât să se asigure realizarea exemplară a sarcinilor stabilite, a hotărârilor Congresului al XIII-lea al partidului.

Pe parcursul vizitei au fost evidențiate rezultatele obținute în îndeplinirea sarcinilor stabilite de secretarul general al partidului în vederea folosirii raționale a pământului, sporirii continue a potențialului productiv al acestuia. Totodată, s-au relevat preocupările oamenilor muncii din agricultura județului în direcția efectuării la timp și în condiții de calitate a lucrărilor de recoltare a cerealelor și de întreținere a celorlalte culturi. Apreciind stadiul de vegetație a culturii de

pe o solă de grâu, densitatea existentă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că sint condiții în acest an ca la nivelul județului Constanța să se realizeze o producție bună de grâu. În acest sens, secretarul general al partidului a cerut să se asigure strângerea în cel mai scurt timp și în cele mai bune condiții a recoltei, astfel încât să se evite orice pierderi. S-a insistat în mod deosebit să se ia toate măsurile organizatorice necesare pentru ca mașinile și utilajele să lucreze la întreaga lor capacitate, astfel încât să fie mult sporită viteza de recoltare.

O atenție deosebită a fost acordată mecanizării lucrărilor agricole. Conducătorul partidului și statului a apreciat preocupările mecanizatorilor din județul Constanța în direcția modernizării mașinilor și utilajelor agricole, a recuperării unor piese de schimb și a cerut organelor centrale de specialitate să studieze rezultatele obținute în acest județ și să le prezinte spre generalizare. Constatând la fața locului că se lucrează, în unele zone, în flux continuu — imediat după combine urmează balo-

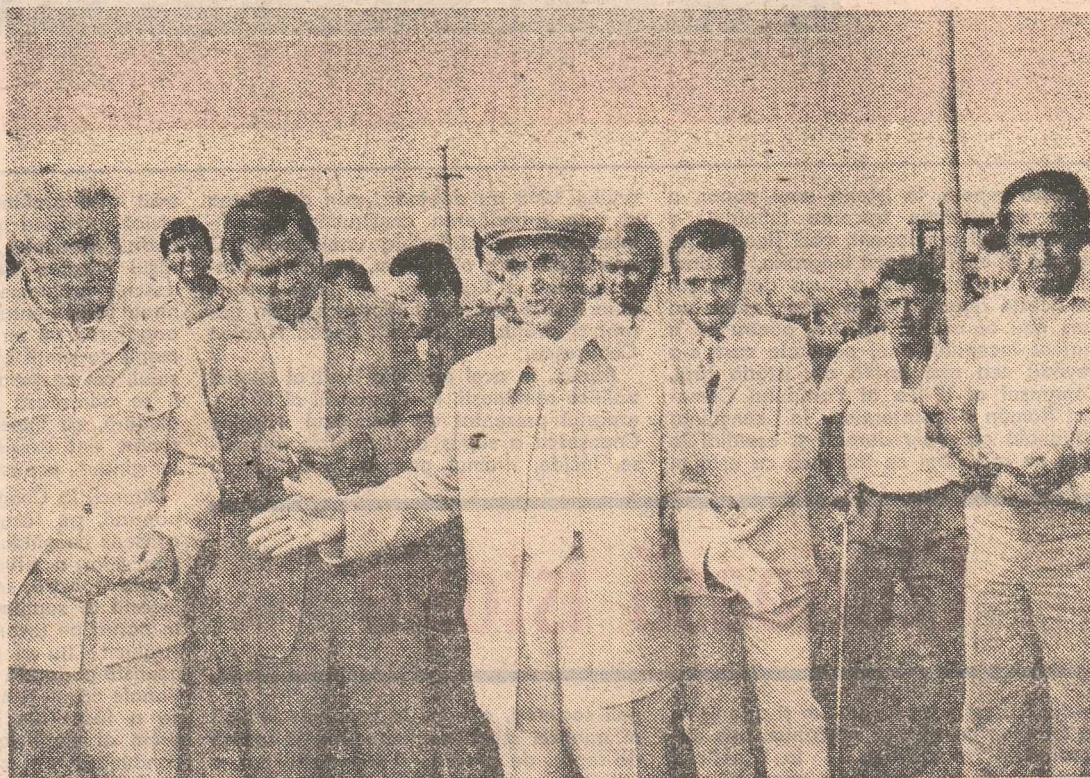
tarea paielor și transportarea acestora, discuirea terenului și însămânțarea imediată a culturilor duble —, secretarul general al partidului a cerut factorilor de răspundere să se continue acțiunea de adaptare a discurilor la semănători, modalitate prin care se asigură și o productivitate sporită și economisirea de carburanți. De asemenea, după vizitarea unei sole pe care se testează un mare număr de hibrizi de porumb realizați de specialiștii noștri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să fie extinsă și în alte unități realizarea de cimpuri cu soiuri comparative, pentru a se putea alege hibridii de porumb care dau cele mai bune producții în zonele respective. În altă unitate, au fost analizate o serie de aspecte ale utilizării de soiuri de hibrizi de porumb de mare productivitate în condiții de irigare, rezultatele încercărilor și experiențelor cu peste 50 de soiuri de hibrizi de porumb timpurii, precum și hibrizi târzii cultivați pe baza unor tehnologii diverse, cu diferite densități. Apreciind că tehnologia de cultivare în benzi în

rînduri duble asigură cele mai bune condiții de dezvoltare a plantelor și producții ridicate, secretarul general al partidului a cerut să se extindă această metodă și să se ia măsuri corespunzătoare pentru adaptarea combinelor de recoltare la sistemul de cultivare prezentat în unitatea respectivă.

Cadrele de conducere, specialiștii, toți cei prezenți la analiza din județul Constanța au exprimat vii mulțumiri pentru vizită, pentru concluziile ei, pentru aprecierile și îndemnul adresate și l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că oamenii muncii de pe ogoarele dobrogene vor depune toate eforturile pentru încheierea în timp cât mai scurt și cu cele mai bune rezultate a campaniei de vară, pentru executarea la termenul optim și la un nivel calitativ superior a tuturor lucrărilor agricole, pentru a-și aduce o contribuție tot mai mare la îndeplinirea sarcinilor stabilite de Congresul al XIII-lea, la realizarea obiectivelor noii revoluții agrare.

ION DUMBRAVA ■

Utilaje de mare randament pentru agricultură

Evidențind grija deosebită pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o are în permanență pentru dotarea unităților agricole cu mașini și utilaje dintre cele mai perfecționate, corespunzător programului de dezvoltare și modernizare continuă a

agriculturii noastre socialiste, conducătorul partidului și statului a examinat la sfârșitul săptămânii trecute, împreună cu cadre de conducere și specialiști din domeniul mecanizării agriculturii, o serie de mașini agricole, agregate și echipamente moderne, cu productivitate sporită, menite să asigure aplicarea cu succes a celor mai

eficiente tehnologii de cultură și, pe această bază, obținerea unor recolte tot mai bogate, sigure și stabile, îndeplinirea exemplară a obiectivelor noii revoluții agrare.

În cadrul acestui dialog de lucru, care a avut loc pe un teren de pe raza comunei Snagov, din sectorul agricol Ilfov, secretarului general al partidu-

lui l-au fost prezentate utilaje folosite în agregat cu tractoare de diferite puteri la efectuarea lucrărilor pe terenurile existente în țara noastră. Au fost subliniate îmbunătățirile constructive aduse în ultima perioadă ca urmare a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la modernizarea utilajelor, la reducerea greutatei acestora și, implicit, la reducerea consumului de metal, la mărirea duratei de exploatare și a calității lucrărilor efectuate. Au fost examinate la fața locului noile pluguri cu geometrie variabilă cu anticormane, utilaje pentru scarificarea solului, diverse variante de mașini și organe de lucru pentru semănat. Secretarul general al partidului a cerut ca aceste utilaje să fie realizate la un nivel de calitate ridicat, astfel încât ele să funcționeze ireproșabil, să contribuie la sporirea potențialului productiv al pământului, la creșterea și pe această bază a producțiilor agricole. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că în acest an sint condiții ca în sectorul agricol Ilfov să se obțină o producție ridicată de grâu și că, în consecință, trebuie luate toate măsurile pentru strângerea și depozitarea în cele mai bune condiții a întregii recolte.

Cadrele de conducere, specialiștii prezenți au asigurat pe secretarul general al partidului că vor acționa neabătut pentru aplicarea indicațiilor primite, pentru continua perfecționare și modernizare a sistemelor de mașini și utilaje agricole în vederea îndeplinirii sarcinilor stabilite în domeniul agriculturii pentru actualul cincinal, a obiectivelor noii revoluții agrare.

P. NICORĂ ■

Contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor de prietenie româno-polone

Avind vechi și bogate tradiții, relațiile de prietenie și colaborare româno-polone au cunoscut în anii socializmului, și cu deosebire în ultimele două decenii, o dezvoltare continuă. O contribuție de cea mai mare însemnătate la întărirea și diversificarea colaborării și conlucrării româno-polone au adus-o întâlnirile și convorbirile la cel mai înalt nivel dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Polone. În acest cadru se înscrie și recenta vizită prietenească de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Polonă, efectuată la invitația tovarășului Wojciech Jaruzelski.

Desfășurate într-o atmosferă de căldură prietenie și înțelegere, convorbirile dintre cei doi conducători de partid și de stat au oferit prilejul unei informări reciproce despre principalele preocupări actuale ale celor două țări, angajate fiecare într-un amplu efort de edificare a noii orânduiri socialiste, în lumina obiectivelor stabilite de congresele partidelor lor de guvernământ — Congresul al XIII-lea al PCR și Congresul al X-lea al PMUP — practică ce-și dovedește tot mai mult utilitatea, confirmând însemnătatea deosebită a întâlnirilor la cel mai înalt nivel pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale pe numeroase planuri. Necesitatea unor schimburi de păreri este cu atât mai mare, cu cât țările socialiste în ansamblu au dobândit o vastă experiență, intrând acum într-o nouă etapă de dezvoltare, propunându-și noi obiective de atins. După cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, viața a demonstrat că socialismul se construiește în forme diverse, diferite de la o țară la alta, că, prin realizările și activitatea sa, fiecare partid comunist și fiecare țară socialistă își aduce o contribuție importantă la dezvoltarea teoriei și practicii revoluționare și a construcției socialiste, a principiilor socialismului științific.

Cel doi conducători de partid și de stat au constatat — după cum se menționează în Comunicatul comun româno-polon — că factorul determinant în întărirea prieteniei și dezvoltarea colaborării dintre România și Polonia,

dintre popoarele români și polonezi, îl constituie conlucrarea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Unit Polonez. Exprimându-se profund satisfăcut în legătură cu întărirea raporturilor dintre cele două partide, s-a relevat totodată necesitatea găsirii unor noi forme și mai eficiente de colaborare și schimb de experiență între comitetele centrale și organele de partid la diferite niveluri.

Apreciindu-se pozitiv stadiul colaborării româno-polone în domeniile economic și tehnico-științific, s-a subliniat necesitatea intensificării acțiunilor pentru realizarea cu consecvență a sarcinilor cuprinse în programul de lungă durată de dezvoltare a colaborării economice și tehnico-științifice dintre țările noastre, creșterea ponderii, în cadrul schimburilor comerciale, a produselor realizate prin cooperare și specializare. S-a indicat Comisiei mixte guvernamentale româno-polone de colaborare economică să ia măsuri care să asigure realizarea integrală a sarcinilor cuprinse în Acordul comercial pe perioada 1986—1990. S-a apreciat că potențialul în continuă creștere al celor două țări creează condiții favorabile pentru o dezvoltare și mai largă a colaborării reciproc avantajoase, sporirea volumului și diversificarea schimburilor comerciale. Dându-se o apreciere pozitivă activităților în vederea îndeplinirii Programului de colaborare în domeniile științei și tehnologiei pe perioada 1986—1990, s-a hotărât ca organele centrale pentru știință și tehnologie din cele două țări, în colaborare cu organele și organizațiile economice, să-și intensifice eforturile pentru identificarea de noi posibilități care să ducă la sporirea contribuției conlucrării tehnico-științifice bilaterale în soluționarea unor probleme importante ale economiilor naționale ale celor două țări, mai ales în domeniul de vîrf, ca microelectronica, tehnica roboților, energetica și altele. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Wojciech Jaruzelski s-au pronunțat pentru dezvoltarea permanentă a colaborării economice și tehnico-științifice a țărilor membre ale CAER, pentru realizarea înțelegerilor adoptate la Consfătuirea economică la nivel înalt din iunie 1984, a Programului complex și progresului tehnico-științific pînă în anul 2000.

Conducătorii României și Poloniei

s-au pronunțat, de asemenea, pentru dezvoltarea în continuare a contactelor dintre uniunile de creație, instituțiile culturale și științifice, în domeniul turismului și sportului, precum și pe linia mijloacelor de informare în masă, în scopul unei mai bune popularizări a patrimoniului istoric și a înfăptuirii actuale ale celorlalte țări, pentru dezvoltarea unor contacte largi între popoarele români și polonezi.

În cadrul schimbului de păreri în probleme majore ale vieții internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Wojciech Jaruzelski au exprimat îngrijorarea profundă în legătură cu situația gravă și complexă care se menține în lume, ca urmare mai ales a continuării cursei înarmărilor și a încercărilor de transferare a acesteia în spațiul cosmic, a dezvoltării arsenalelor nucleare, a politicii imperialiste de forță și amestec în treburile interne ale altor state. A fost subliniată importanța crescîndă a acelor forțe din lume care se situează pe poziția apărării păcii, împotriva cursei înarmărilor și pericolului unui război atomic distrugător, pentru o abordare nouă a problemelor vieții internaționale. A fost exprimată convingerea că problema fundamentală a contemporaneității este menținerea păcii în lume, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, renunțarea la politica „descurajării nucleare”. Subliniind importanța și actualitatea concluziilor și propunerilor cuprinse în documentele Consfătuirii de la Berlin a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Wojciech Jaruzelski s-au pronunțat pentru încheierea neîntîrziată între URSS și SUA a acordului cu privire la lichidarea tuturor rachetelor americane și sovietice cu rază medie de acțiune ca și a rachetelor operative-tactice din Europa, fapt care ar deschide calea spre eliminarea completă a armelor nucleare de pe continent.

Fără îndoială că noul dialog la cel mai înalt nivel româno-polonez, înțelegerile la care s-a ajuns cu acest prilej vor asigura dezvoltarea și mai puternică a conlucrării dintre cele două partide și țări, în folosul și spre binele ambelor popoare, al progresului și prosperității lor, al cauzei generale a socialismului, păcii și înțelegerii pe tot globul.

ION CODRU ■

22 de ani de glorioasă istorie

(Urmare din pag. 1)

acești ani este indisolubil legat de vasta și laborioasă activitate teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de capacitatea sa de a fundamenta noile orientări, de stilul său de muncă dinamic, de energia clăditoare și de fermitatea și clarviziunea revoluționară cu care conduce măreața operă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. Am ridicat, în acești 22 de ani, ctitorii demne de acest ev socialist, precum Canalul Dunăre-Marea Neagră, Metroul bucureștean, Transfăgărășanul, mari hidrocentrale pe Dunăre și pe principalele riuri ale țării, modernele combinate și spații de producție ale siderurgiei, ale chimiei, ale cărbunelui, ale energeticii. Am ridicat la rang de producție știință, așezînd-o la temelie progresului nostru prin înalt aport și sub nemijlocita conducere a savantului de reputație mondială, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Am dezvoltat o industrie redutabilă, purtătoare de tehnici de vîrf, afirmînd tot mai accentuat rolul factorilor calitativi-intensivi și capabilă să realizeze astăzi, în numai 60 de zile, întreaga producție a anului 1965. Am dezvoltat o agricultură modernă, ce și-a dublat recoltele, înscriindu-ne printre primele țări producătoare de cereale de pe continent și de pe planetă. În ultimele două decenii aproximativ 11 milioane de oameni — aproape jumătate din populația țării — s-au mutat în case noi. Am ridicat maiestruoase palate ale învățămîntului și culturii, ale științei și artelor, ale sănătății și sportului. În acest răstimp am propus lumii, într-un veac torturat de recesiuni și crize, o noțiune dinamică despre ritm, despre dezvoltare, despre statornicia înaintării, despre ce înseamnă, în concepția românească, efort, efort propriu, științific determinat și unitar dirijat, învederînd tot mai înalt principiul eficienței pe toate planurile. Și am întemeiat, ca supreme ctitorii ale epocii, libertatea reală, democrația reală, participarea reală a maselor la actul deciziei, unitatea reală de cuget și de simțire, de interes și de idealuri a tuturor fiilor acestui pămînt, constituiți în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste. Succesul operei constructive ce s-a desfășurat în anii de după Congresul al IX-lea s-a întemeiat, fără îndoială, chiar pe această putere constituită prin unirea în gînd și faptă a tuturor fiilor țării, pe voința lor comună, fortificată în cursul dialogului pe care secretarul general al partidului l-a întreținut în permanență cu oamenii muncii din tot cuprinsul pămîntului românesc. Pe acest temei în care sînt cuprinse resursele de fertilitate și de izbindă ale oricărui proiect, tot ce s-a înfăptuit în anii de după Congresul al IX-lea a fost supus judecării obștești, conform practicii profund democratice statornicite în viața politică a țării, astfel încît forma definitivă a tuturor proiectelor acestei perioade s-a impregnat cu pecetea înțelepciunii colective, adevărînd că din dialogul permanent pe care secretarul general al partidului l-a întreținut cu țara au rezultat înseși resursele creativității oamenilor acestei țări, în toate laturile vieții.

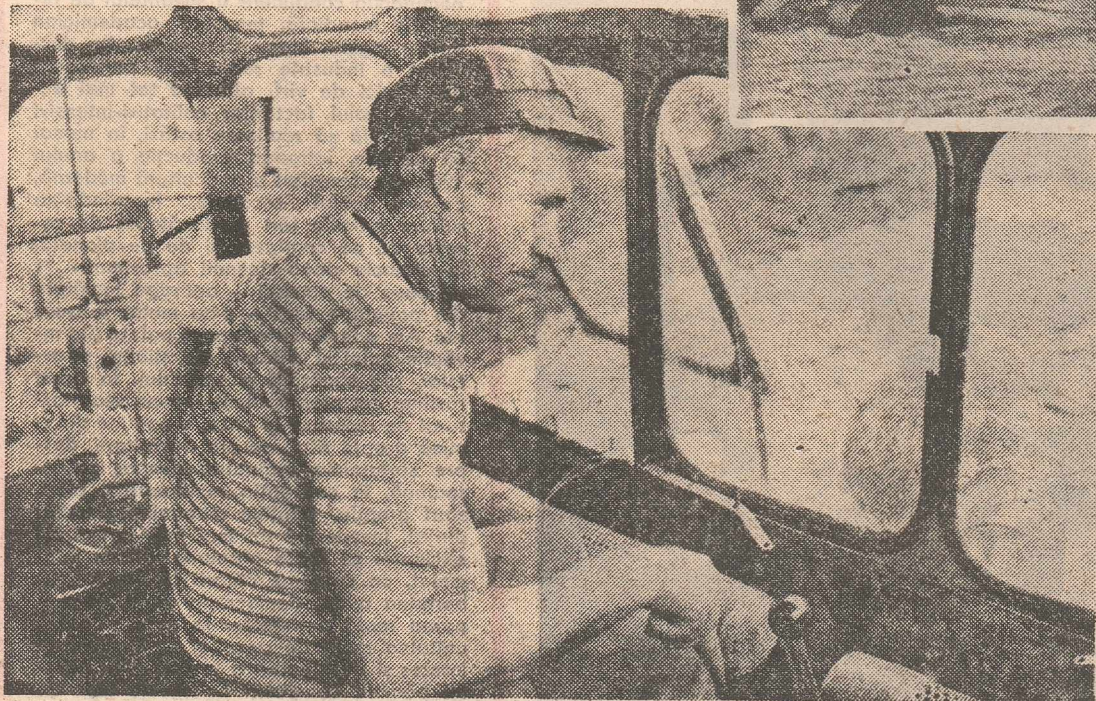
Străbătem astăzi o perioadă superioară a acestei opere constructive în care, așa cum sublinia secretarul general al partidului, se cer rezolvate probleme hotărîtoare pentru destinul patriei noastre socialiste. Obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea nu au și nu pot avea altă garanție a înfăptuirii lor decît efortul și voința nestăvilite de a învinge orice greutăți, de a asigura realizarea integrală a programelor de dezvoltare economică-socială a patriei. O vie mărturie în această direcție o constituie atmosfera de efervescență creatoare, de puternică angajare în muncă cu care întregul nostru popor se pregătește să împlinescă întruplinirea a 22 de ani de la istoricul Congres al IX-lea, apropiatele evenimente politice din viața partidului și a țării: Congresul al III-lea al culturii politice și educației socialiste, 40 de ani de la crearea Republicii, precum și Conferința Națională a partidului, ea însăși puternică expresie a spiritului revoluționar, a preocupării statornice de a analiza, în perioada dintre congrese, modul cum se înfăptuiește politica partidului, măsurile ce se cer întreprinse pentru accelerarea dezvoltării țării. În preajma acestor evenimente, supremul legămînt al tuturor comunistilor, al tuturor oamenilor muncii este ca, strîns uniți în jurul partidului, al strălucitului său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să contribuie energic, entuziast și neprecupețit la înfăptuirea politicii partidului, să înscrie în anii ce vin noi și prestigioase izbînzii în cronică marilor împliniri ale patriei, României socialiste.

**Un reper al dezvoltării rapide,
intense și armonioase
a tuturor zonelor țării:**

ROVINARI

O întreprindere sub cerul liber

De veghe la energia țării

Nu există loc în România asupra căruia să nu-și fi lăsat pecetea politică partidului adoptată la istoricul Congres al IX-lea, când în fruntea comuniștilor a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cei 22 de ani care s-au scurs de atunci, în viața de zi cu zi a oamenilor, în felul lor de a gândi, de a se implica în marea acțiune de edificare a României socialiste începută în anul 1965, s-au produs mutații spectaculoase.

Biografiile a milioane de oameni au intrat într-o nouă zonă, nu de puține ori spectaculoasă. Oamenii au deprins noi meserii, au învățat să minuiască în locul sapei utilaje din cele mai pretențioase, au urmat școli și institute, s-au mutat în case noi, participă cu idei și inițiative la procesul de producție, la viața obștei, șint stăpini pe propriile lor destine, într-o țară liberă care-și urmează neabătut drumul spre cucerirea de progres și civilizație pe care singură și le-a propus.

Toate aceste lucruri ies mai pregnant în evidență, ca indubitabile argumente în favoarea socialismului pe care-l construim, într-un loc ca Rovinari, unde în urmă cu douăzeci de ani nu era practic nimic. În 1967, la Întreprinderea minieră Rovinari a început să lucreze primul excavator cu rotor achiziționat din import. Astăzi în țară șint în funcțiune 65 de asemenea excavatoare. În ultimii ani ele au început să se producă în țară. Producția I.M. Rovinari reprezintă a cincea parte din producția de lignit a țării.

Pentru minerii și energeticienii din zonă s-a ridicat din temelii un oraș nou: locuințe, școli, magazine, case de cultură. Au venit aici oameni din toate colțurile țării în căutarea unui rost mai bun, tineri care au pornit în viață doar cu dragostea de muncă și care au fost ajutați să-și întemeieze într-un timp extrem de scurt un cămin din care să nu lipsească nimic. Un oraș avind o vîrstă de cîțiva ani și care se poate compara cu altele, rîvnite prin munca multor generații. Ceea ce s-a făcut aici în doar cîțiva ani este în aceeași măsură și semnul înțelepciunii politicii de dezvoltare întreprinsă a țării, cit și semnul puterii acestui popor.

Știința și conștiința muncitorească

— Tovarășe inginer Nicolae Bercea, ați fost numit director coordonator al Întreprinderii miniere Rovinari în toamna anului 1961. Doi ani mai tîrziu, întreprinderea s-a situat pe locul I în întrecerea socialistă și a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I. De atunci și pînă astăzi s-a înregistrat an de an, fără dotări suplimentare, o creștere a producției de cărbune. Care au fost totuși metodele folosite pentru obținerea ei?

— Întreprinderea minieră Rovinari a luat ființă în 1950. Este cea mai veche unitate cu profil de suprafață. A fost o adevărată școală a mineritului de suprafață, laboratorul tuturor încercărilor pe linia progresului tehnic. Aici s-au pregătit cadrele pentru toate unitățile, s-au experimentat și generalizat procese tehnologice noi, organi-

zarea și conducerea proceselor de producție, perfecționarea utilajelor. Mineritul de suprafață, așa cum se prezintă astăzi, este rezultatul nemijlocit al politicii partidului de după Congresul IX, când în fruntea partidului a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu. Politiciile economice i-au fost trasate directii noi, cu largi repercusiuni în prezent și viitor: asigurarea independenței energetice a țării. În 1967 a fost dat în folosință primul excavator cu rotor la cariera Cicani, acum închisă. Între timp au apărut alte utilaje și tehnologii moderne la nivelul tehnicii mondiale. Excavatoarele cu rotor se execută în exclusivitate în țară. La ora asta șint în funcțiune 65 de excavatoare cu rotor și circa 30 linii de haldare. La Rovinari șint 19 excavatoare și 90 kilometri de benzi transpor-

toare. Întreprinderea se întinde pe o suprafață de peste 120 kilometri pătrați, fără împrejurimi și poartă, sub cerul liber. Se intră la lucru fără legitimație. În 1966, am înregistrat un vîrf al activității noastre: 9 milioane tone cărbune și 34 milioane metri cubi sterili. În 1967 ni s-a incredințat mandatul să lansăm chemarea la întrecerea socialistă, angajîndu-ne să realizăm 11 milioane tone cărbune și 37,7 milioane metri cubi de sterili, ceea ce înseamnă a cincea parte din producția de cărbune a țării. Șint cifre foarte mari, care ne obligă. După primele cinci luni avem o depășire a planului la cărbune cu 340 mii tone iar la sterili cu peste 1,6 milioane metri cubi. Tot de aici s-a lansat chemarea la întrecerea socialistă între excavatoarele cu rotor din țară. Șapte din excavatoarele noastre se găsesc pe primele opt locuri.

— Meritul este al oamenilor sau al excavatoarelor?

— La Rovinari șint excavatoare de tip vechi, de cele mai diverse tipuri, uzate fizic și moral, cu piese de schimb unice, care nu s-au asimilat. Aceste greutăți le anihilăm printr-o preocupare permanentă pentru recrutarea și pregătirea cu simț de răspundere a cadrelor, pentru găsirea celor mai eficiente căi de reducere a fluctuației cadrelor, pentru aplicarea strictă a criteriilor valorice în promovare, pentru folosirea tinerilor și femeilor acolo unde experiența și puterea lor de muncă o permit, omul fiind singurul în măsură să acționeze preventiv. De altfel, asta înseamnă că aplicăm cu fermitate și consecvență principiile de muncă, organizare și conducere recomandate de partid. Condițiile specifice mineritului de suprafață presupun o dispersare mare a forței de muncă, în foc continuu, singurele elemente asupra cărora se poate acționa cu eficiență fiind știința și conștiința muncitorească. Ținem seama de elanul tinerilor, de forța fizică a femeilor în repartizarea pe diferite locuri de muncă, însă, subliniez, cele mai importante criterii șint priceperea profesională și conștiința muncitorească. Șotiile muncitorilor șint pe lingă o forță de muncă redutabilă și un element de stabilizare. Avem înțelegere față de greutățile inerente începuturilor de cășni-

cii, cînd tinerii pleacă practic de la zero. Ducem o permanentă acțiune de educare. Conștientizarea oamenilor este un proces lent și migălos, care trebuie să se desfășoare continuu și perseverent.

— Este adevărată părerea că mineritul este greu?

— Facem totul să dezmințim părerea anacronică, mult vehiculată, că mineritul e greu. Grație condițiilor superioare de muncă asigurate, odată cu introducerea tehnologiilor moderne, a mecanizării și automatizării, a început să fie solicitat mai mult potențialul mental decît cel fizic. Avem în urmă o bogată experiență, din care am învățat. Au fost și neconcordanțe între explozia punerii în funcțiune a utilajelor și dinamica forței de muncă. Încă se mai menține acest decalaj. Avem lipsă peste o mie de oameni stabili în întreprindere. Ducem criza de oameni cu nivel de pregătire corespunzător și tocmai de aceea ne preocupăm în mod deosebit de pregătirea și promovarea tinerilor, pe care fără investiții și cheltuieli îl putem forma. Am organizat laboratoare școlare, săli de studiu, dotate cu material didactic, broșuri editate de cadrele din întreprindere, diapozitive, filme, benzi de magnetofon. Organizăm pregătiri cu scoalere din producție, asigurăm condiții pentru școlile de maistri. Deci, numai avantaje.

— Ca în orice meserie, uneltele cu care lucrezi șint hotărîtoare. Aici se lucrează cu excavatoare speciale, unul costă 160 milioane lei, și am înțeles că tocmai în această direcție s-a manifestat în ultimul timp o schimbare de optică.

— Asigurarea unei linearități mereu crescătoare a producției, a unei constante în realizările zilnice a fost posibilă tocmai prin menținerea performanțelor utilajelor. Utilajele șint revizuite și întretinute zilnic. Noi decidem cînd subansamblele care n-au un grad de fiabilitate conform cu normativele trebuie reparate sau înlocuite. Nu facem rabat, nu mergem cu improvizării, nu învățăm lumea cu „cîrpele”. Am pierde de două ori: deteriorarea utilajelor și descalificarea oamenilor. Cînd un meseriaș vede că un conducător acceptă ca un utilaj să funcționeze în afara regurilor pe care le-a învățat, autoritatea profesională a aceluia conducător este știrbită. Nu întotdeauna reușim să evităm improvizările, însă aceasta e linia aici și în întregul combinat. Nu trebuie să fugi cu orice preț după producții mari. Producțiile mari se obțin din suma constantă și sigură a producțiilor zilnice. Din 19 excavatoare, cite avem, 4 șint oprite preventiv pentru întretinere. Această oprire se recuperează prin perfectă funcționare a celorlalte.

— Cine șintei dumneavoastră, tovarășe Nicolae Bercea?

— Șint absolvent al Facultății de electromecanică minieră de la Petroșani. Am început ca inginer stagiar la I.M. Rovinari. După 9 ani, cineva a avut încredere în mine și am fost promovată director tehnic la Întreprinderea minieră Jiț. Patru ani mai tîrziu am fost numit director coordonator la I.M. Rovinari. Am fost promovată de foarte tînr. Aplic și eu aceeași

metodă. Tineretul e dornic de afirmare, asimilează ușor, își propune piscuri în activitate, a suferit puține decepții și nu este descurajat. Viața ne dă uneori lecții dure dar nu mulți aplică principiul: reușești, continuă — nu reușești, continuă. Tineretul își propune realizarea rapidă a unor obiective materiale, ori acestea pot fi atinse prin muncă și răspundere. În atitudinea lui n-a apărut automulțumirea și blazarea. Îmi place să știau de vorbă cu oamenii. De la ei înveți totul. Respect munca și oamenii care muncesc cu dăruire. Fac tot posibilul ca oamenii muncii din întreprindere să vină la lucru cu plăcere, odihniți și mulțumiți. Fără asta nu se poate. Fiecărui om al muncii din întreprindere îi revine o valoare de fonduri fixe de 1,3 milioane lei. Răspunderea tuturor e mare, deosebit de mare. Se pot întimpla avarii grave, înregistra pagube colosale dintr-o neatenție cauzată de oboseală. Am grija ca orice promovare să se facă după un strict criteriu valoric. M-am înșurat la 23 de ani și am avut norocul să întîlnesc o femeie ideală. Vreau să aduc un omagiu soțiilor de miner. Ele șint coautoarele indirecte ale succeselor acestora. Dacă ai în casă un climat fertil, înțelegere față de munca ta, care cere nu de puține ori depărtarea de casă, prezența la locul de muncă la ore de noapte sau în zilele de sîrbători, dacă nu ești sîcîit poți să muncești așa cum trebuie, așa cum vrei. Directorul este un fel de antrenor. Are și el meritele sale, dar nu poate obține rezultate fără un lot corespunzător.

Se naște o lume

FIȘA DE DICȚIONAR

Anul de naștere — 1981 • Număr locuitori — 17 000 (5000 în comuncle aparținătoare) • Media de vîrstă a populației — 23 de ani • Profil — minerit, energie, agricultură • Obiective industriale — Întreprinderea „Electrocentrale”, Întreprinderea minieră Rovinari, I.M. Urdari, I.M. Peșteana, I.M. Pinoasa, Întreprinderea de utilaj minier, Întreprinderea de transport utilaj greu, Întreprinderea de cantine și cazare pentru minerit, Cooperativa „Gorjana” • Dotări socio-culturale — 3 200 apartamente; 1 liceu cu profil energetic; o școală generală; creșă; grădiniță; teatru de vară; piață agro-industrială; 1 500 m.p. spații comerciale; stadion.

• Comune aparținătoare — Bilteni, Cilnic, Fărășești, Urdari. Sintetic, acesta este Rovinariul în al șaselea an de existență cel mai tânăr oraș al țării împlinire a marilor direcții de dezvoltare a României pe coordonatele progresului, trasate magistral de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna Congresului al IX al Partidului. Pînă la o nouă ediție a Micului dicționar enciclopedic, ne spune primarul Constantin Dobromir, se vor mai înălța o casă de cultură cu 500 de locuri, pentru construirea căreia au fost investite peste 24 milioane lei, un spital policlinic cu 250 de paturi, ce va fi dat în folosință în septembrie (ca să putem prinde medici din promoția asta de absolvenți), un mare magazin BIG, pe care îl vom inaugura la 23 August și o Fabrică de mincare ce va asigura 18 000 mese calde pe zi pentru minieri.

Un oraș nou are totdeauna ceva de sărbătorit. În șase ani, 239 de căsătorii. Vin tineri din toate colțurile țării, muncesc împreună, se cunosc, întemeiază familii, se nasc copii; pînă acum, la Spitalul din Tîrgu Jiu, din septembrie, la spitalul cel nou al orașului. Pînă atunci, opt salvări asigură, zi și noapte, rezolvarea tuturor urgențelor.

„Dacă aș mai fi încă o dată primar, în alt oraș, în nici un caz n-aș accepta unul așezat, cu rosturile bine întemeiate. Să stau pe un scaun, să apăs pe un buton și, gata, problema să se rezolve. Nu n-aș putea! Aș îmbătrîni brusc.”

Constantin Dobromir mai are 11 ani pînă la pensie. Adevărul ține de domeniul birțiilor, realitatea îl contestă categoric. Înalt, subțire, nervos, primarul Rovinarilor își trădează vîrsta numai prin experiența de bătrîn activist.

„Acțiunea 5 000, acțiunea 7 000, acțiunea 3 000, tot ce vedeți aici s-a înălțat cu oameni veniți din toată țara. Mulți dintre ei fuseseră pînă atunci păstori, agricultori sau lucrari pe plai, la cules de mure. Rigorile industriei, ale mediului urban sînt un

lucru greu, se deprind în timp, cu efort. Uite, numai în primăvară am plantat 500 de coccodui ornamentali, 1500 plopi canadieni, 5000 de conifere ameliorate în zonă. 2 500 bruxus, 300 artari, 300 lenuperi. Din 10 000 de trandafiri plantați în 1986, mai sînt 3000. M-am săpărat cumplit la început. Apoi mi-am amintit de cineva care îmi spunea că florile de aia există, ca să fie mirosite. Da ca să poți mirosi un trandafir, trebuie să te așezi în genunchi, că tu ești înalt și el e plîpînd. Cîți oameni ingenunchează în fața unui trandafir? E mult mai comod să-1 rupi și să-1 mirosi. Aici se naște o lume nouă. Asta nu se face în cîteva luni. Nici măcar în cîteva ani. O să vină și vremea în care să sădesc azi 10 000 de trandafiri și să am anul viitor tot 10 000, sau chiar mai mulți. Avem acum un nucleu de „bătrîni”; noii sosiți găsesc un cadru, o atmosferă căreia trebuie să i se integreze. Locuțiile au fost repartizate în funcție de locul de muncă; o scară, sau chiar un bloc întreg sînt locuite de muncitorii de la o anume întreprin-

dere. Oamenii se știu, purtările necivilizate sînt imediat amenadate. În felul ăsta, apartamentele, casa scîrilor, spațiile din jurul blocurilor sînt îngrijite, întreținute atent. Dar ca să înțelegi, trebuia să fii aici cînd au început să se mute oamenii. Unii veneau cu un geamantan, trebuia să găsească de unde să-și cumpere de la lingură la șifonier, alții cu o jumătate de camion de cărți. Pentru fiecare să găsești casa potrivită. S-au stabilit aici familii din Brașov, Cluj, Bistrița, Iași, Timișoara, meseriași cu categoria a șasea, care au format, fiecare, zeci de tineri.”

„Da, un oraș nou are multe sărbători. Fiecare din ele, însă, ascunde zile și nopți de zburcium, de infringeri și luări de la capăt.”

„O să terminăm și spitalul, și casa de cultură, și magazinul BIG, și fabrica de mincare. Credeți că o să zicem gata cînd am terminat? O să ne apucăm de altele.”

Parcurg, pentru a doua oară, străzile noului Centru industrial agrar Rovinari. De astă-dată, îl privesc cu ochii primarului.

INDUSTRIE ȘI CULTURĂ

Sînt multe imagini-simbol pentru pace. Ne-am obișnuit cu ele, le-am asimilat ca pe lucruri

firești și nu ne mai impresionează. Nu mi-aș fi închipuit că aveam să trăiesc revelația unei coplesitoare imagini a păcii în Rovinari.

Era ora două, timpul fierbinte al miezului de vară, iar copiii din grădinița orașului dormeau. 60 de copii, dormind în pătuțuri albe, atent alinate, respirînd, 60 de respirații, surzind. 60 de chipuri vegheate de „tovarășă”. (Alți 30 de copii, aveam să aflăm, dormeau la acea oră în paturi albe, asemenea celor de aici, vegheate de o altă „tovarășă”, în tabăra internațională de la Năvodari). Cînd se vor trezi, se vor juca; cei din brigada artistică vor repeta în vederea viitoarelor spectacole. Locul II pe județ obligă, ca și locul III obținut de montajul literar. Mai e apoi și grupul de dans tematic...

Astăzi copiii se întîlnesc cu Vasilița Ene, tînăra profesoară cu păr lung și ochi mari, căprui, ușor de confundat cu o adolescentă. Îndrăgostită de profesia sa, a antrenat muzical copiii pentru brigada și montaj, a format și pregătit corul elevilor și șoimilor patriei care a ocupat locul I pe județ, corul cadrelor didactice de la Școala generală, corul Liceului de energetică.

Amintindu-și de perioada de

dinaintea concursurilor, Rodica Belu, secretar cu propoganda în Comitetul de partid al orașului, îmi spune că zile de-a rîndul profesoara de muzică abia a găsit timp pentru un sandwich, alergînd de la o repetiție la alta. Atunci, îmi spune, am realizat cu toții complexitatea faptului de viață pe care îl trăim, îl construim în fiecare zi — această lume nouă, determinant marcată de industrie dar, în egală măsură, de cultură, de spiritualitate.

LA BILTENII NU SE TRĂIEȘTE DIN AMINTIRI

În sudul orașului, la numai cîteva kilometri, încep Biltenii, cea mai mare comună aparținătoare. Aproape de primărie, un grup de elevi discută aprins. Ne apropiem, ba chiar îi și fotografiam fără să ne observe. Subiectul e captivant — soluțiile problemelor la proba de matematică. E doar zi de bacalaureat și în liceul industrial cu profil minier din comună!

Primarul Vasile Mirea, dealtfel, așa cum mă așteptam, nu e la primărie. Îl găsiți la Asociație! (Asociația economică inter-cooperatistă pentru îngrășarea tineretului bovin). Înființată în 1979, asociația beneficiază de cinci grajduri moderne, în care principalele operațiuni sînt automatizate; are o capacitate de 3 000 de capete, ce trebuie atinsă pînă la sfîrșitul anului. Și cum, în prezent, efectivul existent este de 1 500 capete, cei trei specialiști, medicul veterinar Constantin Tulbă, directorul asociației, și inginerii zootehnici Gheorghe Șerban și Maria Brătuianu au de lucru, nu glumă!

„Peste tot arde, nu numai la grajduri îmi spune primarul. Și pe cîmpurile de griu și porumb, și pe pășunile și fînețele naturale. Anul ăsta, Gorjul a produs, prin noi, pentru prima oară varză timpurie. Recolta a fost bună, așa că anul viitor extindem suprafața. Am început recoltarea la orz, urmează griul. Am încheiat deja prima coasă și aveam asigurată hrana de iarnă a animalelor, iar recoltarea fînețelor continuă. În 1974, CAP Bilteni (pe atunci, se numea MOI) a primit, pentru rezultatele obținute, titlul de Ero al muncii socialiste. Nu se poate să trăim din amintiri, oricît ar fi ele de frumoase!”

Embleme ale belșugului

Transmite echipa de reporteri: CORNEL NISTORESCU, ROXANA PAICU-MANOLESCU și ELENA GHERA ■

Cel mai tînăr oraș al țării

„Nu știu alții cum sînt, dar eu..”

Pînă mai deunăzi, adică pînă acum, să zicem, cinci ani, despre orașul Tîrgu Neamț se vorbea numai la vizitor. Vom face, vom drege, vom construi, vom înălța, vom lărgi, vom dezvolta, vom amenaja, vom transforma... În clipa de față, după susținute eforturi ce au schimbat din temelii înfățișarea unui oraș în care de zeci și zeci de ani aproape că nu se întîmpla mai nimic, Tîrgu Neamț este, cu adevărat, o bijuterie arhitectonică și urbanistică, una din veritabilele perle ale Moldovei. Au fost demolate, mai întîi și-ntîi, casele de străjuiau, cocîrjate de povara mizeriei, chiar în centrul țîrgului, un șir de străzi triste și desfundate. În locul lor, străzi noi, largi, asfaltate, și blocuri cu o arhitectură îndrăzneală, personală, ritmate cu peisajul de munte din împrejurimi. O nouă autogară, modernă și spațioasă, un parc îngrijit cu dragoste de frumos, o gară, foarte cochetă și cu mult bun gust, o gară care a împlinit una din foartele vechi dorințe ale țîrgneștilor... și lista ar putea continua. În orice caz, în loc de concluzie, Tîrgu Neamț este în clipa de față un oraș, un adevărat oraș, în care oricine ar jîndui să locuiască. „Eu, avea să ne declare Ioan Lețu, primarul orașului, am preluat din mers această primărie a țîrgului. Ceea ce aș putea să vă spun în doar cîteva cuvinte este că mai sînt multe, foarte multe încă de făcut. Și le vom face, firește, fără a precupeți nici un efort”. Și am început să notez, cuvînt cu cuvînt punctele unui amplu program care, înfăptuit pînă la finele anului, va în-

scrie urbea nemșeană în rîndul acelor orașe ce aspiră la un loc fruntaș în întrecerea cu celelalte orașe ale țării. Dar, cum se spune, pînă atunci vom mai trăi și vom mai vedea. Și cu asta, reportajul aproape că se încheie, însă, după o clipă de acalmie, interlocutorul meu se îndreaptă spre raftul unei biblioteci și scoate de acolo o carte, celebra Amintiri din copilărie, de Ion Creangă. O răsfoiește, o deschide la o anume pagină și citește: „Dragu-mi era satul nostru și Ozana cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul, în care se oglindește cu mîhnire Cetatea Neamțului de-atîtea veacuri”. „Vom face, continuă Ioan Lețu, pe malul Ozanei cea frumos curgătoare, chiar în locul în care se scîlda Nică a Petrei, un strand cu toate amenajările de rigoare, astfel încît copiii de azi ai orașului, inclusiv părinții lor, să se simtă ca într-o stațiune turistică de anvergură”. Îmi promit primarului că, într-una din zile mă voi rezezi pînă la Tîrgu Neamț numai și numai să trăiesc bucuria de-a mă scîlda în apa limpede, ca de cristal, a Ozanei cea frumos curgătoare. „Dar să vă mai citesc, continuă primarul Ioan Lețu, și altceva din această minunată carte a copilăriei tuturor copiilor din țara noastră: „Nu știu alții cum sînt, dar eu, cînd mă gîndesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stîlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mițele jucîndu-se cu ea, la prichiciul vetei cel humuit, de care mă fineam cînd începusem a merge copăcel, la cuptorul pe

care mă ascundeam, cînd ne jucam de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazuri și fermecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie!”. Cîți dintre noi, mă gîndeam, n-am învățat aproape pe de rost această cu adevărat fabuloasă frază ce are darul de-a reinvia în inima cititorului miraculoasa vîrstă a copilăriei! „Ei bine, de ce v-am citit această frază? mă întrebă primarul. Firește, continuă tot el, n-aveți de unde să știți. Ne-am gîndit să adăugăm celor două case memoriale, Ion Creangă și Veronica Micle, alte două muzee, unul dedicat tehnicii țîrgnești, foarte bine reprezentată în zonă, și, al doilea, dedicat copilăriei. Va fi, în intenția noastră, un muzeu cuprinzînd zeci și zeci de lucrări de artă plastică — pictură, grafică, sculptură sau artă decorativă — a căror tematică să fie copilăria și, în mod special, diversele scene din viața lui Nică a lui Ștefan a Petrei, ciubotarul satului, alias Ion Creangă. Am și început achiziționarea citorru piese și lansăm pe această cale chemarea către toți artiștii plastici de-a încuraja, prin lucrările pe care sperăm să ni le trimită, înființarea acestui muzeu de suflet pentru toți copiii țării”.

În ceea ce ne privește, nu ne facem decît datoria, adică transcriem această mare și fierbinte dorință a primarului din Tîrgu Neamț și sperăm, dimpreună cu dînsul, că în curînd vom face un reportaj de la vernisajul Muzeului Copilăriei din Humulești.

VICTOR NIȚA ■

Reîntemeierea unui vechi oraș:

FOCȘANI

Județul Vrancea, așa cum arată el astăzi, după aproape douăzeci de ani de la înființare, este unul dintre acele numeroase ținuturi ale țării în care se văd limpede și clar semnele profunde și vizionarei politice a partidului. Și aici, ca pretutindeni în țară, viața și munca oamenilor s-au schimbat din temelii. Directivele istoricului Congres al IX-lea, veritabilă imprimăvărare a gândirii politice românești al cărei semnal, plin de cutezanță și justificată mândrie națională, l-a dat tovarășul Nicolae Ceaușescu, ales atunci în fruntea partidului și țării, s-au transformat în fapte ce-și continuă, zi de zi, impetuoase, devenirea. Orașele de altădată ale județului, adevărate tîrguri în care nu se întâmpla mai nimic, s-au trezit la o viață nouă, palpitantă, plină de împliniri. Au fost înființate unități industriale, chipul ogoarelor s-a preschimbat continuu, mereu mai roditoare, bogate în lumină și belșug, întru bunăstarea și fericierea celor ce le muncesc. Județul Vrancea, acest ținut de legendă și istorie, pe pământul căruia s-au purtat aprigele bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz, cînd întreg poporul românesc a semnat cu jertfă de sînge însăși unitatea sa națională, trăiește azi pe măsura și la înălțimea numelui său. Mărturie stau locurile întii obținute de organizația județeană de partid Vrancea pe anul 1986, în întrecerea cu celelalte organizații județene din întreaga țară, mărturie stau, deopotrivă, cele trei locuri frumuse pe care le-au obținut întreprinderea de confecții Focșani, întreprinderea de scule și elemente hidraulice și întreprinderea județeană de transporturi locale în întrecerea lor cu întreprinderi similare din țară.

Cînd totul se face cu suflet

Cine a coborît în Focșani, acum, să zicem, 20 de ani, a avut prilejul să vadă cum arăta un loc în care nu se întâmpla nimic. Dintr-o îngrămădeală de case pipernicite, așezate alandala, cu furca, parcă, de-o parte și alta a unor străzi gloduroase și întortocheate și, bineînțeles, strîmte, răsăreau, ici-colo, câteva clădiri mai acătării, Teatrul și Ateneul, două veritabile bijuterii arhitectonice, datorate nu edililor orașului, ci dragostei de cultură și frumos a unui focșănean, pe nume Gheorghe Pastia, din păcate singurul din numeroșii oameni avuți ai zonei, care și-a câștigat astfel dreptul la amintirea și omagiul, peste timp, al concetățenilor săi. Mai erau încă două clădiri, Tribunalul și Prefectura, plus o grădiniță publică în jurul căreia, ca și azi, se desfășura centrul orașului. M-am plimbat, acum cîteva zile, cu o fotografie în mînă, reprezentînd o imagine de-acum peste 20 de ani a centrului acestui oraș, prin zona respectivă. Dacă n-ar fi existat încă cele patru clădiri amintite mai sus, n-aș fi avut nici un punct de reper. Cît despre fotografie, ea îmi aducea aminte o îndepărtată clipă cînd, elev fiind, venisem la Focșani să văd cu ochii mei orașul Milcovului, granița de altădată dintre Moldova și Țara Românească, riul ce se cerea a fi secat, metaforic vorbind, dintr-o sorbire. Am revenit în Focșani, acest oraș căruia Unirea i-a dat un statut aparte, cîteva ani mai tîrziu, prin 1970, cînd devenise deja reșe-

dintă de județ. Începuse să adie, ca să zic așa, un vînt nou. „Intr-adevăr, își aminteste tovarășa Eugenia Grădișteanu, vicepreședintă a Consiliului popular județean orașul nostru a început să simtă că bate în pînzele lui, ca într-ale unei corăbii, un vînt prielnic, așteptat de zeci și zeci de ani, cam prin 1968, dar marele asalt spre a lua înfățișarea sa de azi a început în 1974, odată cu legea de sistematizare. În 1968 Focșanii aveau doar 27 000 de locuitori. Azi, peste 86 000. Din '74 și pînă azi s-au construit 26 000 de apartamente. 80 la sută din populație locuiește în blocuri. În spatele acestor cifre trebuie să vedem un fapt esențial: orașul pur și simplu, s-a reîntemeiat, a fost reclădit din temelii. Dacă în trecut Focșanii arătau ca un oraș mizer, acoperit de sărăcie ca de o rîie, deși, prin viticultura și legumicultura ce se practica în zonă, trebuia să arate ca un oraș prosper, opulent chiar, astăzi, grație politicii partidului și statului nostru, orașul nostru se înscrie în rîndul acelor localități ce aspiră la un loc frumos în întrecerea pe țară. Și nu este vorba, fie-mi permis să spun, doar de dezvoltarea reședinței de județ. O veritabilă schimbare la față au cunoscut și celelalte patru orașe ale județului, Adjud, Mărășești, Odobești și Panciu, orașe cărora li se vor adăuga alte cinci orașe: Guguști, Năruja, Măicânești, Dumitrești și Vidra. Dar, așa cum se întâmplă mai totdeauna cu via-

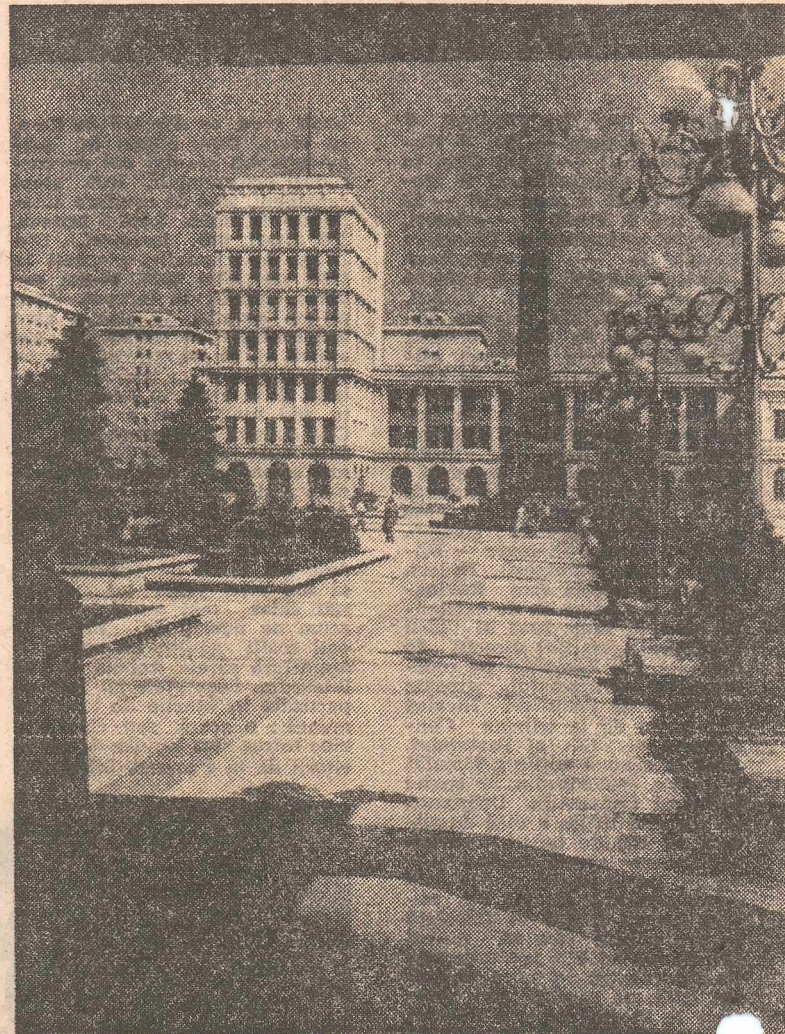
ța, care o ia înaintea planurilor noastre, o altă localitate care vine tare din urmă și, se pare, o va lua înaintea celorlalte, este Tătărănu. Sediile de CUASC de la Tătărănu și Sihlea sînt două modele reușite. Nu știu de ce, dar arhitectii noștri mi se pare că au depus ceva mai mult suflet pentru centrul viitorului oraș Tătărănu, care va fi, cred eu, cel mai frumos. După cum se vede, ne preocupă nu numai dezvoltarea reședinței de județ, ci și a celorlalte localități și e normal să fie așa, întrucît numai prin aceste noi orașe agroindustriale vom putea stabili forța de muncă, vom putea valorifica resursele materiale ale întregului județ. Concluzia că se muncește bine, cu tragere de inimă, cu deplină responsabilitate, se desprinde, zicem noi de la sine. Ar mai fi doar de adăugat că, în timp ce organizația județeană de partid Vrancea a ocupat în întrecerea de anul trecut, locul I pe țară, Consiliul popular județean s-a situat pe un onorabil loc IV și sînt toate șansele ca în anii următori, continuîndu-se cu același dezvoltat simț gospodăresc, să se situeze pe un loc și mai bun.

Să-ți fie dragă haina ce-o îmbraci

Oricît de elegant, de purtabil ar fi, azi, un palton bărbătesc, nu e în pas cu moda; se tinde către îmbrăcămintea sport; mai toți bărbații vor o geacă matlasată, bluzoane dublate, canadiene, articole de îmbrăcămintă comode. Nu e părerea autorului, ci a unei specialiste în probleme de îmbrăcămintă, pe care am întrebat-o: de ce se renunță la eleganță? N-a prea fost de acord cu întrebarea; mi-a explicat: aproape trei sferturi din zi, oamenii sînt în activitate, la servici, în mașină, în drum spre locul de muncă, spre casă, umblînd după aprovizionare. Apoi, avînd nevoie de relaxare, la sfîrșit de săptămînă mulți merg în natură. Cum să te îmbraci în astfel de împrejurări? Numai comod!

— Mă îngrijoram că lumea devine tot mai „neatență” cu eleganța!

— Nu, zice ingineră Cezarina Leoa, director tehnic la Întreprinderea de confecții Focșani: îmbrăcămintea sport are elegan-

Demnitățile unei piețe

ta ei. Asta presupune diversificarea, înnoirea permanentă a producției. Dacă nu aduci pe piață, zilnic, produse noi, de modă nouă, pierzi orice competiție.

— Dvs. cum vă mențineți?

— Confectionăm o gamă foarte largă de produse, în serii scurte și foarte scurte. Se impune, deci, o mare mobilitate în procesul tehnologic, la fel cum se impune și o bătălie permanentă pentru calitate. N-am avut refuzuri de calitate, de la partenerii externi, de peste 10 ani. Și, pe lângă faptul că exportăm 86 la sută din produse, le exportăm în țări cu „mare modă”: Franța, Italia, Canada, S.U.A., Olanda, în multe altele.

— Aveți un izvor de nouitate în modă?

— Da, oameni care gîndesc, citeva nuclee de gînditori, cum le spunem noi; gîndesc cei de la creație, realizează colecții de modele noi pe care le prezentăm la tîrguri, expoziții, saloane internaționale. Gîndirea lor e

sustenută, dusă mai departe de cei de la proiectare, modernizări de utilaje, tehnologii, dotarea utilajelor cu accesorii tehnologice noi. Apoi un alt colectiv gîndește și realizează proiectarea constructivă a produselor: tiparele să fie eficiente, rochia sau haina să fie modernă, purtabilă, fiabilă, să te simți bine în ea.

— E o adevărată competiție, lupta asta cu moda?

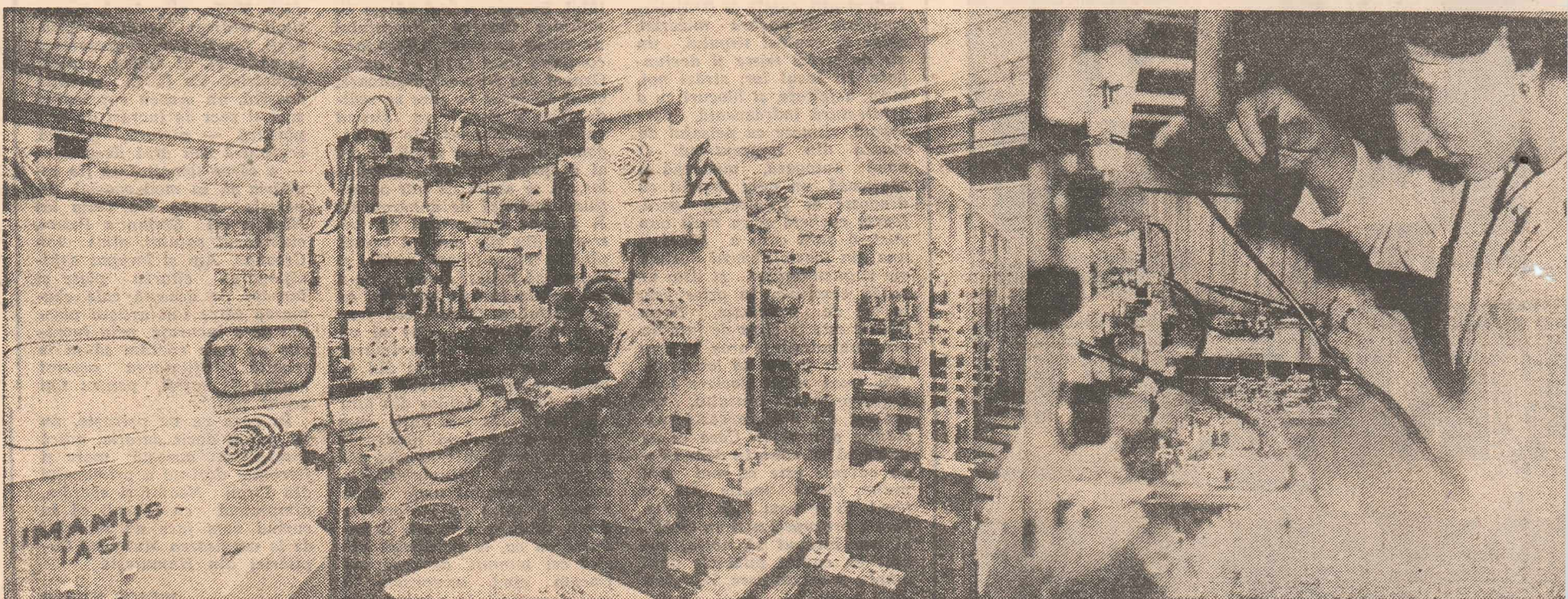
— Dumneavoastră, cumpărătorul, vrei un produs ieftin și bun; beneficiarul extern vrea să el ieftin și bun; iar noi, mulțumindu-vă pe toți, trebuie să ne mulțumim și pe noi înșine: să realizăm beneficii de pe urma muncii prestate.

— Greu, să produci bine, ieftin și convenabil!

— Eu am o vorbă: nici de mîncat nu-i ușor; le-o spun băieților mei, și mai ales fetelor. Totul e să vrei să faci, să faci cunosti interesele. Dacă vreți ceva, jumătate din ceea ce vreți e realizat.

— Băieții, fetele ce spun cînd aud replica dvs.?

— S-au obișnuit s-o recepționeze nu numai sub aspectul ei hazliu, ci mai ales al îndemnului pe care-l conține. Sigur, dacă n-ai o mașină modernizată, o tehnologie nouă, nu faci nimic nici cu replica. La noi, însă, în principiu vorbesc, nu se acceptă ideea: nu se poate! Se poate — e la noi o veche deviză a colectivului.

Demnitățile gîndului creator

— Ce-ai realizat prin acest permanent se poate?
 — În dotarea inițială întreprinderea a avut utilaje specifice, să zicem, momentul, iar gradul de complexitate al produselor nu era nici măcar de nivel mediu.
 — Ce confecționați cu 24 de ani în urmă?
 — Salopete, capote și pijamale. De rămăneam la ele, azi nu mai existam ca unitate. De unde era să procurăm atâtea contracte pentru salopete, pijamale, capote? Am fost pretențioși cu noi înșine; am început să gândim la modernizare.
 — Primul salt?
 — Un costum pentru băieți, exportat în U.R.S.S.; după doi sau trei ani, un complex pentru fețe, exportat în Franța. Era anul 1969 și exportam zece la sută din producție.
 — Care ar fi dominantă reușitei?
 — Conștientizarea oamenilor spre două direcții: că exportul este oxigenul ființării noastre; că a realiza produse apte de a

lata o mărturisire, a Marilenei Tudose, ingineră, șefa atelierului de proiectare tehnologică și autoutilare.
 Zice:
 — Eu am fost asimilată repede aici, ca un produs nou. La început îmi era greu să mă obișnuiesc cu programul, cu disciplina locului de muncă, îmi venea greu să parăsosc „libertatea” studenției. Am simțit însă că oamenii lângă care venisem sînt deschiși: în sensul că dacă analizăm o problemă nu ridicau din umeri, nu strimbeau din nas că, vezi doamne, eu sînt o simplă stagiară și am început deja să-mi expun părerile. Am simțit că sînt ascultată și că au nevoie de mine. După trei luni eram produsul nou asimilat al fabricii.
 — Reușita ține, credeți, numai de colectiv sau și de cel ce vine să se integreze?
 — Cred că întii de toate trebuie să vrei: să muncești, să faci ceva în meserie. Sînt desul aceia, nu la noi, ci prin altă parte, care stau: vorbesc de

mentare cu două și trei soluții în paralel. Rămîne cea mai simplă și eficientă.
 — Se supără cei care pierd?
 — Am asistat odată la o dispută între doi colegi, pe care îi știam oameni liniștiți: m-a surprins plăcut disputa lor fiindcă era creatoare. Astfel de „certuri” se întîlnesc doar cînd e vorba de fotbal.
 — De supărare, înțeleg, nu poate fi vorba; cum se cîștigă ceilalți oameni pentru o idee nouă?
 — Noul în general se experimentează în secții, de către muncitorii de acolo. Ei vîd despre ce e vorba: cit și cum îl sprijină partea aceea de nou. În alte unități, dacă vrei să introduci un dispozitiv, trebuie să lămurești muncitorul, să-l faci să vrea. La noi, oamenii vin la Necula, gestionarul de la SDV-uri, și-i solicită noile dispozitive.
 — Care e, credeți, deosebirea dintre un muncitor și altul?
 — Conștientizarea: cel care lucrează dispozitivul știe totul

Pentru a face, trebuie să vrei

Am intrat pe poarta întreprinderii de scule și elemente hidraulice din Focșani, unitate recent distinsă, ca și anul trecut, cu Ordinul Muncii, clasa I, pentru locul I pe țară, cu gândul că, în urmă de aproximativ 10 ani, scriam despre un tânăr inginer stagiar, autor al unor foarte ingenioase soluții tehnice de fabricație a cuțitelor de strung. Acel inginer de atunci, proaspăt repartizat la Focșani, îmi mărturisise că foarte tînăra întreprindere focșăneană se confruntă cu o sumedenie de greutăți, între care lipsa de experiență, de tradiție. M-a impresionat, faptul că tînărul inginer n-a pregetat să gîndească, să creadă ce tîrîe că, în pofida acelor „pietre de moară”, mecanica fină din Focșani are toate șansele de-a se impune chiar. „Prin intermediul revistei Flacăra, dacă veți scrie despre acest set de cuțite strung, îmi spunea tînărul inginer de atunci, se va afla că putem onora orice comandă internă, oricît de mare ar fi. La un preț de cost substanțial redus și de o calitate întru totul egală cu cele mai bune cuțite de strung aduse din import. Nu știu cît de mult va fi folosit reclama, ca să-i zicem așa, pe care revista noastră a făcut-o. Dar, iată, anii au trecut și acea întreprindere, cîștigă de cîteva ori titlul de fruntașă pe ramură și, mai nou, se clasează de două ori la rînd pe locul I pe țară. Firește, l-am cîutat pe fostul meu interlocutor. Nu l-am putut întîlni. A plecat, între timp, la Iași, la Politehnică. Nici pe directorul întreprinderii, inginerul Laurențiu Weber, nu l-am putut întîlni. Era plecat la București, pentru a primi, pentru a doua oară, Ordinul Muncii clasa I. În atîrî condiții, l-am abordat pe Corneliu State, inginerul șef al întreprinderii, care aproape că nu vrea să-mi mai aducă aminte cum a fost la început, adică prin 1971. „Eu terminasem facultatea prin 1965 și lucram la Galați, pe profil mecanic. Cînd am văzut că aș putea lucra și la Focșani, eu fiind din Jariștea, un sat din apropiere, n-am mai stat pe gînduri, am venit imediat, așa cum au făcut-o mulți alții, ca inginerii Andrei Bordeanu, Mihai Negreș, Laurențiu Weber, directorul de azi, sau maistrul Ștefan Mihalache și Gheorghe Turbatu. Entuziasm mare, încredere. Socoteala de-acasă nu se potrivea cu cea din țîrg. Am început cu niște cuțite de strung, o fabricație preluată de întreprinderea de Mecanică Fină din București, apoi cu niște freze cu plăcuțe brazate, adică lipite, tot de IMF — București. Producția marfă din 1974 s-a ridicat la aproape 100 000 lei. Anul trecut am atîns o producție marfă de peste 1 miliard de lei. În fapt, fiecare succes a sporit numărul și importanța sarcinilor incredințate între-

prinderii. Cu alte cuvinte, a crescut imens complexitatea produselor și, în paralel, a crescut și nivelul de pregătire profesională al întregii întreprinderi care a ajuns la o medie de categoria a IV-a. Astfel, grație unei dolări tehnice de ultimă oră, dar grație și profesionalismului manifestat de oamenii noștri, putem aborda la ora actuală orice produs din domeniul nostru, al mecanicii fine. Dar cîtă muncă și luptă, cîtă teribilă trudă, uneori încrîncănată, ca să ajungem la acest nivel care astăzi ni se pare normal, firesc?!“ Marele salt, aflăm, s-a produs în 1978, odată cu memorabila vizită din 8 septembrie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cînd s-a pus problema ca, pe capacitățile existente, să se dubleze producția. În numai doi ani, colectivul a dat măsura exactă a valorii sale, îndeplinind sarcina ce i s-a încredințat. Mai mult decît atît, ca urmare a încredințării estigate în fața conducătorilor de partid și de stat, la finea, în anul 1979, o fabrică de elemente hidraulice pentru mașinile agricole. Începe totodată un amplu program de modernizare prin aplicarea celor mai bune, celor mai productive variante tehnologice, fapt ce duce în final la fabricarea unor produse cu cheltuieli mai reduse, la o productivitate mereu sporită și la o substanțială creștere a calității. Începută cu Corneliu State, inginerul șef al întreprinderii, și extinsă cu inginerii Aurel Cristea și Constantin Ștefănescu, documentarea noastră surprinde faptul că amplul proces al modernizării a avut în vedere patru direcții: elementul om (s-a adîncit conținutul procesului perfecționării profesionale, în paralel cu cel al policalificării), elementul utilaj (s-a avut în vedere îmbunătățirea performanțelor tehnice pe întreg fluxul tehnologic), reorganizarea procesului de producție și dotarea fluxului cu utilaje specializate de mare performanță, inclusiv cu roboți industriali. Un loc aparte l-a ocupat stimularea gîndirii tehnice proprii, continuarea, adică, la un alt nivel calitativ, a celui set de cuțite pentru strung despre care, cum spuneam, am scris acum 10 ani. Sînt cîteva repere ale amplului proces de modernizare în cadrul unei întreprinderi în care, acum zece ani, lipseau tradiția, înalta calificare profesională, dar care, cu toate aceste inerente greutăți, s-a așezat temeinic în rosturile ei, confirmînd odată în plus ideea că pentru a face, trebuie, întii și-ntii, să vrei.

Transmite echipa de reporteri:
**NICOLAE GRIGORE MĂRAȘI-
 NU, VICTOR NIȚA ȘI PAUL
 AGĂRICI**

Chipurile lor vorbesc tot despre demnitate

fi vindute pe piețele lumii implică acțiuni creatoare începînd de la concepere — pînă la realizarea produsului.
 — Decii, specializare!
 — Toți am pus mina pe carte; ne-am specializat pe fiecare operație, pe fiecare mașină. Am cîștigat un bun puțin sperat: oameni cu o gîndire înaintată.
 — Oamenii se nasc trăiește și... pleacă. Din acest punct de vedere bănuiesc că lupta e continuă, o flacără ce nu se stinge niciodată?!
 — Știi cum se întretîne?
 — Nu știu.
 — Invăcînd bine lecția întîrării umane: tînărul care vine la noi, de obicei cu suficientă carte, este format după obiceiul locului. Nu se formează, ne pare rău: nu rămîne!
 Din acest moment, am cîutat, drept partener de dialog, un integrat, un om, specialist tînăr, pentru ca adevărul despre cei care vin la Confecția Focșani să ne parvină din primă sursă.

stagiari. Cum motivează? „Nu mi-au dat de lucru!” Dar de ce nu cer de lucru? că doar n-au fost repartizați acolo, în concediu nelimitat.
 — Ce credeți că n-au astfel de tînori?
 — Curaj, întii de toate; voință, în al doilea rînd. Trebuie să ai curajul să discuți orice problemă, cu oricine. Să nu te limitezi la cît știi tu și în raport de asta să te retragi mai încolo sau mai încoace.
 — E bine să participi la licitația de idei pe propriile tale idei!
 — La noi e chiar așa: o adevărată licitație de idei. Colectivul de autoutilare, pe care-l conduc, nu lucrează de unul singur, ci cu toți cei care vor să gîndească, din toată fabrica.
 — Cum se desfășoară „licitația”?
 — Întii adunăm modelele, apoi rămînem la operația cea mai dificilă — pentru care propunem soluții. Mergem în experi-

sau aproape totul despre el: ce face în plus față de celelalte dinaintea, cît îl ajută în muncă, în realizarea calității, cu cît îi sporește productivitatea și, nu în ultimul rînd, cîștigul.
 Iar acesta îl convinge și pe colegul de alături.
 Și, astfel, noul învinge mai lesne.
 P.S. În timpul documentării noastre la Focșani, colectivul întreprinderii de confecții se pregătea pentru o adevărată sîrbătoare: la împlinirea aproape a unui sfert de veac de la înființare (evenimentul va avea loc anul viitor), directorul unității era așteptat, de la București, cu o merituoasă distincție — Ordinul Muncii clasa I.
 Alte două unități vîncene, prezente în acest grupaj, erau distinse cu același Ordin.
 Vrancea străveche își arăta, astfel, o altă latură a eroismului ei.

S-o fi gîndit el, pe vremea cînd lucra la Turceni, la construirea unei căi ferate, că viața îl va tot purta, de colo-colo, pînă la malul mării și înapoi, oprindu-l în preajma Capitalei? S-a gîndit, de ce să nu se gîndească?, doar devenise muncitor în toată puterea cuvîntului, făcea parte dintr-o brigadă, avea în primire un buldozer, iar cei din jur ziceau despre el că-i priceput și harnic. Și-i mai ziceau să mai rămînă împreună cu ei, că asta-i treabă bărbătească și numai așa se dovedește bărbăția — luîndu-te la trîntă cu greul. L-au convins. Atîta doar că-și lăsase nevasta acasă, muncind într-o fabrică de încălțăminte de prin Moldova. A stat femeia ce-a stat. Vreo trei ani. Dar după aștia n-a mai putut să rabde și Radu Mocanu s-a trezit cu ea alături, pe marea șantier al Canalului Dunăre-Marea Neagră. Du-te, Iulio, de-aici, asta nu-i lucru de muieră! Dar ea, încapătînată și mîndră tot ca el (doar sînt amîndoi din aceeași comună, din Mihăilenii Botoșanilor) n-a vrut să mai plece. Încetul cu încetul s-a învățat cu ea aici, așa că nu i-a mai părut rău c-a venit, mai ales că așa scăpase și el de singurătate și vedea că nici ei nu-i merge rău. S-a calificat Iulia pe șantier, ca

mecanic. Acum lucrează împreună cu Radu tot pe un șantier mare, acela al amenajării complexe a Argeșului. E de fală să fi șantierist — zic cei din familia Mocanu —, dar important e să vrei să ajungi și să te menții muncitor bun.
 Radu crede cu toată tîrîa că există muncitori de linia întii. Nu doar cei care lucrează în sectoarele unde lucru nu-i deloc floare la ureche (dar pe un-

cunoasă bine, nu le va fi greu). Citește mult, mai ales romane istorice ascultă discurile Sofiei Vicoveanca și se emoționează oricînd aude „Crai nou” sau enesciana „Rapsodie a II-a”. Și nu i se pare defel ciudat să-și amintească, printre frazele muzicale, ce-l farmecă, unele dintre clipele de cumpănă prin care a trecut. De parcă și-ar recita jurnalul intim.
 ...În 7 februarie '85, pe un ger

ore, iar acum a sărit din 45 000 și este în perfectă stare de funcționare?
 Și mai este un aspect prin care se particularizează muncitorul de linia întii, spune Radu Mocanu. Acela că, în cazul nostru, al buldozeriștilor, dar și în orice alte cazuri, trebuie să ajungi să privești și dincolo de lama utilajului pe care-l conduci, dincolo de propria-ți unealtă. Eu unul nici n-aș con-

duc-o un an. Și o mai duce, ca atunci, cînd avea doar cîteva zile. Asta însemnînd o economie de zece de mii de lei.

...Iarăși prinde a rememora. Odată, s-a surpat un dig și a ajuns cu lama mașinii la doi metri sub nivel, de s-au luptat ortacii ore în șir să-l tragă. Nu s-a speriat pentru că-i știa alături. Viața asta, de muncitor de linia întii, te răsplătește din plin — chiar și numai prin faptul că o trăiești cu intensitate, clipă de clipă — pentru tot ceea ce, la un moment dat, ar fi putut să-ți pară greu. Dar, vorba lui Radu Mocanu, atunci cînd lași ceva tracic în urmă, o operă de dimensiunile Canalului de pildă (pe care l-a străbătut ca muncitor, pe toată întinderea dintre Medgidia-Basarabi - Cumpăna - Cernăvodă), nu poate fi decît frumoașă.

S-o fi gîndit el acum, cînd buldozerul său continuă să lucreze la fel de neostenit ca atunci cînd l-a luat de nou, că va trebui să plece mai departe, că viața mai are a-l purta prin încă multe alte locuri? Sigur că se gîndește, doar de asta a învățat Radu Mocanu să privească dincolo de lama utilajului și s-a străduit să ajungă muncitor de linia întii.

DAN MUCENIC

Omul care crede în eroism

de o fi? — adăugă tot el), ci mai ales aceia care, prin voință și efort suplimentar, împing producția înainte. Prin ce știu. Prin ce fac. Prin ce-i învață și pe alții, mai tineri, să facă. Muncitorul de linia întii este omul care crede în eroism ca într-un fel obișnuit de-a fi. Cu toate acestea, Radu Mocanu e un sentimental (de ce vor fi fiind așa toți acești aspri oameni ai șantierei)? — iată una din întrebările la care trebuie să afle răspunsuri convingătoare autorii oricăror viitoare scrieri de proporții despre șantieriști: și, dacă vor ajunge să-i

de minus douăzeci de grade, a venit Dunărea mare și-a rupt digul de protecție al stației de pompare de la Cernăvodă. Schimbul lui era în concediu. Așa încît a trebuit să lucreze singur, cu rare întreruperi de cîte o jumătate de ceas, de joi pînă duminică la amiază. Au oprit băieții Dunărea! — s-a spus atunci. Și vorba s-a tot întins. Asta l-a făcut mîndru și fericit. Așa cum mîndru e și de mașina lui, produs românesc, în care are deplină încredere. Cum să nu aibă, cînd utilajul pe care lucrează ar fi trebuit să reziste cam 30 000 de

cepe să fac o muncă despre care nu știu precis la ce folosește. Așa că mai merg și mai trag cu ochiul pe la planșete, îi întreb pe unii și pe alții și aflui, pînă la urmă, cum va arăta, în stadiul ei final, opera la care particip.
 Și încă. Viața utilajelor se prelungește grație omului care lucrează pe ele. Iată, uriașa anvelopă a buldozerului pe care-l are Radu în primire se spîrșese. Dar el văzuse, pe la alții mai vîrstnici, că se pot asigura asemenea găuri cu piroane și tot merge normal. A făcut și el așa și anvelopa a mai

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ I.T.B. — Exploatarea transport camioane-taximetre: „Urmare notei aparute in nr. 1670/19.06.1987 al revistei dumneavoastra, in pagina „Flacara la dispozitia dumneavoastra”, referitoare la ajutorul prompt si dezinteresat acordat de conducatorul unui taximetru unui automobilist ramas in pană, care transporta un bolnav, va comunicam urmatoarele: fapta conducatorului auto Cudinov Gheorghe, a fost popularizata si prelucrata in toate unitatile noastre, disponindu-se totodata premiarea acestuia.”

Ne bucura, fara indoiala, receptivitatea I.T.B.-ului fata de situatia semnala, exprimandu-ne de asemenea satisfactia fata de faptul ca in urma relatarii noastre recente din rubrica „Scrisoare comentata” — in care sugeram reparatia in mijloacele de transport in comun a inscriptiei referitoare la rezervarea locurilor pentru batrini, invalizi, persoane cu copii in brate, etc. — am putut constata deja un inceput bun in concretizarea acestei initiativ.

■ Consiliul popular al Sectorului 2 al Capitalei: „Referitor la scrisoarea adresata dumneavoastra de Asociatia de locatari a blocului T 68, din ansamblul de locuinte Teiul Doamnei — Cheile Zanoagei, va aducem la cunoastinta ca s-a luat legatura cu I.A.C.P.B. brigada a IV-a si s-a stabilit cu constructorul sa se prezinte de urgenta la Asociatia de locatari pentru a se informa despre apartamentele care prezinta defectiuni la instalatiile sanitare, in vederea remedierii acestora. In ceea ce priveste sistematizarea in zona (alei pietonale, alei carosabile, locuri de parcare auto, etc.) brigada a III-a din cadrul aceleiasi intreprinderi va lua masuri pentru executarea lucrarilor pina la data de 30 iulie 1987.”

■ Se intimpla, uneori, ca o mare bucurie sa se transforme si in... neceaz! Iata, in acest sens, relatarea lui Nicolae Iancu din satul Ungureni, comuna Corbii Mari, judetul Dimbovita: „La inceputul lunii martie, a.c., in sala cinematografului „Independenta” din Tirgoviste a avut loc tragerea la sorti a castigatilor concursului „Dimbovita — vatra de istorie si cultura” organizat de Muzeul județean Dimbovita. Norocul mi-a suris si am avut placuta surpriza sa devin castigatorul premiului intai, urmind astfel — dupa promisiunile organizatorilor — sa mi se acorde un televizor color. Va imaginati, cred, cu cită bucurie a primit această veste familia mea! Numai ca, au trecut mai bine de... patru luni de la data concursului si chiar si in ziua faptului ca in nr. 2602 din 21 martie al cotidianului județean „Dimbovita” au fost citate numele castigatilor si premiile atribuite, nici pina in prezent nu am reusit sa intru in posesia televizorului promis. După ce mi-am pierdut atita vreme incercind sa aflu rezolvarea acestei probleme, pur si simplu nu stiu ce sa mai fac... La rindul nostru, ce sfat v-am putea oferi? — Doar acela de a vizita intr-o buna zi Muzeul județean Dimbovita — organizatorul concursului — si sa incercati sa va convingeti daca televizorul color, intre timp, nu a devenit cumva... obiect de muzeu! Oricum, se confirma din nou zicala romaneasca... „obrazul subțire, cu schelutiala se ține!”

■ Consiliul popular al judetului Cluj: „Verificandu-se aspectele sesizate de Aurel Rus din Cluj-Napoca, str. Lăcrămioarelor nr. 6, bl. G 1, apart. 54, care solicita si relatiu cu privire la neachitarea de către Intreprinderea „Electrocentrale” din Cluj-Napoca a cheltuielilor de transport si a diurnei cuvenite personalului muncitor care acordă asistentă tehnică centralelor din cadrul amenajării hidroenergetice „Someș”, va comunicăm: urmare sesizărilor făcute, forul tutelar al Intreprinderii — Centrala industrială a producției energiei electrice și termice București, prin decizia nr. 208/R/1987 a hotărât anularea măsurilor de constatare stabilite de către controlul financiar intern, disponind totodată și restituirea sumelor reținute celor in cauză.”

„Era, oare, atât de necesar ca „zeul” C.F.I.-ului de la „Electrocentrale” Cluj-Napoca să de-

termine atitia oameni să-și piardă inuții vremea punindu-i pe drumuri? — Incurcate mai sint și „ițele” birocratiei!

■ Mai intai am avut convingerea că Francisc Bouda din comuna Gîrnice, judetul Caras-Severin, dintr-un simplu capriciu, dorește cu tot dinadinsul să ne supună unui... test! Pentru că, firește, cine și-ar putea imagina altceva citind o scrisoare care incepe cu intrebarea „știți in cit timp se poate confecționa o jachetă?” Sincer vorbind, gîndul ne-a dus la existența unui record in materie, fiind pregătiți să aflăm că o asemenea treabă se poate face cu iscusință chiar și in numai... cîteva minute! Dar abia mai tîrziu am aflat că nu despre un test e vorba, ci despre cu totul altceva: anume despre faptul că omul, adresindu-se in luna marie 1986 atelierului de croitorie din orașul Moldova Nouă in vederea confecționării a două perechi de pantaloni și a unei jachete (buclușe! — am adăuga), pină in prezent nu s-a ales, in privința jachetei, decit cu promisiuni de genul „mai treceți pe la noi peste o săptămînă”, „fiiți fără grijă, săptămîna viitoare o veți avea” și altele, rostite cu un aer îndatoritor de către chiar șeful unității.

Se subînțelege, intrebarea formulată la inceputul scrisorii rămîne in continuare fără răspuns. Sperăm totuși că se va găsi careva dintre „mai-marii” meșterului croitor care să răspundă. Poate chiar și de ce se petrec asemenea întâmplări nedorite...

■ Tribunalul Suprem al R.S.R.: „Vă restituim alăturat memoriul adresat dumneavoastră de petiționarul Meila Sever din Drobeta-Turnu Severin, comunicindu-vă că Tribunalul Suprem, secția civilă, prin decizia nr. 2222/1987, privind dosarul nr. 1852/1986, a admis recursul extraordinar, a casat hotărîrea atacată și a dispus rejudecarea cauzei la Judecătoria Drobeta-Turnu Severin.”

■ In legătură cu solicitarea adresată nouă de Ioan Berki din comuna Vișoara, judetul Cluj, un om aflat intr-o situatie deosebită, ne răspunde cu promptitudine și intelegere Consiliul popular al orașului Cimpia Turzii: „De comun acord cu Consiliul popular al comunei Vișoara, s-a stabilit ca Ioan Berki să fie încadrat in muncă la C.P.A.D.M. din comuna sa de domiciliu, urmind să lucreze ca vinzător intr-o unitate de desfacere a mărfurilor care urmează să fie deschisă la solicitarea cooperativei.”

■ Uniunea județeană a Cooperativelor agricole de producție — Dolj: „Referitor la scrisoarea trimisă dumneavoastră de Gheorghe Ioana din comuna Pielești, satul Pîrșani, judetul Dolj, in care petiționara semnaleză că din dispozitia C.A.P. Pielești i s-a înființat in mod abuziv poprire din pensie pe considerentul că ar fi deținut teren agricol contrar prevederilor legale, va informăm: din verificările întreprinse a rezultat că aspectele semnulate se confirmă si prin urmare, s-au luat măsuri pentru recuperarea drepturilor ce se cuvin petiționarei. Astfel, din debitul de 1280 lei calculat din eroare s-a restituit, conform dispozitiei de plată nr. 42/1987, suma de 256 lei, iar prin adresa nr. 143/1987 C.A.P. Pielești a cerut sistarea poprii înființată la D.P.M.O.S. urmind, să vireze in continuare diferența de bani reținută din eroare Ioanei Gheorghe.”

■ Ne aflăm in plină vară și mii de bicicliști pot fi întîlniți zilnic pe arterele rutiere in drum spre locurile de muncă, spre casă, sau către zonele de agrement. Numărul lor ar fi însă cu mult mai mare dacă anvelopele destinate acestor atit de util și economic mijloc de transport ar fi de calitate, sau dacă pur și simplu... nu ar lipsi din magazine! Remarca aparține mai mult posesorilor de biciclete de tip „Pegas” (printre care se află și Petrică Rărinea din Bucești, jud. Galați), sau de alte tipuri. Mihai Rusu din Baia Mare, str. Gheorghe Doja nr. 22 ne scrie, de pildă, că din toamna anului trecut își dorește anvelope cu dimensiunile

Scrisoare comentată

Un cîntar... două cîntare...

Fără indoială, ca slujitor al condeiului este plăcut să constatați că, după apariția unei relatări menită să atragă atenția asupra unor stări de lucruri negative, cei vizați manifestă receptivitate față de „apelul” lansat, căutînd soluții in vederea eliminării aspectelor incriminate. Iată, de pildă.

CENTRALA INDUSTRIALĂ SIDERURGICĂ HUNEDOARA cu o laudabilă promptitudine, ne aduce la cunoastinta:

Articolul „Poveste care mai trebuie cîntărită” aparut in revista „Flacăra” din 5 iunie 1987, a fost analizat de conducerea Combinatului Siderurgic Hunedoara, cu toți factorii implicați, clarificîndu-se motivele neutilizării celor două cîntare PHILIPS si s-au stabilit măsurile care să conducă la punerea lor in funcțiune, astfel:

Pentru că cele două cuptoare electrice de 100 tone din secția Otelăria Electrică II, au fost puse in funcțiune in anul 1978 și respectiv 1979, iar cîntarele au fost asigurate numai in anul 1980: s-a impus ca podurile rulante de turnare (175/50/12,5 tone) să fie executate in varianta fără cîntar, urmind ca la reparatiile capitale să se monteze cîntarele.

In situatia creată, pentru experimentare s-a stabilit montarea unui cîntar la Otelăria Electrică I, intrucit podul rulant de la această otelărie nu necesită modificări. In anul 1981, s-a montat cîntarul la Otelăria Electrică I, dar după o funcționare de cîteva zile, cu multe defectiuni și staționări a podului rulant cu implicații tehnologice in turnarea otelului, a fost necesară demontarea cîntarului de pe podul rulant.

In urma apariției articolului dvs., s-au inventariat elementele din componenta cîntarelor, s-a intensificat finalizarea pieselor pentru reparatiile capitale a podului rulant in cursul trimestrului III/1987 și la execuția reparatiilor capitale a podului rulant nr. 2, care se va realiza in trimestrul IV/1987, să se monteze un cîntar. Dacă rezultatele utilizării sint bune, in cursul trimestrului I/1988, se va modifica și următorul pod rulant și se va monta cel de al doilea cîntar.

Departa de noi gîndul de a pune la indoială promisiunile Centralei industriale siderurgice Hunedoara; însă desi nu ne-am putea lăuda cu cine știe ce cunoastințe tehnice la nivelul specialiștilor in domeniu, nu reusim totuși să aflăm răspuns la o intrebare simplă, ce se impune de la sine: oare cînd te hotărâști să-ți cumperi pantofi — să spunem — este firesc ca mai intai să-l comanzi și să-i plătești, și de-abia după aceea să mergi cu ei acasă ca să-i probezi, să vezi dacă-ți vin bine? Și doar in cazul de față nu-i vorba de pantofi, ci de ditamai cîntare PHILIPS, cumpărate pe devize!

26x1 1/2x1 5/8, dar cînd a reușit să-și cumpere, nici vorbă ca acestea să se potrivească pe roți, fiind... supradimensionate! Mihai Lupu din Botosani, Aleea Primăverii nr. 2, bl. S 2, apart. 6 ne relatează de asemenea că in speranța de a-și procura anvelope de mărimea 26x1,75x2 s-a adresat și producătorului — Intreprinderea de articole tehnice din cauciuc Luduș, judetul Mureș, dar fără rezultat.

Desigur, nimeni nu poate invoca motive obiective care să justifice această stare de fapt, atit intreprinderilor producătoare, cit și direcțiilor comerciale județene fiindu-le la îndemînă — pe o parte, printre o mai bună organizare a producției, iar pe de alta, prin contracte ferme, menite să satisfacă cerințele cumpărătorilor — toate condițiile pentru eliminarea neajunsurilor semnulate. Deci, eforturile nu ar fi prea mari pentru ca lucrurile să meargă... ca pe roate!

■ Procuratura municipiului București: „Vă facem cunoscut că plîngerea formulată de Stelian Rotaru din com. Chitila, str. Rudeni nr. 35, Sectorul Agricol Ilfov împotriva numiților Ciobanu Vasilica și Cerchez Constantin pentru infracțiunea de mărturie mincinoasă prevăzută de art. 260 din Codul Penal a fost înregistrată la Procuratura Locală a Sectorului Agricol Ilfov sub nr. 1245/P/1987 și a fost trimisă, împreună cu actele anexate de cel in cauză, la Militia Sectorului Agricol Ilfov pentru efectuarea cercetărilor. După finalizarea cercetărilor va vom comunica solutiia adoptată.”

■ Spune un proverb românesc, că omul gospodar își face vara sanie și iarna căruță! Gîndind, probabil, după spu-

sele proverbului, mai mulți cetățeni din localitățile prahovene Crivina, Poiana, Puchenii, Predești și Gorgota, s-au hotărît, acum, in plină caniculă, să se aprovizioneze cu lemne de foc și cărbuni pentru perioada de iarnă. Zis și făcut: s-au dus, conform programării, la Depozitul de combustibil nr. 113 din Crivina, aparținînd I.C.S.M.I. Ploiești pentru a le ridica, dar... la-1 pe șeful depozitului de unde nu-i! A doua zi, pe 15 iunie — la fel. De-abia după amiază pe la ora 16 a sosit și acesta și a început vînzarea. Oamenii zic însă că nu numai așa-i neceazul, că mai sint și altele: anume că pe 23 iunie a sosit la depozit un vagon cu lemne de foc numai unul și unul, pe care Apostol Alexandru le-a distribuit cui a vrut; că același A. Apostol le pretinde zilnic căruțașilor care asigură transportul la domiciliu diverse sume de bani; că in ciuda programării, nu eliberează nimănu lemnele decit in schimbul unor „mici atenții” și cite și mai cite... Oricum, nu-i a bună să te joci cu lemnele de foc. Nu de alta, dar oricînd... te poți frige!

■ Consiliul popular al judetului Olt: „In urma verificărilor efectuate in legătură cu aspectele sesizate de Ion Marinescu, lucrător al Intreprinderii de produse cărbunoase Slatina, s-au stabilit urmatoarele: petentul a fost încadrat la această unitate in anul 1986, iar in luna noiembrie a aceluiași an a solicitat repartizarea unei locuințe. Intrucit listele de priorități privind repartizarea de locuințe pentru anul 1986 erau definitivate și aprobate, i s-a răspuns că cererea sa va fi analizată și soluționată in limita fondului de locuințe pentru anul 1987, și-

Revenim publicînd in cadrul acestei case săptămînale o listă a acelor care contrar obligațiilor inscrite in Legea nr. 1/1978 privind termenele de răspuns stabilite in legătură cu propunerile, sesizările și cererile cetățenilor continuă să ne rămînă datori cu răspunsuri la scrisori adresate: Consiliile

populare județene Gorj și Maramures, Direcția Sanitară a judetului Vilcea, Uniunea județeană a Cooperativelor agricole de producție Argeș, Intreprinderea de mecanică fină București, Intreprinderea agricolă de stat Sagu, judetul Arad, Intreprinderea de confecții și tricotate București.

● „Flacăra” nu ia in considerare scrisorile anonime sau primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

nindu-se seama că era încadrat de mai puțin timp in unitate față de alți oameni ai muncii cu situații familiale similare. Insa, prin disponibilizarea unui apartament al căru titular a fost transferat la Intreprinderea de aluminiu, la solicitarea lui Marinescu Ion, conducerea intreprinderii i-a aprobat repartizarea acestei locuințe prin adresa nr. 4275/1987, astfel că petentul s-a declarat mulțumit.”

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACIU ■

Poșta redacției

Winkler Francisc — Lugoj, PreDESCU Rada — Tirgoviste; Mergeți cu cartea de muncă la Oficiul de pensii. ● Minea P. Ion — Tulcea: Aveți dreptul. ● Rusu Gheorghe — com. Rebra (Bistrița-Năsăud): 1. Da. 2. Da. 3. Nu. 4. Nu. ● Șerbănescu Margareta — Cluj-Napoca: 1. Consiliului popular. 2. Da. 3. Da. ● Dumitru Lucian — București: Sfatul cerut este acesta: dați curs repartizării in muncă pe care ați primit-o și pictați in timpul liber. ● Popa Costel — Constanța: Dacă tratamentul a dat rezultate, continuați-l, cu avizul medicului care vi l-a prescris. ● Sfedeian Octavian — Arad, Varga Ștefăniță — București: Adresați-vă ziarului care a publicat articolul. ● Stănescu Gheorghe — Rm. Vilcea: Ne pare rău, dar vă rugăm să fiiți încredințat că la noi nu a ajuns prima dv. scrisoare, iar a doua nu cuprinde intrebarea. ● Hoșag Alexandru Gheorghe — com. Păstrăveni (Neamț): Legea nr. 4/1977 nu vă îndreptățește la cumularea pensiei I.O.V.R. gr. III, cu pensia C.A.P.; deci trebuie să o alegeți pe cea mai convenabilă. Aveți dreptul însă la lot in folosință și produse. ● Niță Marin — com. Periș (Sectorul Agricol Ilfov): Adresați-vă cu cerere Judecătoriei Găești. ● Gheorghe C. Gheorghe — satul Valea Popii, com. Mihăești (Argeș): Dovada rămîne valabilă pină se primește repartitia de porumb. ● Tofan Gheorghe — Iași: Mama dv. să depună cerere, însoțită de cartea de muncă a soțului, certificatele de căstăorie, de deces și de naștere, la Oficiul de pensii. ● Dinu M. Dumitru — com. Comana (Giurgiu): Nu mai puteți fi încadrat ca pădurar, pentru că in 1985 ați produs pagube de 6 ori mai mari decit retribuiția tarifară (Ordinul Ministerului Silvicului nr. 80/1986). ● Bran Maria — Comarnic: Cererea dv. va fi rezolvată in acest an, odată cu darea in folosință a celor două blocuri aflate in construcție. ● Calab Gheorghe — satul Cotu Vameș, com. Horia (Neamț): 1. Registrul Agricol nu constituie titlu de proprietate, ci se completează, conform Decretului 692/1973, pe baza declarației scrise. 2. Puteți introduce la Judecătoria Roman acțiune de constatare a proprietății. 3. Autorizația de instrăinare are o valabilitate de 6 luni cu posibilitate de prelungire pe încă 6 luni. ● Grup de părinți ai elevilor din treapta I de liceu — com. Balcani (Bacău): Ministerul Agriculturii, prin C.A.P. Dealul Morii și Filipești — ferma Godovana, a achitat Școlii generale Balcani contravaloarea muncii depuse, printre alii, prof. Radu Emilian, împărțirea banilor conform legislației in vigoare fiind sarcina școlii și a Inspectoratului școlar județean. ● Hurmuzi Mircea — București: 1. Pentru remedierea deficiențelor la antena colectivă, adresați-vă cooperativei care a executat lucrarea. 2. ICRAI Vitan a solicitat forului tutelar includerea blocului A10 in lista de obiective pe acest an pentru refacerea terasei, urmind ca după obținerea aprobării să se programeze trimestrul și să se comunice asociației de locatari.

REGHINA VARVICI ■

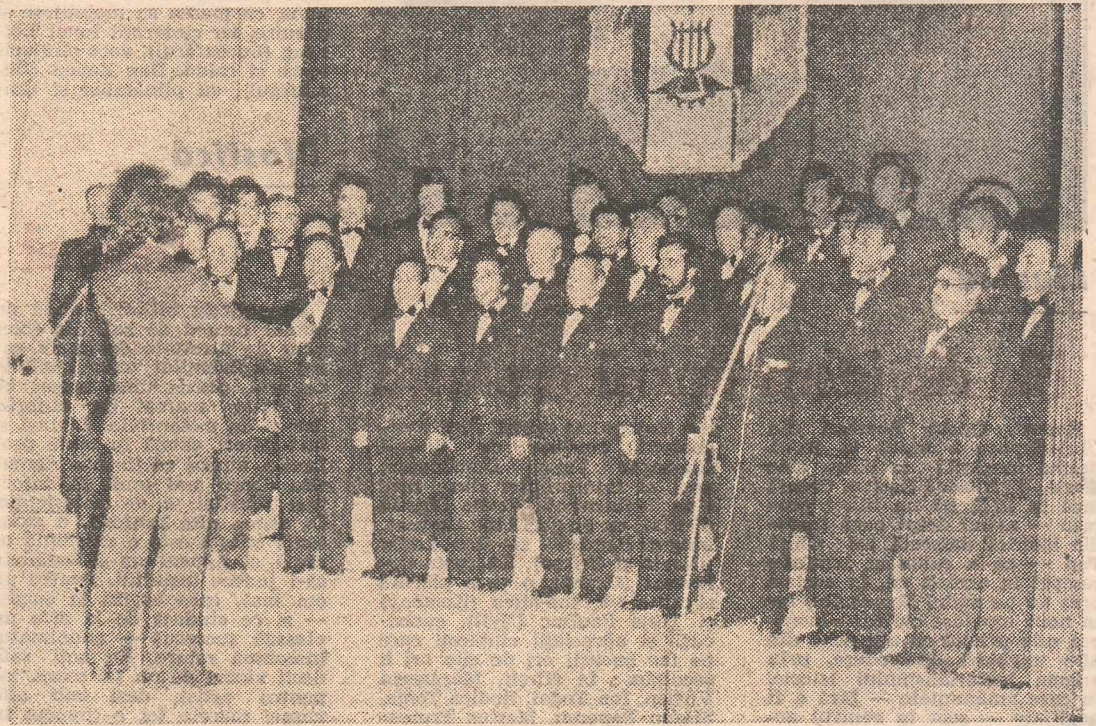
Largul orizont cultural — dimensiune a omului nou

Sosese la redacția Flacăra, ca de altfel la orice redacție, numeroase scrisori în care oameni de toate profesiile și de toate virstele simt nevoia să ia o altitudine, să-și exprime o părere în legătură cu aspecte culturale de la noi sau din alte părți. Multe dintre aceste pagini, provocate de nevoia sinceră de comunicare, nu sînt lipsite de interes, iar altele sînt de-a dreptul remarcabile prin largul orizont de cunoștințe pe care îl dezvăluie la semnatarii lor. Fapt și mai tulburător: oameni care în viața lor de zi cu zi, la întreprinderea sau la instituția unde lucrează, nu au ca preocupare permanentă și obligatorie urmărirea fenomenului cultural, dovedesc un gust sigur în aprecierile pe care le fac și o ierarhizare precisă a valorilor din artă și literatură, dovadă peremptorie a unei împrieteniri profunde și de durată cu ele. E o caracteristică esențială a timpului nostru aceea că omul să simtă nevoia să se împlinească armonios, să nu rămînă unidimensional, cu o personalitate redusă la o sferă restrînsă de interese. Complexitatea lumii în care trăim nu poate fi descifrată decît de un om complex, căruia nimic din ce este omenesc să nu-i fie străin, căruia nimic din ceea ce înseamnă sete de cunoaștere să nu-i poată fi ținut deoparte. Desigur, nu ne vom iluziona, nu ne vom închipui că s-a ajuns la acel stadiu ideal în care cultura a devenit pentru toți o necesitate stringentă ca aerul pe care-l respirăm. Ar fi prea simplu să gîndim așa, ar fi prea frumos, însă neadevărat. Adevărat este însă că azi, la noi, posibilitatea de a accede la bucuriile spiritului există pentru oricine în egală măsură. Nimeni nu poate tăgădui că încă de pe băncile școlii se promovează o înțeleaptă politică de stimulare a interesului pentru cultură. Numai cineva răuvoitor nu poate vedea uriașele eforturi întreprinse de statul nostru pentru sporirea zestrei culturale a țării. Și doar așa se poate explica, de pildă, apariția într-un morman de scrisori sosite la redacție a unor pagini în care un inginer dezbate, cu dezvoltarea unui critic de artă, probleme ale plasticii românești de azi, sau acele ale unei spectatoare care nu se sfiește să-și rostească, din perspectiva beneficiarului, opinia despre un eveniment artistic controversat, sau acele ale unui economist pe care l-a entuziasmat o carte într-adevăr pasionantă. În fond, nu e vorba de a acumula haotic informații pentru a epata în diverse ocazii, ci a te construi cît mai armonios cu putință, în concordanță deplină cu cerințele epocii moderne care pretind, e-adevărat, o specializare extrem de precisă, dar, totodată, în condițiile socialismului, promovează cu perseverență tipul de om multilateral pregătît, capabil să scruteze cu luciditate ceea ce-l înconjoară și, în același timp, să se scruteze și pe sine însuși, dornic să devină o conștiință limpede a timpului său. Este dezeratului unei politici culturale de anvergură, pe care statul nostru o susține mai cu seamă după Congresul al IX-lea al P.C.R., cînd gîndirea revoluționară a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a eliminat multe din șabloanele făurite în jurul noțiunii de „personalitate umană” și a indicat necesitatea creării unui om nou, liber pe destinul său și dornic să contribuie eficient la progresul societății.

În diverse ocazii, secretarul general al partidului a subliniat importanța decisivă pe care o capătă cultura în contextul vieții contemporane: „...aș dori să menționez rolul tot mai important ce revine literaturii, artelor plastice, muzicii, teatrului, cinematografului, presei, tuturor mijloacelor de educație în formarea omului nou, în înarmarea lui cu cea mai înaltă cultură, cu concepția materialist-dialectică despre lume și viață. Așa cum am spus în nenumărate rînduri, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate presupune și formarea unui om cu calități deosebite, cu o cultură înaintată, cu o concepție avansată — și în această privință toate domeniile pe care le reprezentați dumneavoastră au un rol de mare importanță. Doresc să-mi exprim convingerea că în anii ce urmează, împreună cu clasa muncitoare, țărănimea, cu întreaga intelectualitate, cu toți oamenii muncii, care desfășoară o intensă activitate pentru edificarea și dezvoltarea bazei materiale a socialismului, și dumneavoastră, toți cei care lucrați în domeniul culturii și științei, al literaturii și artei, veți face totul pentru a păși în rînd cu întregul popor. În felul acesta veți contribui ca societatea noastră socialistă să-și întărească și mai puternic coeziunea, ca omul de mîine să fie un om stăpîn pe destinele sale, cu o înaltă cultură, cu o înaltă civilizație materială și spirituală”.

Este clar din acest vibrant indemn adresat tuturor creatorilor cu cîtă încredere au fost ei investiți de către conducerea partidului nostru, ce misiune nobilă le-a fost încredințată: aceea de a nu preocupă nici un efort pentru realizarea nobililor idealuri de umanism și dreptate, de echitate socială în patria noastră. Întotdeauna cultura a avut un rol modelator, un rol formator. Cu atît mai mult acest rol, pe care îl putem numi pe drept cuvînt revoluționar, se conturează și mai pregnant în actualele condiții, cînd edificarea de conștiințe nu mai reprezintă inițiative individuale, o activitate lăsată la voia întîmplării, ci o preocupare profundă și generală, care are ca rezultat ridicarea patriei socialiste pe noi culmi de civilizație și progres.

ION ANDRONE ■

Iubirea de frumos

Educația prin muzică

Doi savanți medici austrieci au stabilit pe calea cercetării științifice că inteligența unui copil ce este educat muzical poate crește cu treizeci la sută.

Este o terapie și un câștig pentru omenire de o inestimabilă valoare.

Armonia, pacea stelară din Sonata lunii sau cantatele lui Bach, bucuria serafică din Mozart, avîntul rapsodilor lui Enescu înalță sufletul omenesc iar copilul în creștere aproape îi dublează capacitățile intelectuale.

O distinsă profesoară de muzică îmi spunea zilele trecute cît de important ar fi ca în grădinițele din țară, muzicii, studiului muzicii de la vîrstă

dintii, să i se acorde mai multă atenție. Avem viori și pianie plămuite de mîini ale inteligenței românești, ele n-ar trebui să lipsească din nici o grădiniță și chiar acasă, iar ora de muzică să fie zilnică lucrare asupra portativului mărturisitor de miracol. Incepută din grădiniță, susținută în școlile primare, ea, muzica, să devină almă mater în viața fiecărui copil, mai a'ez că un savant român, bizantologul editor al muzicii bizantine Grigore Panțiru a dovedit printr-un cor de copii socoții rebutori afoane că nu există urechi nemuzicale ci numai necultivate.

IOAN ALEXANDRU ■

Al cincilea premiu internațional

Despre trio-ul de suflători al Orchestrei Simfonice din Bacău am avut prilejul să scriu deosebit, încă de la constituire Trio „Syrinx” impunîndu-se ca una din cele mai valoroase formații de cameră din țară. Ascensiunea foarte rapidă a celor trei absolvenți ai Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București — flautistul Dorel Baicu, oboistul Dorin Giuga și fagotistul Pavel Ionescu — se datorează nu doar talentului cu care ei sînt înzestrați, ci și unei munci migăloase cu fiecare partitură, înaltei profesionalități de care dau dovadă. La mai puțin de un an de la constituire, ei obținuseră premiul I la difficultul Concurs internațional de la Llangollen (Marea Britanie), numărîndu-se apoi și printre laureații concursurilor similare de la Ancona (1984 și 1985) și Stresa (1985) — Italia.

Promotori consecvenți ai muzicii contemporane, cei trei înzestrați instrumentiști au inițiat mai multe manifestări de rezonanță națională, „Zilele muzicii contemporane” căpătînd deja, după numai două ediții, un binemeritat prestigiu. Efortul lor a fost, de altfel, răsplătit atît de compozitori — au scris special pentru ei Liviu Dăncăanu,

Stefan Niculescu, Viorel Munteanu, Dorel Pașcu, Maya Badian, Nicolae Brindus, Uliu Vlad, Iancu Dumitrescu s.a., dintre muzicienii români, Marco di Bari, Tereza Proccacini, dintre cei străni, — cît și de critica de specialitate, care i-a acordat Premiul A.T.M. pe 1986 pentru promovarea creației contemporane românești.

Aprecierile de care se bucură în țară și peste hotare au fost reconfirmate zilele trecute în Elveția, cînd concurînd cu 30 de formații în cadrul celui de-al X-lea Concurs de muzică de cameră de la Martigny, Trio „Syrinx” a trecut fără emoții de fazele preliminare, interpretînd piesa obligatorie de Vivaldi, pentru ca în finală să prezinte „Concertino” de Viorel Munteanu, piesă inclusă și pe primul lor L.P., apărut recent la Electrecord. Succesul a fost dublu, trio-ul primînd premiul III, iar creația compozitorului ieșean fiind selecționată pentru viitoarele concursuri, ca piesă obligatorie, acest al cincilea premiu internațional întregînd un palmares prestigios.

CORNEL GALBEN ■

FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI”

Voci și lauri

Nu demult în sala Teatrului popular din municipiul Călărași, în cea mai tinărată vatră de otel a țării, a fost sărbătoare. Toți cei prezenți aici au trăit clipe de emoție, clipe ce vor rămîne de neuitat. Corul bărbătesc „Freamătul” a aniversat, printr-un spectacol de tinută, frumoasă vîrstă pe care a împlinit-o: 75 de ani de existență.

Oameni care au cîntat mulți ani la rînd în corul „Freamătul” au venit în acea zi să asculte vocile de azi și să aplaude la scenă deschisă pasiunea și dăruirea, dragostea și patima pentru muzică a celor care au purtat și poartă la înălțime, cu mindrie și tenacitate, șafeta muzicii corale călărășene. Unul dintre primii dirijori ai corului, Constantin Domnisoru, acum pensionar, dar cu sufletul mereu tinăr, a venit de la București, ținînd să fie prezent la sărbătoarea „Freamătului”. Ovidiu Nițulescu și Tiberiu Grigorescu sînt și ei pensionari. Toma Caraiani la fel, dar în inima și sufletul lor, corul a rămas tinăr, (e condus azi de tinărul profesor Dumitru Buzatu), iar patima lor pentru muzică continuă să aibă și azi aceeași intensitate. Fiecare izbîndă, fiecare premiu obținut de „Freamătul” îi bucură. Și bucuriile lor nu se pot număra pe degetele unei singure mîini. „Freamătul” este laureat la toate edițiile Festivalului național „Cîntarea României”. În vitrina cu premii figurează toate diplomele și trofeele ce se impart la marile festivaluri dedicate muzicii corale de la Suceava, Pitești, Lugoj, Deva și Reșița.

La sărbătorirea ce a avut loc pe scena Teatrului popular din Călărași a fost prezent și compozitorul Ludovic Paceag. Spectacolul s-a constituit într-un adevărat eveniment cultural la a cărui strălucire au contribuit și corurile invitate la festivitate, între ele aflîndu-se Corul bărbătesc al Casei de cultură a sindicatelor Brăila, Grupul cameral „Camerata Danubii” al Casei municipale de cultură Călărași, corul de femei „Armonia” al sindicatului învățămînt, precum și corul de femei al Întreprinderii de confecții Călărași.

Corul „Freamătul” s-a calificat în faza republicană a celei de-a VI-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, festivalul pe scena căruia a fost, pînă acum, mereu încununat cu lauri. Iată încă un prilej de mindrie pentru inimoși artiști amatori din Călărași.

IULIAN TALIANU ■

Muzică

File din istoria muzicii românești

Recent, Opera Română din Cluj-Napoca a repus în scenă drama muzicală în patru acte **Horia**, de **Nicolae Bretan**. Creată încă în 1937, pe un libret propriu — având drept bază tragedia istorică datorată lui **Ghiță Pop** — ea a cunoscut luminile rampei în același an, în același oraș de pe malul Someșului, iar în noua montare clujeană lucrarea este privită cu alți ochi, din alte unghiuri de vedere, prin prisma materialismului istoric, în care amănuntele — fără a fi neglijate — sînt în centrul acțiunii figura legendară a lui **Horia**, cu tot ceea ce simbolizează ea de veacuri.

Regizorul **Viorel Gombosiu** a pornit de la concepția roșii, a roșii care învite istoria, a roșii care zdrobește fizic pe martiri, a roșii vesnice în amintirea singelui vărsat de iobagi pentru eliberarea lor, a roșii — simbol azi — care a întors cu toată forța și pentru totdeauna starea lucrurilor din România. Iată motivul pentru care unicul decor, simplu, sugestiv și economic, cu adiacentele sale, conceput de scenograful **Mihai Nemeș**, tulbură publicul. Pe roată se află biroul baronului **Kemény**, iar roata va trece ca un tăvălug peste această sinistră figură; din roată se conturează și casa lui **Horia**, cu grinzii asemeni tuturor grinzilor făurite de meșterii din **Apuseni**; o circumscripție și, apoi, **Cetatea Devei**, se desprind și ele — cu câteva elemente decorative — din aceeași roată; ea va deveni, spre sfîrșit, locul suplicului, la **Alba Iulia**, iar în final, în jurul roții pe care stă scris însemnul „**HORIA REX DACORUM**”, corul de femei — care apare pentru prima și ultima dată în lucrare — va intona un coral aerat, simplu și cu atât mai înălțător, prevestind, pare-va, vremurile luminoase ce vor veni și pentru care **Horia** și ai săi nu s-au jertfit zadarnic.

Fără a ne referi la creația propriu zisă, despre care noi am mai scris, trebuie să arătăm că actualul spectacol constituie o izbîndă certă a întregului colec-

tiv clujean. În primul rînd a orchestrei conduse de tînărul **Gheorghe Victor Dumănescu**, apoi al interpreților din care s-au evidențiat **Vasile Cătană** (**Horia**), cu un glas bine timbrat, **Mugur Bogdan** și **Ion Lazăr** (**Cloșea și Crișan**), **Georgeta Orlovski** (**Ileana**), o voce plăcută și calitativă, **Ion Micu** (**Kemény**) și **Titus Pauliuc** (**Nyil**), cunoscutii și apreciații cîntăreți care ne fac bucurii ori de cîte ori îi ascultăm; în sfîrșit, **Margareta Virban**, **Ion Todai**, **Rodica Toma**, **Ștefan Popescu**, **Marius Triculescu** și alții au avut, fiecare, contribuția lor, în roluri mai mult sau mai puțin episodice, contribuind strîns la ceea ce se numește un spectacol de echipă, realizarea strălucită a Operei Române din Cluj-Napoca.

În ordine cronologică, **Luceafărul**, operă într-un act, este prima lucrare — în genul muzical-dramatic — a lui **Bretan**. Ea a fost creată în anul 1919, cînd compozitorul avea 32 de ani și a devenit — în 1921 — prima premieră românească a tînerei Opere Române din Cluj, ce-și deschisese porțile cu doi ani mai înainte. Fiind, de la început, propriul său libretist, **Bretan** s-a simțit atras permanent de poezia eminesciană (dovadă și cele 200 de lieduri, sau opera **Eroii de la Rovine**), iar **Luceafărul** constituie o rezultantă a dramaturgiei genialului poem filozofic omonim, la care s-au alăturat și mai multe versuri din lirica marelui nostru poet. Suflul romantic străbate, din plin, întreaga creație, chiar cu unele referiri de limbaj ale perioadei romantismului german; mijloacele de construcție sînt aceleași ca ale operei tradiționale din epoca wagneriană-pucciniană, leitmoțivul fiind clare, de la un capăt la altul opera fiind străbătută de ele; dar, ceea ce este mai important, melosul românesc se face simțit pretutîndeni, prin ritm și chiar prin citate.

Prezentînd-o sub formă de concert, dirijorul **Remus Georgescu** s-a întrecut pe sine punînd lucrarea la punct, minuțios,

doar în cîteva repetiții, intervenind chiar — acolo unde era strict necesar — cu experiența sa recunoscută de compozitor, în scriitura orchestrală, instrumentiștii aflîndu-se pe scenă și nu în fosa, vocile fiind, deci, în pericol a fi deseori „acoperite”. Orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu” i-a răspuns, cu marea sa mobilitate și dăruire, iar cîntăreții **Ionel Voineag** (**Luceafărul**), voce strălucitoare și caldă, **Dan Zancu** (**Demurgul**), cu plînatatea și tim-

Plastică

Simpaticele întîlniri, după un număr rotund de ani, ale colegilor de facultate devin, în cazul absolvenților unor institute de artă, ocazia unui raport de activitate marcat de euforie, dar și de melancolie. Învinși și învingători există în toate profesiile, numai că în arte nerecuzate doare mai mult și, întocmai reușite, e de notorietate. În atitea alte profesii, o existență onestă este o existență onestă și nimeni nu-si îngăduie să-i judece traiectul. Pentru un om însă, care aspiră la succes — și ce student de la arte nu visează succesul — anonimul înseamnă ratare. Nu poți rata decît vizavi de un țel mare, iar pentru artist, desi sub alte nume, marele țel e invocat în aproape toate cursurile.

Promoția 1967 a Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” a sărbătorit, zilele trecute, două decenii de la absolvire și, cu acest prilej, a organizat, la „Căminul Artei” (etaj), o expoziție de pictură, sculptură, grafică și creație decorativă. Cei harnici și talentați crează — de regulă — prilejul, nu-l așteaptă. Organizarea unei asemenea expoziții e o treabă extrem de delicată, întrucît mulți din artiștii solicitați ori nu au ce expune, și aproape că nu se mai cheamă artiști, ori — din felurite pricini — nu mai răspund la apel.

La apelul promoției n-a mai răspuns decît jumătate, fapt ce ne duce cu gîndul, și nu fără temeii, la perioada de înjumătățire a prețioaselor materiale fisionabile. Talentul unei promoții e un lucru complex, dar dacă după numai douăzeci de ani putem număra pe degetele a două mîini veritabilele reușite artistice, oare cîte mai pot fi considerate reușite depline în finele unei vieți? Și ce rol joacă talentul într-o carieră artistică? Nu cumva e nevoie să invocăm, pe lîngă talent sau chiar mai presus de talent, o seamă de daruri ale umanului, puțin ori deloc discutate în biografii de artiști? Ca, bunăoară, capacitatea de a separa, în propria-ți existență, esențialul de neesențial, imediatul de perspectivă, adevărul de amăgire. Ori poate-i mai important temperamentul. Ori un ca-

Vitrina artelor

Teatru

Bucuriile jocului

După exact două decenii, **Kovacs Ferenc** reia demersul său regizoral asupra dramei sentimentale a lui **Alexei Arbuзов Bietul meu Marat**, de data aceasta în compania unui terțet al secției române, pare-se cel mai redutabil și activ din ultimii ani: **Marina Procopie**, **Corneliu Jipa**, **Radu Sas**, pe scena teatrului din Satu Mare. Justificarea reluării este convingătoare: dorința regizorului de a se raporta mai aplicat și mai reflexiv la o anumită tramă și la o anumită atmosferă psiho-socială de constant interes (o delicată poveste de iubire din **Leningradul asediat** și din anii de după război, infirigurată căutare de sine și de rosturi esențiale în care se află angajat „unghiul”, apoi „triunghiul” **Lida — Marat — Leonidik**), pe de o parte, credința că prin calitățile sale dramaturgice (întrigă, atmosferă, situații) piesa constituie un bun prilej de aprofundare a meșteșugului actoricesc, pe de alta.

CLAUDIU NEGULESCU ■

racter bun. Ori toate acestea și încă multe altele.

Din cei care prezintă opere semnificative la „Căminul Artei” — semnificative, în special, pentru orientarea spirituală a generației — cîțiva au reușit, prin numărul și calitatea manifestărilor la care au participat ori le-au organizat ei înșiși, prin vigoarea și prospețimea ideilor, în fine, prin sprijinul ce l-au primit de la public, de la critici și de la diriguitorii vieții culturale, să se impună. Termenul e utilizat frecvent, cu toate că mai propriu ar fi să vorbim de faptul că nu ei, artiștii, impun, ci creația lor. În alte promoții există personalități afirmate și în social, firi dinamice, interesate să apară în prim planul vieții artistice. În promoția 1967, printr-o ciudată potrivire de destine, s-au întîlnit, venind din toată țara, fiindte cu vocația solitudinii, meditative și îndrîjite, mai ales, în lupta cu sinele. De unde și originalitatea reală, de unde și expresivitatea artei lor. **Pictorii Ilie Boca, Eugen Bratfanof, Costin Neamtu, Angela Tomăselli, Vasile Chinschi, Letiția Oprisan, Petru Popovici** înseamnă, în conștiința publicului, tot atîtea motive de interes. **Elena Boariu și Vasile Olac** sînt desenatori vrednici și imaginativi, oameni ai grației de presă și de editură, stîmți pentru farmecul penitei și, tot pentru asta, solicitați. **Ion Berendea, Dumitru Rădulescu și Vasile Craioveanu** sînt ceramisti, care, pe fondul unei tumultuoase împliniri a școlii sculpturii ceramice românești, au reușit o pasionantă emancipare de ideile generale ale acesteia. **Filaret Oloier**, în tapiserie, **Valeria Truță Stoleriu și Vasile Jurje** în scenografie avansează, în tot ce întreprind, garanții de adevărate și calitate.

Mai trebuie spus că e prima expoziție de acest fel a unei promoții și, deci, a unor aspirații în diferite stadii de maturizare. Ideea e plină de stimuli și ar trebui încurajată. Am vedea astfel cum lucrează timpul și ce învățăminte sînt de reținut din filtrajele lui. În plus, am pătrunde mai bine metoda unor profesori și, prin discipoli, și arta magiștrilor.

TUDOR OCTAVIAN ■

Spectacolul se împlineste printr-o discretă insurdirare a foșnetului, atență captare a pulsațiilor sociale ce compun sinușoarea celor aproape 20 de ani pe care-i acoperă acțiunea piesei. Apoi, printr-o judicioasă edificare a atmosferei și relațiilor dintre personaje, specifice fiecărei etape a evoluției lor. Precizia observației și transparența scrisului lui **Arbuзов** se regăsesc în devotamentul calofil al întregului desen regizoral (amintind și acum, în pragul segenaratului acestui inimos om de teatru care este **Kovacs Ferenc**, formația sa literară). În sfîrșit, dovada cea mai la vedere a oportunității acestei premiere o fac actorii. Ei construiesc temeinic și frumos, și cu plăcerea jocului, **Radu Sas** are forță, căldură, discreție, punctează inspirat și cu firese principiale momente ale evoluției tensionate și atît de stenge, în ultimă instanță, ale personajului său, **Marat**, cel care nu pregetă „să creadă în imposibil”. La rîndul lui, **Corneliu Jipa** compune atent, nuanțat, drumul sinuos, cu izbînzi aparente și căderi mascate, înălțate pînă-n pragul ratării, ca și surprinzătoare renaștere spirituală din final a lui **Leonidik**. În ce o privește, protagonistă **Marina Procopie** antrenează și echilibrează cu finețe candoarea, dirigenția, gingășia, resemnarea și speranța care vertebrează existența obsedantă și inriuroare a **Lidei**, focalizînd itinerarele psihologice ale piesei.

O piesă de verificat succes, asadar, bine gîndită regizoral și inspirat slujită actoricesc. Susținută, de asemenea, cu adevărate de scenografa **Maria Gheorghide**. Un spectacol izbutit, gustat, căruia nu i-ar prisosi, totuși, o ritmare mai strînsă și o succesiune mai vie a celor 13 tablouri ce-l alcătuiesc.

VASILE SAVINESCU ■

CAP LIMPEDE

● Săptămîna cultural-educativă a municipiului **Tecuci** s-a constituit deja într-o veritabilă tradiție locală cu adînci rezonanțe în conștiința publicului tecucean. Ediția din acest an, a XV-a, a cuprins un evantai larg de manifestări care, prin marea lor diversitate problematică, a infuzat un plus de calitate și eficiență actului cultural-educativ. Ea a însemnat o antrenare plenară a factorilor responsabili, a instituțiilor de cultură și a organizațiilor de masă și obștești din componența Consiliului de Educație Politică și Cultură Socialistă a municipiului **Tecuci**.

Un loc important în programul săptămîinii l-au avut acțiunile menite să contribuie la dezvoltarea conștiinței patriotice, la mai buna înțelegere a unor momente și aspecte de largă semnificație istorică din viața poporului nostru. Amintim aici simpozi-

nul de deschidere „**Tecuci — vatră de istorie și cultură românească**”, dezbaterile organizate de Muzeul mixt din localitate privind „**Procesul de etnogeneză a poporului român în lumina noilor cercetări**”, manifestare organizată cu participarea unor cunoscuți specialiști de la Institutul de Istorie și Arheologie „**A.D. Xenopol**” din Iași și de la Muzeul județean de istorie **Galați**, alte activități organizate de Comitetul municipal U.T.C., de Consiliul municipal al sindicatelor, de instituțiile de cultură din **Tecuci** și din cele două comune suburbane, **Munteni** și **Drăgănești**. (**Ionel Necula**)

● Sala de conferințe de la Dalles a găzduit de curînd — în linia unei mai vechi tradiții — un recital de pian, susținut de tînăra pianistă **Oana Velcovici**. Un program ambițios (**Scarlati**, **Bee-**

thoven, **Chopin**, **Dinu Lipatti**, **Isaac Albeniz**, **Liszt**), inteligent cumpănit, astfel încît să ilustreze o sensibilitate muzicală plială pe stiluri diverse, o tehnică foarte bună, pusă la încercare de adevărate piese de rezistență și virtuozitate (**Mephisto — Walzer** de **Liszt**, **Sonatina pentru mina stingă** de **Lipatti**), o anume infuzie de romantism care a colorat în mod original întreg recitalul — sint calitățile pe care **Oana Velcovici** le-a demonstrat din plin cu acest prilej. Tînăra pianistă (în prezent profesor de pian la Școala de muzică și artă plastică nr. 4 din **București**) este o prezentă discretă, totuși prea discretă în viața noastră muzicală și pentru care podiumul de concert reprezintă o probă necesară și meritată. (**T. Radu**)

● Discret și modest, dar mereu atent la starea poeziei sale, **Ion Chiric**, poetul din **Galați**, ca-

re debuta triumfător cu **Fiul uzinei**, poem premiat de **Luceafărul** acum peste două decenii, îl citim din nou, cu același interes, în ultimul număr al aceleiași reviste cu patru frumoase poeme în care viziunea asupra existenței perforează adînc, emoționează, ca în versurile: „S-ar putea ca lucrurile în lume să nu fie la locul lor / încă de la început, să se fi strecurat o greșală / prin născocierea timpului, a secundelor, a acestui / devorator cu mii de capete. Într-o viață și moarte / s-ar putea să fi fost cîndva o stare / de îndelungă mirare, ca între cer și zbor / svicnetul de aripă, ca ideea de vorbire dintre / forma gurii și forma cea mișcătoare a inimii...” (**N.Gr.M.**)

● Un interviu tonic publicat prozatorului **Ion Marin Almăjan** în **Orizont** nr. 26, atîngînd în cursul discuției cu **George Dinu** o serie de probleme vita-

le ale editurii „**Facla**” pe care o conduce, cit și ale propriei creații: „o editură trăiește prin valoarea colaboratorilor săi... **Rutina**, acreeala, calculele meschine, minciuna, imbatrîntirea editorului sînt de o nocivitate aproape incalculabilă”. Referindu-se la diversele manifestări ale provincialismului „de la margine” și mai ales „de la centru”, **Ion Marin Almăjan** nu ocolește piatra de încercare a prozei noastre: „Ce se întîmplă cu țărănul român în noua sa ipostază, cu satul românesc, ia-tă o întrebare la care nu s-a răspuns încă destul de convingător artistic”. Interviuul său se încheie cu o formulare cel puțin memorabilă: „cine propovăduiește ideea de frumos, trebuie să și trăiască frumos, așa cred eu”. Urăm editurii „**Facla**”, la cei 15 ani ai săi de activitate fertilă, să producă în continuare valori și destine pe măsura acestei de-ize durabile! ● În a-

celasi număr din **Orizont**, criticul **Mircea Mihăies** realizează o schiță de portret căreia îi pune un titlu (în contrast evident cu tonurile pastelate ale articolului) întîlnit mai ales în almanahurile estivale deasupra textelor senzaționale despre cascadori, dresori, parașutiști: **Școala curajului**. „Stiloul strălucește în mîna lui asemenea unei flăcări, iar articolul are pregnanța unui verset din vechile cărți de învățătură”. Ați recunoscut imediat, desigur, că e vorba de portretul tînărului critic **Radu Călin Cristea**. ● Dacă **Mircea Mihăies** se referă la faptul că fotografia lui **Radu Călin Cristea** apare din cînd în cînd în revista **Urzica**, în gura de leu a literii C. din cuvîntul **CRITICI** (prin imaginația unui caricaturist inspirat care ilustrează rubrica pe care tînărul critic o susține acolo, alături de **Laurențiu Ulici**), atunci și titlul articolului publicat

Vitrina cărților

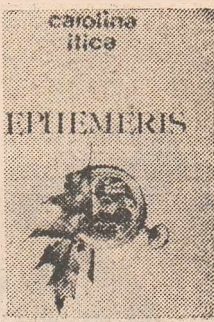
● În colecția Lyceum a Editurii „Albatros”, Ștefania Mincu publică o antologie Nichita Stănescu, însoțită de aparatul critic necesar aparițiilor din seria „Texte comentate” — tabel cronologic, prefată și comentarii. Studiul critic care precede selecția textelor, intitulat **Momentul Nichita Stănescu**, este o încercare de sinteză, „la numai 4 ani de la stingerea din viață a marelui poet”, elaborată în jurul ideii că „Avem de a face cu o conștiință poetică ce-și caută nu reprezentări ale sale sau ale lumii gata constituite (...) ci chiar actul intim de producere de sine, procesul inenarabil al trecerii în **semnul poetic**, acolo unde ea se poate elibera de modelele derivate din reprezentare și din cunoașterea lumii externe”. Comentariul insistent asupra relației semn poetic / cuvânt, uneori cu asociații interesante (cum este referința la Roland Barthes) ordonează lectura propusă de Ștefania Mincu. Adecvarea la statutul colecției este întărit cu argumente judicioase: / Nichita Stănescu / nu numai că ilustrează poeticul, dar îl re-fundea, păstrând cu tradiția o legătură dialectică de continuitate-ruptură și asumându-și încă o dată, pe cont propriu, „curajul limbii române”, făcând să înainteze în tiparele ei poetice în genere”. Cartea Ștefaniei Mincu devine, în această colecție, un instrument de lucru al tuturor celor care socotesc literatura română drept unul din domeniile formării personalității, un instrument departe de a fi perfect, dar care deschide și un orizont mai didactic asupra poeziei lui Nichita Stănescu.

● La Editura „Cartea Românească” s-a tipărit de curând volumul de debut al tinărului critic literar de la Familia, Al. Cistelean, **Poezie și livrese** este o suită de profiluri de poeți români de astăzi, ordonate după... capriciile unui „barometru” ingenios: „Barometrul livrescului în poezia noastră de azi e într-o continuă — de nu chiar ineluctabilă — urcare”. Grila e tentantă, mijloacele criticii au rafinament (o stim din îndelungata sa activitate publicistică), atât ana-

litic, cât și asociativ. Pentru Al. Cistelean livrescul nu ajunge să fie un panaceu universal. **Conspectul** introductiv jalonează teritoriul cu primejdiile de rigoare: „dictatul gra-tuității”, „rentății convenției”, „Euforici sau deceptivi, trăind în plină beatitudine a senzației culturale sau apăsați de calvarul inconsistenței eului și al lumii, poeții livrestri sînt poeți ai crepusculului literar”. O propunere de ieșire din această sentință: „Revitalizarea livrescului pare a intra într-o nouă etapă odată cu tehnicile intertextuale ale poezilor tineri”. Imparțială acoladă teoretică — imparțială față de viabilitatea criteriului propus, livrescul — închide două sute de pagini critice, interesante nu atât prin lista de opțiuni propriu-zise, asupra căreia se poate discuta îndeeajuns, cât prin autocenzura ironiei, funcționând ca agent al inteligenței critice în misiune pe teritoriul alunecos al criticii de identificare.

● „Cu capete sfinte / Numai aureole. Păpădile verii, S-a spulberat / Credința în puterea lor de plutare. / Minere minuscule / Aveau la umbrelele moi, străvezii, / Cu spițe de aur; sub ele / Amiaza părea mai ușoară; pleca / Legându-se. // S-a spulberat / Grăția verii, Acum / O doamnă roșcată, voinică și sobră / Se va plimba printre zile ploioase / Fără um-

breală”. Fără să illustreze tonul general al noului volum de versuri al Carolinei Ilica (**Ephemeres**, Editura „Cartea Românească”, 1987) desenul suav-ironic al pastelului citat îi surprinde totuși sunetul funda-

mental. Senzauale, poemele acestui volum caută insistent surdina melancoliei, încă străină vitalității definitorii a acestei poezii. Cînd și cînd, alături de premature, niște cochete, regrete („Se duce de-acum tineretea și simți / Că nu ai iubit îndeeajuns”) — mici șarade, mult mai convingătoare prin chiar încifrarea lor elocventă: „Ce legi tu acum, indiscretă conjuncție, / Risul meu / De auzul / Unui copil / (Gropițe în obraz și răsfaț în privire) / Soarta lui de a mea? // Vîno mai bine, de poți, și dezleagă, / Deznoadă cirilionții părului său; / Mai lung îi va fi / De l-ai și descrețit.” (Și)

● A apărut numărul 50 din colecția „Biblioteca critică” a editurii Eminescu, **Liviu Rebreanu interpretat de...**, antologie prefată și aparat critic de Paul Dugneanu. Volumul, numărînd aproape 400 de pagini, intenționează „conturarea unei imagini panoramice a scriitorului (omul, scriitorul, opera)”, selectînd dintr-un material, evident, extrem de vast. Grupate după criteriul tematic, textele critice antologate alcătuiesc trei mari secțiuni: **Interviuri, mărturii literare, Amintiri, portrete literare, evocări și ultima. Prozatorul și dramaturgul**. Interesat îndeosebi de direcțiile „clasice” să le numim așa, ale interpretărilor date, în timp, de critica literară creației lui Liviu Rebreanu, volumul alcătuit de Paul Dugneanu cuprinde totuși și texte re-

cente — datate 1986 — dar din categoria celor care continuă, detaliază, statuează opinii deja tradiționale. Nu au intrat, din păcate, în intențiile autorului acestei antologii „pulsul” recepțiilor lui Rebreanu în rîndul criticii mai tinere și nici încercarea de sinteză care a fost volumul coordonat de Mircea Zăciu cu prilejul centenarului scriitorului, după cum nici monografia **Tinărul Rebreanu**, semnată de Nicolae Gheran (prezente numai la Referințe critice). Inerente unei astfel de întreprinderi, „absentele” din sumar (mult mai multe, desigur) nu trebuie neapărat reclamate, ci poate înțelese în eventuala coerență a motivației lor.

TANIA RADU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Sînt rău cînd nu scriu versuri”

Gheorghe Tomozei este un poet extrem de prolific. Privit în sine, faptul acesta poate avea urmări foarte diverse asupra carierei unui scriitor. Asaltat de numeroase plachete de versuri ce au apărut la intervale mai lungi sau uneori foarte scurte, publicul este în mod firesc avid de o înnoire continuă care nu se poate petrece într-un ritm atât de rapid. Criticii la rîndul lor devin sceptici în fața unei uriașe cantități de versuri ce nu au anunțat aproape un deceniu o evoluție artistică de domeniul unei evidențe imediate. Într-adevăr, Gheorghe Tomozei și-a tors cuminte firul său liric, format în două ateliere de creație total diferite, ce poartă marca lui Tudor Arghezi și Ion Pillat. Un anume descriptivism nostalgic, un veșnic **septembrie** duos, prelungit într-o toamnă idilică și fertilă, își are sorginile în opera lui Pillat, fapt semnalat de critici la timpul convenit. Dar dincolo de limbajul muzical și ușor auster, țesut din pete de culoare tipice peisajului muntenesc, se configurează un erotism profund, drapat în răsuciri și explozii sintactice și lexicale ce trimit spre arsenalul artistic arghezian. Peste voluptatea pămîntului decorat cu case de lut și ploii autumnaie suave se grefează voluptatea frumosului feminin, a fulgerului iubirii ce supune ființa umană, unui cutremur total.

Cine l-a cunoscut pe Gheorghe Tomozei știe că este ca un Vezuviu din care lava de cuvinte explodează la intervale scurte. În același timp, autorul unor plachete ca **Păsărea albastră** (1957), **Steaua polară** (1960), **Virsa sărutului** (1963), **Noapte de echinox** (1964), **Poezii** (1965), **Patruzeci și șase poezii de dragoste** (1967) etc., și-a asumat poziția gravă a poetului total, pentru care arta este ca un ritual sacral. Gheorghe Tomozei se identifică cu poezia pînă la starea de incandescență, dar în mod paradoxal, comunicarea experienței dobîndite în universal său imaginar se face în chip lucid, nu în stare de transă. Scriitorul-artizan are finețea meșterilor din atelierele de mare precizie. El se luptă cu cuvintele așa cum se lupta arhanghelul cu diavolul: „/ M-aș vrea un irod al cuvintelor, / le-aș trece gîturile de miel prin sabie / le-aș frînge greabănul suav cu biciul, / și le-aș îneca în lapte. Aș dobîndi liniștea, / nu le-aș mai ști pîndind în preajmă”. (**Uciderea cuvintelor**).

Adevărul este că de la început Gheorghe Tomozei avea disponibilitatea de-a scrie în mai multe feluri. Dar toate acestea erau **la mîniere de...**, numai propria sa manieră nu se lăsa încă bine văzută. Ecourile din Pillat dau tonalitatea poeziei de atmosferă: „/ Septembrie... cădeau domol, pe-o carte, / frunze tirzii din nucul oel bătrîn. / Rădvanul toamnei se zărea departe, / după himera clărilor de fin”. (**Septembrie**). Fără îndoială, într-o vreme cînd căile de inovare ale poeziei păreau total blocate, Gheorghe Tomozei adopta cu plăcere limbajul scriitorului ușor vetust. Așadar, cuvinte de final de secol, un romantism discret și duos, constituie un drum mai fertil de ieșire dintr-o realitate agresivă, decît coborîrea în fluxul existenței cotidiene. Tonalitățile eminesciene sînt revigorate printr-o creație de tip mimetic: „Cerumbelșugat de astre / cade peste chip, și-arare, / luncind prin frunze-albastre / sună pleoapele amare”. (**Moartea poetului**).

Dar cum poetul putea să scrie în mai multe feluri, accesul spre o **suprarealitate**, ușor fantastică și ingenios absurdizată, este facilitat de reprezentarea unui univers poetic în care totul are aerul de poveste extraordinară: „numai bătrînul Stradivarius nu putea să doarmă, / în casa lui veche de piatră / inconjurată de o grădină fără arbori... / Sub boltă pipiia o luminare, / și bătrînul cu baze de lemn / sfîșia in-tunericul cu miinile lui de lemn / și vorbea”. (**Stradivarius**).

Dar o dată cu **Noapte de echinox** (1964) și **Poezii** (1965) se fac simțite enunțurile literare ce provin din logica urmuziană. Detaliile eteroclitice sînt astfel reunite într-un univers comun, imposibilul coabitează cu firescul, iar poezia din explozia absurdului lexical intră în fluxul cotidian aparent: „Își pieptăneau părul cu alge / și noaptea făceau focul într-un ceasornic. / Într-o casă cu pereții de apă. / Bărbatul se-mbăta adesea cu farul”. (**Galben, era septembrie**).

Multă vreme tinărul poet trăia din alunecări de teren ce proveneau din alte spații literare. Constatarea sa că: „Scriem numai versurile altora”, fiindcă „Toate versurile care se vor mai scrie pe lume s-au scris”, nu este o afirmație de copil teribil, ci o asumare a unei stări reale. Era în 1969 și Gheorghe Tomozei nu se descoperise pe sine nici în **Suav anapoda**. Jocul cu pastila urmuziană se face cu eleganță, dar după cum bine se știe de sute de ani, **pastișa și parodia** sînt doar exerciții literare, preludii ce ar putea duce spre o voce originală în poezie. Or, în **Suav anapoda** desfășurarea urmuziană se revărsa pe cele mai diverse planuri în lipsuri de enunțuri care au mai fost scrise: „Urcă în fiecare noapte la mine, la etaj, / vînătorul cu calul lui. Sună, destup odaia, îi așez în fotolii / și scot rachiul. Calul, ronțea capodopere și bea / discuri de patefon. Discutam despre vreme: /”

Trecut prin toate „academiile ploii”, viu și „colorat de pofte”, Gheorghe Tomozei încearcă marelui salt în neantul existențial, atunci cînd se simte „condamnat la singurătate” prin pendularea permanentă între **Eros** și **Thanatos**. Acum ecourile argheziene se mai aud doar ca un fundal muzical. Poetul care părea să nu aibă acces spre nu cîulor filozofie, cînd existența cu situațiile ei limită se insinuiază în opera sa, se simte integrat într-o conștiință pleneră: „și era compusă din particuli de sticlă, / din toamnă, din frică / și eram toți cu ea, sub lampa de seară / numai pădurea o uitasem în plonă, afară”. (**Cronică apocriță**).

S-ar putea spune că Gheorghe Tomozei evadează din poezia faptelor minore, țesute în versuri de un excelent artizan al cuvîntului, abia atunci cînd confruntarea conștiință cu condiția umană l-a făcut să gîndească ca ins adult, eliberat de „verile trecutului, întîlnirea cu timpul, perceperea vremii, rar anotimpuri și vîrste, conferă poeziei sale o gravitate mai rar întîlnită înainte. Ajuns să respire „de unul singur”, convins că a rămas cu o depunere pe un fundal de cuvinte, conștient că bătrînețea e o „arhitectură coruptă”, iar unii mor „într-o limbă străină”. Gheorghe Tomozei s-a descoperit pe sine după un lung inconjur livresc printr-o **suprarealitate fabricată**. Eliberat pînă și de umbra ludică a lui Nichita, autorul **Catalogului corăbiilor** *) s-a detașat prin eliminare (abandon) de o mare parte din vechile tautologii literare, venind înspre public ca un adevărat pom roditor, ce de mai mulți ani la rînd își arată în luna **septembrie — octombrie — decembrie** — fructele sale specifice, fructele meditației unui om conștient că respiră singur.

* Gheorghe Tomozei, **Catalogul corăbiilor**, Poezii 1957—1965. Prefată de Nicolae Manolescu, Ed. Eminescu, 1987.

CAP LIMPEDE

în revista **Orizont** are perfectă justificare ● Două grupaje masive de versuri publică dramaturgul Paul Everac în **România literară** nr. 27 și **Orizont** nr. 26. Cel puțin două poeme remarcabile, „Lăptiera” și „Lamentatie pentru iubitele de fotbalisti”, extrem de proaspete, ne fac să bănuim că multe din piesele dramaturgului sînt hrănite subteran de poezie, cum recentele viziuni poetice par să beneficieze în subsidiar de argumentația dramatică și anvergura fastuoasă a scenei ● Extrem de agil sub armura conceptelor se desfășoară spiritul de logician al lui Ioan Biriș, exersat la floarea subtilă a raționamentelor, în al III-lea episod al serialului dedicat **lingvisticii generative și epistemologiei genetice** din **Orizont ardean**, numărul din iunie. O afirmație a sa este tulburătoare de-a dreptul: studiul sunetului a ajuns în lingvistica actuală la aceleași adin-

cimi ale prospectării materiei ca și fizica cuantică ● Revistele noastre literare sîrbătorește pe poetul Ștefan Augustin Doinas, la a 65-a aniversare a zilei sale de naștere, cu poziții pe măsura acestui destin literar exemplar: „În succesiunea generațiilor, după Coșbuc, Goga și Blaga, consider că Doinas este al patrulea poet foarte important pe care l-a dat Ardealul”. (Lucian Emandi) ● După abia 6 ani de la apariția sa în S.U.A., Sida a ajuns în revista **Cronica** nr. 26 la al IV-lea episod din serialul pus sub genericul „Enigme ale medicinei” (corect: „medicinii”): „este mai bine să scriem și să vorbim despre pericolul ridicat de SIDA, decît să păstrăm tăcerea asupra sa”. Sau cu alte cuvinte, „cunoașterea este antidotul tăcerii!” (Arcadie Perceak) ● Pagina 9 a revistei **Cronica** pare, în schimb, pusă întrutotul sub sem-

nul aventurii. Dacă noul episod al serialului „La limita umanului” se numește chiar **Aventura**, noul episod al serialului **Aventura romanului de aventuri** poartă titlul „Jocuri de copii” și e scris într-un stil atât de... jucăuș de criticul Al. Dobrescu încît concluzia vine de la sine: „redactarea unui polițier și prinderea unui infractor au coborît pînă la nivelul jocurilor de copii...” ● O surpriză de cea mai bună calitate este al IV-lea episod al serialului „Dracula” (pseudo) istoric și ficțiune în care Ștefan Avădanei întreprinde o analiză semiotică, extrem de precisă în terminologie și informație, a degradării unei realități istorice concrete în istoriografia occidentală. Concluzia cercetătorului este că ficțiunile din romanele, piesele, scenariile și ghidurile turistice care conțin informații despre Dracula sînt extrapolări

între diversele nivele ale discursului și ale limbii: „Nevoia omului de ficțiune (adică de coerență interioară) s-a dovedit a fi mai puternică decît nevoia lui de istorie (adică de coerență interioară-exterior)”. Romanul **Istoria reală a lui Dracula și a legendelor cu vampiri**, scris de Bram Stoker, este o ficțiune care degradează în egală măsură atât mitul cîl și realitatea ● „Să fii curat, să ignori” și „Avantajele insomniei” sînt titlurile a două poeme semnate de Ioan Moldovan în aceeași **Familie**, pe linia cunoscutelor sale „exerciții de transparență”: „Mi-am adus aminte de viață: ce ninge a mai nins!” ● Nicolae Băciuț continuă seria **Dialogurilor între generații** cu un interviu luat tinerei poete ieșene Mariana Codruț, în **Vatra** nr. 6 (Ion Zubășcu).

Oriunde s-ar afla, mama rămâne mamă. Gîndul ei învăluie protector fiecare răsufare a celui căruia i-a dat viață. Și cine nu știe, liniștea ei și-ar afla-o doar atunci cînd are certitudinea că pruncul său e bine, sănătos și în siguranță. Mamele pe care le vedeți în fotografie au această liniște, se pot concentra pe deplin asupra muncii fiindcă în chiar vecinătatea întreprinderii există un lăcaș de sănătate, un spațiu ocrotitor pentru copii.

Supravegherea medicală a viitoarelor mame, direct la locurile lor de muncă

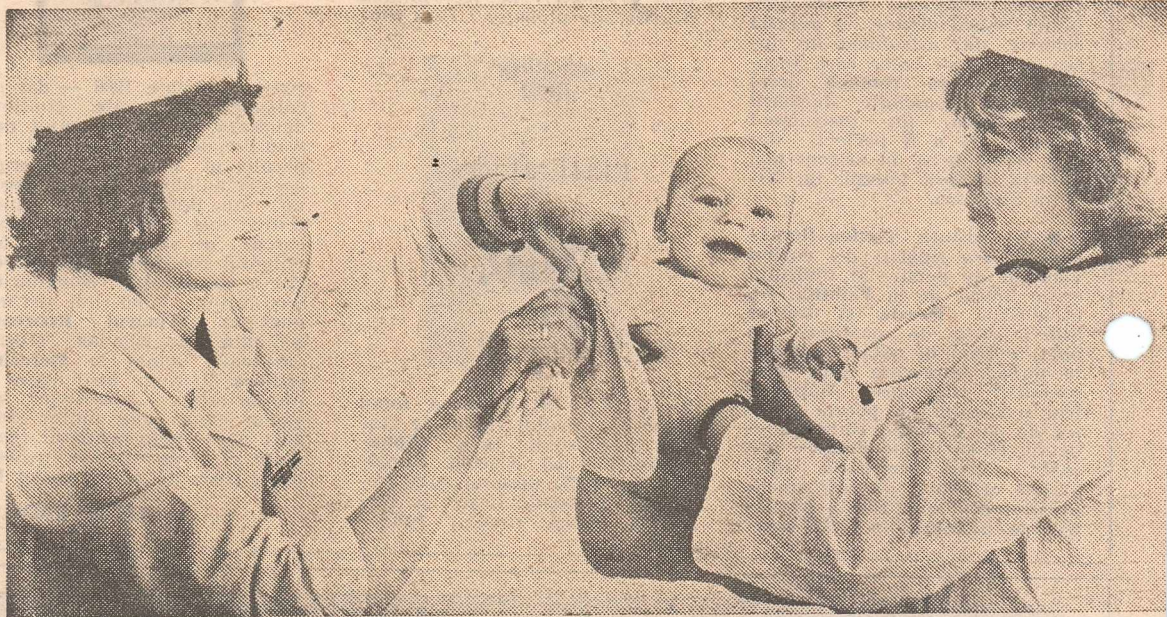
„Griji, biruinți și uimiri încercînd,

în preajma ta sta-vom ades“

Călărași este un oraș unde totul se ia de la capăt. Cu luciditatea și ambiția omului care vrea să cîștige un pariu cu timpul. Dacă azi, Călărașul este un eveniment pe harta României, în spațiul lui în fiecare zi are loc un eveniment.

Acum cîteva săptămîni unul dintre ele a înscris în statisticile țării un nou lăcaș de sănătate. Unul destinat ocrotirii mamei și copilului. O maternitate cu 120 de paturi și o secție de pediatrie cu 160. Ele completează și încheie un complex monumental de edificii noi pentru spitalul județean. Urcăm pe o fastuoasă scară interioară a cărei funcție nu este pur estetică, asigură circuitele necesare într-o asemenea instituție, unde cei ce vin nu trebuie să întâlnească pe cei care pleacă, din motive strict medicale. Doctorița Lucia Dumitrescu, șefa secției de pediatrie, medic cu 22 de ani vechime dintre care 12 dedicați copiilor din Călărași, ne deschide cu satisfacție uși de cabinete, de săli de operații, săli de tratamente, saloane, rezerve, săli pentru terapie intensivă, pentru blocuri de sterilizare, laboratoare... un angrenaj impecabil dotat, delicat și alb, unde se calcă în vârful picioarelor, cu șoșoni de pînză și se vorbește în șoaptă, cu atenția încordată spre fiecare respirație, la ritmul fiecărei bătăi de inimă. Natalitatea în județul Călărași depășește cu peste 2 procente media pe țară, ceea ce vorbește, de bună seamă, despre munca exemplară a celor 630 de medici din teritoriu și din spitalul județean. Cu modestie doctorița Lucia Costăchescu, directoarea adjunctă a spitalului, afirmă că, fiind unul dintre județele mai tîrziu înființate „a fost pentru noi un avantaj și un dezavantaj totodată. Dezavantajul l-a constituit lipsa de experiență și, atunci am preluat ceea ce au făcut alții mai bun, străduindu-ne să evităm greșelile lor iar,

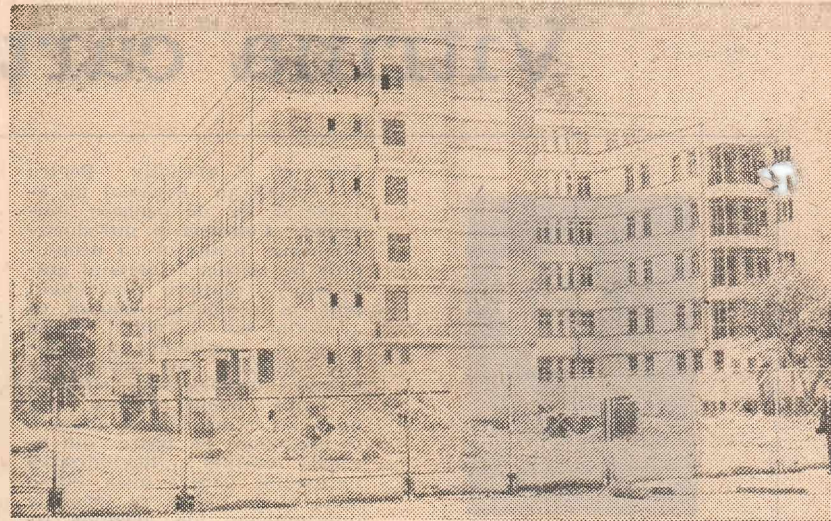
totodată, să aducem lucruri noi, să venim cu ideile noastre“. Dacă una din idei este veche de cînd lumea, redescoperită însă de medicina modernă, după un ocol, și el îndelung, prin teorii și practici diverse în alimentația sugarului, alăptatul natural, alăptatul matern, cel puțin în primele 4—6 luni de viață a copilului. Revenirea cere însă perseverență în educația sanitară a mamelor, implică o urmărire medicală atentă a posibilităților biologice, a condițiilor de muncă și de mediu familial al acestora, ca și rezolvarea a numeroase probleme sociale. O altă idee — privește aplicarea terapiei ocupaționale în secția de pediatrie. Copiii internați uită că sînt bolnavi, ei găsesc aici climatul de-acasă, de la grădiniță, de la școală și astfel, cu o stare psihică bună se însănătoșesc mai repede și nu pierd contactul

...griji de fiecare zi

Gestul etern al dragostei și vieții innoțat de lumina noilor maternități, unde, azi, vin copii pe lume la Călărași, ca pre-tutindenți în țară

Un complex monumental de noi

cu învățătura. Pe vîrste, de la 6 la 16 ani, sînt antrenat la jocuri de inteligență, în partide de șah, lecturi (spitalul a organizat o bibliotecă pentru copii), la îndeletniciri practice.

Menținerea stării de sănătate a tinerei generații cere medicului în fiecare zi performanță profesională și devoțiune, dar și conștiință civică, precum ne spune dr. Lucia Costăchescu, amintindu-ne că pentru medicii din județul Călărași acest fapt se acoperă cu fapte, fiind un județ într-o amplă mișcare demografică, fiind un județ-șantier.

Privim prin vitrinele de sticlă, spre cuiburile, unde nu putem să pătrundem, ale celor ce abia au venit pe lume, invocîndu-ne suavul vers al poetului din Lancrăm: „Griji, biruinți și uimiri încercînd, / în preajma ta sta-vom ades“.

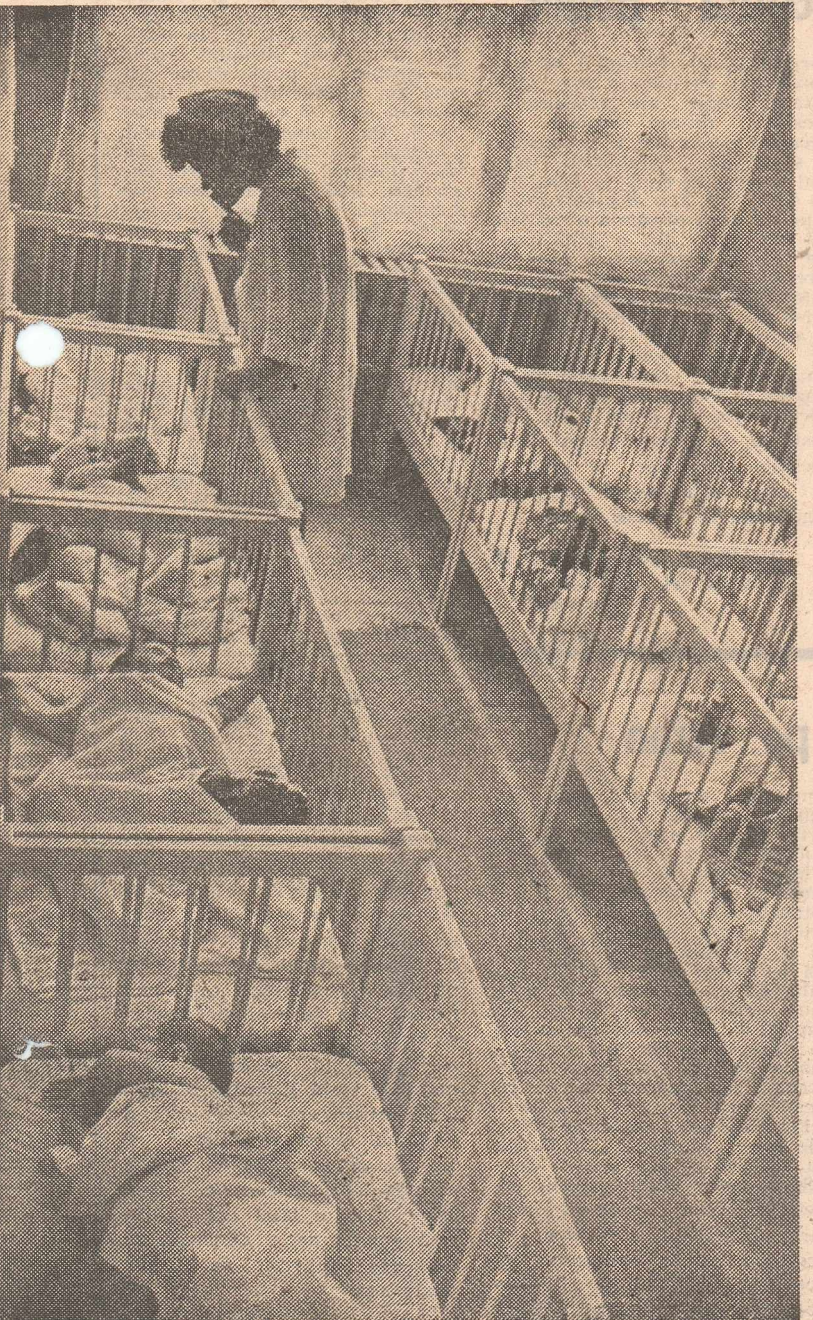
CICI IORDACHE-ADAM ■
Fotoreportaj de
ELENA GHERA ■

ii — Spitalul județean Călărași

Bucurii și...

Nani, nani! Puii Creșei întreprinderii de confecții. Mamele pot lucra liniștite, micuții lor sînt ocrotiți cu devotament

Natura — sursa și resursa vieții

— Mircea Alexan, o să fiți surprins, n-am venit să ne învățați cum să folosim plantele medicinale, în ce boli, sub ce formă, așa cum indeobște sînteți solicitați, am venit să vă întrebăm ce se face pentru ocrotirea lor, mai ales acum, în plin sezon de recoltare? Profesorul Răcz ne spunea recent, că aveți remarcabile preocupări în acest sens. Chiar sînt ele amenințate?

— Nu demult, la Muzeul „Antipa”, a fost organizat — sub egida Comisiei pentru protecția naturii a Academiei R.S.R. — un simpozion unde am prezentat o comunicare asupra acestui subiect. Milităm pe cît putem pentru formarea unei atitudini de etică ecologică și în domeniul plantelor medicinale. În contextul în care acestea au o importanță economică în continuă creștere, fiind din ce în ce mai mult materii prime pentru industria de medicamente, prin recoltarea pe scară largă a unor specii din flora spontană devin amenințate nu numai speciile în sine, ci ecosistemele, care pot suferi un dezechilibru ireversibil. Prin lucrările noastre am urmărit ca, în condițiile satisfacerii cît mai depline a necesarului în continuă creștere, să stabilim norme, metode și tehnologii menite să conducă la păstrarea sau chiar la ameliorarea potențialului productiv al speciilor.

— Dar o asemenea intervenție a omului asupra arealului de origine nu-l modifică în sine? Preconizați să semănăm pe muni, de pildă, floarea de colț, în fiște, mai știu eu care altă plantă aflată pe cale de dispariție?

— Intocmai. Concluziile la care am ajuns sînt ca urmare a unui travaliu științific ce a parcurs mai multe verigi. Stabilirea conceptului florei medicinale din România, cu precizarea speciilor de importanță economică actuală și în perspectivă, cunoașterea pe specii, regiuni geografice și cantități (pornind de la lucrările de cartare existente), modelindu-se, pe baza rezultatelor din producție, din ultimile trei decenii. S-a avut în vedere inclusiv conținutul în principii active așa fel încît să se recolteze numai din populațiile cu valori mari, ca și stabilirea cantităților ce se pot culege pe fiecare specie, astfel încît să se păstreze potențialul tuturora. Și, natural, stabilirea unor măsuri de refacere și ridicare, cum spuneam, a potențialului productiv pentru cele intens folosite, apreciindu-se, pe baza unui model matematic, (modelarea pe calculator a fost realizată de ing. Dan Crăciun), prioritățile. Noi am preconizat conceptul de „spontaneizare” în refacerea genofondului natural, stabilind, totodată, etapele și modul de efectuare a acestei acțiuni. Precum și analiza situației speciilor celor mai amenințate pentru care este necesară introducerea în cultură.

— Apelați la informatică, operați cu un concept, preconizați soluții tehnice, vă gândiți la o întreagă etică ecologică, mărturisim că nu ne-am gândit ca, în spatele firmei „Plafar” se ascund preocupări atât de multiple. Dar, oare, nu Trustul „Plafar” este cel ce recoltează? Nu s-a gădit prea tîrziu, la asemenea măsuri?

— Să vedem, mai întîi, cauzele ce duc la scăderea potențialului bazinelor din flora spontană, căci nu recoltarea, din vremuri imemorabile, pentru necesități locale, terapeutice, au pus problema diminuării bazinelor existente. Pe baza experienței directe, acestea sînt clasificate astfel: factori antropici direcți, (adică, determinați de om) legați de exploatarea intensivă, factori antropici indirecti și naturali. Dacă despre dispariția unor specii, prin exploatare intensivă, se aminteste încă din antichitate (Plinius Secundus menționează distrugerea unor populații de *Leserpium* în Cyrenaica), despre o adevărată periclitare a unor specii sau populații se poate vorbi, mai ales, în ultimul secol, cu deosebire în ultimele 5—6 decenii, corespunzătoare dezvoltării industriei de medicamente pe bază de plante, devenite materii prime. Recoltarea unor cantități mari, depășind capacitatea de regenerare a speciei, a dus la situația ca unele să fie ocrotite ca monumente ale naturii. Se aprecia că, în trecut, în zona carpatică a României se recoltau 5—8 tone

de *Gentiana lutea* (Ghințura), produs uscat pe an. Profesorul Răcz citează bogăția în Transilvania, pînă în sec. XVII, a speciei *Angelica archangelica*. Iar alți autori arată, la rîndul lor, că *Arctostaphylos uva-ursi* (Strugurii ursului) a rămas cu un areal restrîns, insular, în două localități din țara noastră (Răchitișul Mare din nordul Moldovei și Beldioara din Munții Apuseni). Arealul acestei plante din nordul țării a fost studiat și completat de către prof. dr. doc. Traian I. Ștefureac și alți cîțiva cercetători. I. Borza deplîngea, pe la 1929, metoda barbară de recoltare a florilor de tei prin doborîrea arborilor. *Vinca minor* (saschiul), în perioada 1963—1967, s-a recoltat în cantități de peste 400 tone plantă uscată pe an, ceea ce înseamnă circa 2000 tone proaspătă. Dacă se aprecia că, prin 1965, în pădurile de cer și gîrniță din Banat se puteau aduna 800 tone pe an, în prezent, după estimările noastre, potențialul este de numai 15—20 tone/an; scăderea drastică, de peste 40 de ori, datorindu-se recoltării incorecte, prin smulgere, în loc de tăiere cu cuțite, foarfeci sau seceri bine ascuțite; mai mult chiar, aceasta era încurajată de un act normativ de calitate ce admitea prezența rădăcinilor în produs. Pentru păstrarea și regenerarea potențialului speciei, după aprecierile noastre, s-a li-

— Păpădia, *Atropium lappa* — Brusturele, *Petasites sp-captalan*.

— Ce propuneți, în schimb? Putem vitregi fabricile de medicamente ori laboratoarele farmaceutice de extractele respective, de *Atropa belladonna*, de pildă?

— Specialiștii s-au gîndit și la acest aspect, calca este introdusă în cultură, aplicarea spon-taneizării, recoltarea pe cît posibil a părților aeriene.

Tot ce am spus pînă aici, ilustrează doar una din cauze, și care poate fi corectată, poate cel mai ușor, față de altele. Scăderea potențialului bazinelor datorată factorilor antropici indirecti îmbracă o gamă foarte largă de influențe, prin intervenția activității umane în scopuri economice majore, cum sînt erbicidarea, (a făcut să dispară *Centaurea cyanus L.* — Albăstrelle, *Papaver rhoeas L.* — Macul de cîmp sau chiar *Matricaria chamomilla L.* — Mușețelul, din culturile de grâu), modificarea landsaftului, ca urmare a cooperativizării agriculturii (în vechea structură, vegetația abundentă pe haturi cuprîndea numeroase plante medicinale), lucrările de ameliorare a solului (desecări, amendări). Cu deosebire, în Cîmpia de vest, mușețelul vegeta pe sărăturări, ameliorarea acestora a dus la modificarea Ph-ului și astfel el a dispărut. Ca și *Acorus calamus* — și *Obli-gena* de la Bogda și Beregsău — jud. Timiș, Sintandrei — jud. Bihor. Lucrările hidroenergetice, prin crearea lacurilor de acumulare au dus și ele la modificări profunde ale vegetației în zonele respective. De exemplu, pe malul Dunării, la Pojejena au dispărut cîteva specii hidrofile. Lucrările de curățire a pășunilor au afectat esențial vegetația arbustivă; cea mai drastică scădere s-a înregistrat cu *Juniperus communis* — Ienupărul, la care suprafețele s-au restrîns de zeci de ori în județele Caraș-Severin, Bihor, Hunedoara, Alba, în prezent posibilitățile de recoltare ajungînd sub 10 tone/an. De asemenea *Pinus montana ssp. mughus* — Jneapînul a fost distrus pe mari suprafețe prin ardere iar recoltele de măceș au scăzut pe total țara la mai puțin de jumătate în ultimii ani, în jud. Cluj chiar sub 20 la sută. În aceeași categorie de cauze ce afectează suprafețe mari ale unor bazine medicinale se situează și lucrările miniere de decopertare din Munții Călimani (au dus la dispariția a 1200 ha de jnepenis, spre exemplu) sau alte obiective economice de amploare. În categoria cauzelor datorate factorilor naturali — fenomen cu o frecvență mai redusă și cu implicații mult mai mici — am cita inundațiile și, deosebi, viiturile, atacurile unor boli și dăunători, perioade îndelungate și repetate de secetă (ca urmare a secetei din perioada 1981—1986, în județele Buzău și Brăila, densitatea la *Matricaria chamomilla* a scăzut în asemenea măsură încît, cantitățile recoltabile s-au redus de la 220—240 tone la numai 30—40 tone pe an), alunecări de teren...

— Știm cu toții că dezvoltarea modernă este o necesitate și că intervențiile asupra naturii sînt obligatorii pentru evoluția tuturor societăților. Nu putem trăi ca Robinsonii, de dragul plantelor medicinale din flora spontană, evident. Cum se pot ele suplini, cum se poate ajunge la o împăcare echilibrată? Acum, e firesc să ne vorbim de măsurile luate?

— În scopul păstrării potențialului productiv al bazinelor de floră spontană se pot urma — și urmăm — două căi: atît de modernă concepție definită de Racoviță (în 1934) de a se recolta cantități în consonanță cu capacitatea de regenerare a populațiilor, precum și aceea de a interveni direct prin suprainsămîntare, prin împrăștierea de semințe în bazinele ale căror potențial a fost diminuat. Necesitatea asigurării unor cantități sporite pentru economia națională a condus la elaborarea unei noi strategii pentru menținerea potențialului productiv al florei spontane, cristalizat în conceptul de „spontaneizare” și, aplicat în practică sub forma unui plan cu caracter informativ la nivel național, începînd cu anul 1978.

Continuare în pag. 16

CICI IORDACHE-ADAM ■

„Să culegem plante medicinale cînd știm să le apărăm”

mitat la 60 tone/an de pe întreaga țară, impunîndu-se metode corecte de recoltare, modificîndu-se actul de calitate. Pentru *Pinus montana ssp. mughus* (Jneapînul) ruperea distructivă a tuturor ramurilor, a ilustrat de asemenea, foarte bine legea acțiunii inverse. Se știe că jnepenișul are un important rol în procesul de formare și menținere a solului, fiind un rezervor hidric, depozit natural de apă, care pentru lăvinelor, atenuarea curenților reci, barieră contra pășunatului în pădurile de munte, protecție pentru molidișul de limită. Prin distrugerea acestuia se produce degradarea solului (1 cm sol format în 100—400 de ani se degradează, prin spălare, în 1—2 ani), cu activarea proceselor de pantă, alunecărilor, doborîturilor de vînt în molidișul subiacent, avalanșelor, inundațiilor. Astfel de zone de exploatare necontrolată le-am întîlnit pe pantele vestice ale masivului Călimani (spre Toplița).

La același capitol al exploatarei iraționale se include și aspectul recoltării intense a părților subterane, a rizomilor și rădăcinilor. Desigur, rizomii, avînd funcțiile de organ de rezervă, au o concentrație mai mare de substanțe active decît părțile aeriene (de exemplu, în probele de analize la *Atropa belladonna* — Mătrăguna — conținutul de atropină în rădăcină este aproape dublu față de tulpini și frunze, în plus, principiile active nu sînt complexate de clorofilă, de care separarea este destul de laborioasă. Experiența noastră din ultimii 15 ani, confirmă punctul de vedere al specialiștilor (Grințescu, în 1942, I. Pop, în 1960, G. Răcz, în 1972) potrivit cărora recoltarea părților subterane duce la scăderea în cea mai mare măsură a potențialului bazinelor, putînd fi admisă numai la speciile dăunătoare (ex. *Agropyron repens* — Pirul) și la cele extrem de abundente și cu solicitări moderate (ex. *Taraxacum officinale*

Largul orizont cultural —

Spectacol controversat, spectacol de excepție

Vă cer anticipat scuze, afit pentru îndrăzneala de a mă adresa dumneavoastră într-o astfel de problemă, cit și pentru stângăcia scrisorii mele, căci trebuie să vă mărturisesc că mă adresez pentru prima dată redacției vreunui ziar sau reviste.

Motivul? Iată-l:
De mai bine de un an și jumătate la teatrul Bulandra s-a pus în scenă, în viziunea regizorală a lui Alexandru Tocilescu, piesa „Hamlet”. Nume răsunătoare ca Nina Cassian, Leon Levitchi, Vladimir Streinu, Alexandru Tocilescu, Ion Caramitru, Dan Grigore, și-au strins mâinile spre a ține piept unui titan al titanilor, William Shakespeare, unei capodopere a capodoperelor, „Hamlet”. Și au reușit!

Și, după atita amar de vreme, în locul laudelor, al admirației, în locul multumirilor care trebuiau aduse realizatorilor acestui eveniment teatral, pe cit de zguduitor pe atit de admirabil, apar diverse articole și articolașe, străbătute de semne de întrebare, rezerve.

În tot cazul, un lucru este cert: un spectacol atit de controversat, este unul de excepție!

„Licențele regizorale” de care este acuzat Alex. Tocilescu, sint sugerate de însuși autorul piesei W. Shakespeare.

„Spectacolul „Hamlet” nu începe cu „sfirșitul”, așa cum sustin unii dintre autorii articolelor, ci cu ideea principală pe care o avansează Shakespeare, și anume cu rolul pe care îl joacă destinul „pînă cînd și-n viața unei vrăbii” (Hamlet, act. III). Personajul în negru, care cîntă sau mai curînd care ne incîntă, la pian, este o minunată figură de stil, un simbol al destinului, care prin apariția sa destramă urzeala singeroasă de la începutul spectacolului, pentru ca odată cu ieșirea sa din scenă, drama sugerată la început, să devină realitate.

Și nici apariția celor doi clovni gropari nu este o „licență regizorală”, ci materializarea unei idei a autorului însuși. În

piesa din piesă, regele spune, adresîndu-se reginei, la un moment dat: „căci plînsul ride ades iar risul plînge”.

În piesa „Hamlet” a lui Shakespeare, Horatio hotărăște să bea ultimii stropi de băutura otrăvită, rămasi în cupa pe care Claudius o pregătise lui Hamlet. La insistențele lui Hamlet, Horatio renunță. În spectacol, interpretarea lui Tocilescu, nu poate surprinde peste măsură, ideea fiind oarecum plămădită.

Muzica lui Dan Grigore (personajul în negru) este emoționantă, este o incitare pentru orice ființă capabilă să recepționeze semnale emoționale. Cu cită măiestrie sint subliniate momentele de maximă tensiune dramatică din piesă de mina caldă a lui Dan Grigore!

Și cit de zguduitoare este scena de la sfirșitul piesei din piesă, în care Hamlet dirijează nebunia generală, panica stîrnită de efectul pe care l-a avut deznodămîntul conflictului asupra lui Claudius!

De cite ori revăd această scenă (căci trebuie să vă spun că mă duc din cînd în cînd să revăd spectacolul) plîng de emoție și rid de incitare.

Și dacă tot spectacolul s-ar rezuma numai la această scenă și tot s-ar cuveni să-i mulțumim genialului interpret al lui Hamlet — Ion Caramitru.

Dar, ca o umilă spectatoare, s-ar cuveni să mă opresc aici.

În tot cazul, un lucru este cert: un spectacol atit de controversat, este unul de excepție!

Nu îndrăznesc să vă rog să publicați aceste rînduri, ceea ce vă rog este să transmiteți opiniile unui spectator (și sint sigură că a unuia dintre miile de spectatori) atit realizatorilor spectacolului, cit, și mai ales, criticilor lui.

Ceea ce m-a determinat să adresez scrisoarea revistei „Flacăra” este, așa cum probabil v-ați dat seama, pasiunea mea „brea inflăcărată” pentru teatru.

CRISTINA ROCIU ■
București

Ortografia numelor de străzi

Toponimele, ca parte integrantă a limbii și ca elemente valoroase ale patrimoniului cultural și spiritual al poporului, trebuie scrise în conformitate cu normele ortografice oficiale, elaborate de Academia R.S. România și incluse în „Indreptarul ortografic și ortoepic” (editia a IV-a, 1983, IOOP și „Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române”, 1982, DOOM). Este prețioasă următoarea observație filologică, aparținînd acad. Al. Graur: „Rămîne totuși adevărat că esențialul în toponimie este de natură lingvistică, intrucît este vorba, în primul rînd, de a identifica termenii care au stat la baza denumirii” („Nume de locuri, 1972, p. 13).

În „Codul postal al municipiului București” s-au stocurat citeva denumiri ortografice în spirit nestîntific, integrabile în sfera agramatizmelor. Vom examina, în continuare, numele de străzi scrise greșit și vom indica între paranteze grafia literară, în conformitate cu normele ortografice elaborate de Institutul de lingvistică:

BRATASANCA (corect: Brătuseanca, derivat din Brateș + -cană).

FARCASANCA (corect: Fărcașanca, derivat din Fărcaș + -cană).

SEBESANA (corect: Sebeșana, Sebes + -eana).

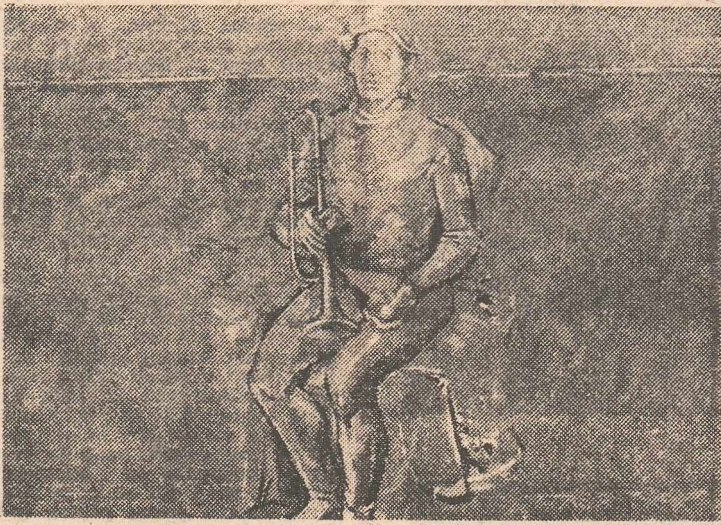
SELMIBERG (corect: Selimbăr, așa cum a fost rodat în „Dicționarul enciclopedic ilustrat” al lui Candrea și Adamescu, în MDE₂ și în „Dicționarul enciclopedic român” (IV), reprezentînd grafia tradițional-istică a germ. Schellenberg). INTRAREA CENUSERESEI (corect: Intrarea Cenușăresei, în care al doilea termen reprezintă un derivat de la s.f. „cenusă”). STRADA DESROBIRII (corect: strada Dezrobirii, în care al doilea cuvînt provine din infinitivul lung al verbului „a dezrobi”). BUEREBISTA (corect: BUREBISTA, transliterare latină a gr. Byrobista, ce apare în „Geografia” lui Strabon și

fiînd cea mai apropiată de aspectul fonetic autentic, adoptată de: „Micul dicționar enciclopedic” (MDE), DER și de „Dicționar de istorie a României” (1976), BUZOENI (corect: Buzoieni; buzolan, derivat din „Buzău”), ALEEA CRAESTI (corect: Aleea Crăiești, în care al doilea termen provine din s.m. crai), EPURESTI (corect: Iepurești, derivat din s.m. iepure), GAESTI (corect: Găiești, derivat din gale; grafia corectă apare în DOOM și DER), POENARI (corect: Poienari — poiană), VALEA POENII (corect: Valea Poienii), NAMAESTI (corect: Nămăești, derivat din s.f. nămale „vîtă cornută, vaie” lat. animalia), STRADA RECREERII (corect: Strada Recreării, al doilea termen fiind genitivul singular al s.f. recreare, cf. DOOM), STRADA FLUERULUI (corect: Strada Eluierului), ALEXANDRU MACEDONSCHI (corect: Alexandru Macedon-ski), V. A. URECHIA (corect: V.A. Urechia), MARCIUS CAIUS CORIOLAN (corect: Marcus Caius Coriolanus sau CORIOLAN, cf. paragraful 168 al „Indreptarului ortografic, ortoepic și de punctuație”, 1983).

Ediții de pe Dimbovița au dat dovadă de o prodigioasă imaginație lingvistică atunci cînd au creat cuvîntul „zebru” (Strada Zebrului), neatestat de vreo lucrare lexicografică românească. Acest hibrid lingvistic a rezultat, poate, din contaminarea s.f. zebra cu s.m. zimbru, cu influența fr. zèbre (substantiv de genul masculin).

Apariția unor asemenea agramatisme în lucrări care se adresează maselor largi de oameni ai muncii trebuie să constituie un semnal de alarmă pentru directorii de editură, pentru secretarii de redacție, pentru profesorii de limbă română, pentru toți cei care doresc să păstreze nealterată dulcea limbă românească, mostenită din străbuni.

NICOLAE ANDREI ■
Școala generală 2, Călărași

Vernisaj

Unul din evenimentele cele mai plăcute ce au polarizat atenția amatorilor de artă din județul Buzău și nu numai a lor, l-a constituit vernisajul expoziției personale Florin Menzopol, cu lucrări realizate în ultimii doi ani. Absolvent al Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu”, Florin Menzopol a expus veritabile lucrări de artă monumentală, atit în frescă (perețe interior), la Casa de cultură a sindicatelor din municipiul reședință de județ, cit și la Casa de cultură a științei și tehnicii pentru tineret (Buzău) — lucrări în mozaic.

Profesionalismul sever, vocabularul plastic, o cromatică specifică, toate acestea denotînd un profund mesaj implicat în

artă, o nemăsurată și exemplară dăruire față de artă în general, un univers uman transfigurat de sugestiile vieții imediate, o imagine a unui artist singur cu sine însuși.

Numele lui Florin Menzopol a depășit deja granițele județului, fiind cunoscut, de altfel, în întreaga țară. De aceea, consider că expoziția sa merită să fie consemnată în revista „Flacăra”. Prezența sa la Sela Fondului plastic a Galeriilor de artă din Buzău, a oferit și oferă vizitatorilor, iubitori de frumos, o interesantă incursiune în domeniul artelor plastice, prin contemplarea unor autografe artistice ce aparțin unui nume de prestigiu al vieții culturale buzoiene.

DAN STROE ■
profesor, com. Suditi-Aliceni, jud. Buzău

Consens deplin critică — public

Nu pentru că în presa noastră au apărut numeroase articole care au remarcat înalta valoare a cărții scrise de Nicolae Dragoș și Mihai Stoian, **Drumeț în calea lupilor**, simt nevoia să-mi exprim și eu admirația față de un volum dispărut urgent din librării. Dar, de data aceasta, așa cum mai rar se întîmplă, există un consens deplin între comentatorii avizați și marea publică cititor. Eu insumi nu sint decît un simplu cititor (e drept, pasionat) și nu mi-aș permite în nici un caz să mă lansez în aprecieri pe care nu le-aș putea argumenta cu mijloacele unui critic literar. Dar, după ce-am parcurs cartea (sint unul dintre fericiții ei posesori) am simțit nevoia să mă întreb: oare de ce s-a stîrnit o asemenea vilvă în jurul ei? Numai pentru că e vorba de una din fascinantele personalități ale culturii noastre, savantul N.

Iorga? Doar fiîndcă i se reconstituie, ca într-un film palpant, elape ale existenței? Desigur, mi-am răspuns, și acestea pot să fie o explicație a succesului înregistrat. Dar, imi permit să cred, la baza lui se află mai ales dorința autorilor de a nu prezenta un noian de fapte fără nici o semnificație, ca să potolească o pornire firească a oamenilor, curiozitatea. **Drumeț în calea lupilor** mi-a apărut — și probabil așa a apărut multora — ca o înaltă pledoarie pentru valorile umanismului care, chiar dacă uneori în istorie au fost batjocorite, pînă la urmă s-au dovedit de neînfrînt. Acesta este mesajul tulburător și generos al unei cărți despre care, cu siguranță, se va mai vorbi.

DUMITRU CARBUNESCU ■
economist, I.G.F.C.O.T., București

Capodopere pe ecran

Vreau să remarc, pe această cale, eventual, în paginile revistei **Flacăra**, faptul că, în ultima vreme, cinematografia noastră ne-a oferit o seamă de plăcut surprize. Se vorbește de ani și ani despre valoarea educativă a artei. Desigur, filmul românesc are în vedere această necesitate, dar uneori trebuie să recunoaștem că o făcea cam stîngaci. Iată însă că au apărut pe ecranele noastre filme care contribuie la înstruirea și educarea celor tineri pe o cale, așa zice mai rafinată. Mă gîndesc la seria ecranizărilor. Am văzut anul trecut **Intunecarea**, după Cezar Petrescu, **Pădureanca**, după Slavici și, de curînd **Cuibul de viespi**, după **Gaițele**, de Al. Kiritescu. Acesta din urmă mi se pare a fi o realizare deosebită, care face cunoscută spectatorilor atit piesa, mult îndrăgita de altfel, cit și ceva mai mult decît ea, un anumit fel de a vedea lumea acelor timpuri și acelor locuri din piesă. Felul în care regizorul Horea Popescu a definit pe ecran per-

sonajele, moravurile lor, cu mult umor, dar și cu multă artă, face ca acest film să se bucure de un mare succes.

Mărturisesc că, deși știu că numărul de spectatori nu e întotdeauna indicul cel mai bun, mi-a crescut inima să văd zile la rînd mulțimea din fața casei de bilete sau ieșind din sală, schimbînd impresii. Filmul românesc are nevoie de suporteri. E un adevăr valabil în orice timp, dar mai cu seamă acum cînd se pune atita accent pe legătura artei cu destinatarii săi.

Ecranizările sint foarte utile. Ele aduc literatura în dialog cu cititorii pe o cale mai deosebită, poate chiar mai la îndemîna unor categorii mai largi de oameni. Consider că aceste ecranizări ar trebui să continue, preluînd și alte capodopere ale literaturii noastre.

MARIA ALBU ■
Hunedoara

Cel mai mare sat al țării

Sint un împătimit iubitor de folclor și, în general, de tot ceea ce ține de arta populară. Această nestînsă dragoste am primit-o din partea părinților mei, a bunicii mele. Este, dacă vreți, o a doua mare pasiune a mea, prima fiind chiar meseria pe care o practic, cea de fizician. Dar de ce am făcut această poate prea lungă introducere? Pentru a intra, desigur, în subiect. Pentru a vă declara, cu mina pe inimă, că unul dintre locurile în care mă simt cel mai bine în București este Muzeul Satului și Arta Populare. Pe aleile sale, mă simt urmașul direct al tuturor țaranilor acestui pămînt. E-atita liniste și-atita intelegiune și frumusețe străveche în preajma tulozilor caselor ce alcătuiesc această fabuloasă lume a Muzeului, e-atita adevăr și puritate a gîndului intrupaț în artă, incit după fiecare vizită la Muzeul Satului mă simt parcă mai adevărat, mai înalt și mai puternic, mai al acestui scump pămînt numit România! Aici, la Muzeul Satului, pe care n-am să încetez niciodată a-l lauda cu toată puterea ființei mele, au loc, aproape săptămînal, o sumedenie de manifestări culturale-artistice de o deosebită însemnătate pentru cercetătorii folclorului nostru, pentru etnografi, dar ele sint, și pentru iubitorii Muzeului, adevărate sărbători ale sufletului. Mă bucur că artiști de seamă ai teatrelor din București, dar și din țară, nu pregetă să vină în „poienele” Muzeului, minunate scene în aer liber, pentru a sustine cite un recital de versuri a căror tematică este, desigur, lumea satului. Alți artiști, cunoscuți interpreti de muzică populară, sau instrumentiști de prestigiu au ținut să dea farmec și culoare unor spectacole organizate aici, la Muzeul Satului. Ca un obișnuit al acestui veritabil lăcaș de cultură, așa putea spune, că aici am întîlnit aproape toată floarea artei și culturii românești. Dar, totodată, am avut bucuria să-i întîlnesc aici pe mari mesteri mari ai țării, ceramisti, țesătoare, făuritori de instrumente de muzică populară, de măști, cusături, împletituri, podoabe, ciopitori în lemn, artizani de tot felul, mesteșugari ce au preluat și duc mai departe tainele și frumusețea unor meserii străvechi, parcă de cînd lumea. O astfel de manifestare a avut loc mai zilele trecute, dar, spre regretul meu, poate și al organizatorilor, ea a avut un caracter prea restrîns. M-am dus cu inima plină de speranțe că voi reîntîlni mesterii de-acum un an, cînd ulița mare a Muzeului se transformase într-un uriaș atelier al tuturor mesteșugurilor populare. Anul trecut a fost o adevărată sărbătoare și ochiul nostru, al tuturor celor ce trecem în mod obișnuit pragul Muzeului, s-a bucurat și s-a înobilat. În acest an, însă, am avut o stringere de inimă. Oare de ce zilele creației artistice populare au fost atit de fără mesteri? E-adevărat că, în absența citorva dintre ei, au avut loc citeva frumoase spectacole, inclusiv demonstrații de măiestrie ale unor copii ce învățau, în diverse cercuri de creație, tainele artei populare. Au fost, și acestea, fără doar și poate, foarte interesante. Dar eu am dus dorul unor mesteri pe care îi întîlnisem în anii trecuți. Am scris aceste rînduri și, deopotrivă, gînduri pentru a-i determina pe cei ce răspund de viața Muzeului să facă totul pentru ca viața acestui „cel mai mare sat al țării” să fie mereu proaspătă și curată, ca apa limpede și rece a unui izvor. Cine a băut apa adevărată a unui astfel de izvor, eu i-aș zice apă vie, nu o mai poate uita.

MIHAI SÂNDOIU ■
fizician, Intreprinderea „Electronica industrială”, București

dimensiune a omului nou

Eseuri despre arta ale unui specialist in tehnologia fabricației

Mă numesc Lazăr Radu și sint inginer la Intreprinderea de rulmenți din Birlad, șeful serviciului „Pregătirea tehnologică a fabricației”.

In timp, am reușit, cu eforturi, sacrificii și multă dragoste să-mi fac o colecție de artă plastică contemporană, cuprinzând piese semnate de: C. Baba, S. Bălașa, C. Piliuță, V. Grigore, I. Muscelanu, Elena Uță Chelaru.

Cind preocupările mi-au îngăduit, am ținut să-mi exprim în scris gândurile mele despre pictura artiștilor preferați, din care vă trimit, alăturat, câteva.

Precizez că am făcut acest lucru la modul sentimental, din intuiție, fără pretenții de aprecieri axiologice, de eruditie.

Dacă socotiți că paginile mele prezintă interes pentru public și se ridică la exigențele revistei *Flacăra*, m-aș simți onorat publicându-le, considerându-le opiniile unui colecționar, în semn de prețuire și omagiu față de pictura românească.

Corneliu Baba

Este suficient să privim un portret sau una din compozițiile cu țărani pentru a simți și înțelege mai bine forța de penetrare, puterea de seducție — miraculoasă și divină — a artei picturale, aceea de a face vizibil invizibilul, de a exprima inefabilul, de a sonda și releva esența și nu aparenta, interiorul și nu exteriorul, profundul și nu epidermicul, psihologicul și nu conținutul imagistic. Cred că datorită acestor virtuți ale artei creatoare, care se găsesc într-un grad distinct și ridicat în creația lui Corneliu Baba, putem afirma că, în constelația artei plastice românești din a doua jumătate a secolului XX, pictura domniei-sale se află la empiereu, avind cea mai puternică luminozitate, strălucire și reverberație.

Ceea ce însă mărește gradul de aureolare, constituind treapta cea mai de sus a creației lui Corneliu Baba — și care îi asigură locul de frunte și preeminență în pictura românească, — o reprezintă portretele și compozițiile cu țărani. Cine va dori peste 200, 500, 1.000 sau 2.000 de ani să-si facă o imagine despre țăranul român va trebui să citească pe Rebreanu și Proda și să lectureze tablourile cu țărani ale lui Corneliu Baba. Și aceasta, deoarece nici un pictor până la Corneliu Baba n-a reușit să redea, cu atita forță și vigoare de transfigurare artistică, țăranul în toată complexitatea și structura sa interioară, a dramaticii sale condiții și existențe, a destinului său implacabil, ridicându-l la rang de simbol și paradigmă, introducându-l în legendă, în mit, în vesnicie. Durerea și suferința, răbdarea și resemnarea, puterea și slăbiciunea, teama și încrederea, credința și speranța, austeritatea și demnitatea, care se citesc pe chipurile și în infățișarea țăranilor lui Corneliu Baba ne duc cu gândul la iconele din pictura evului mediu în fața cărora te aplaci cu recunoștință și dragoste, cu venerație și evlavie, pictorul introducându-i astfel în lumea sfinților, a marșurilor pe altarul pământului, pe care l-au muncit cu trudă și sudoare, cu lacrimă și singe, fiind unicul scop al existenței lor, care să le ateste urma și omenia, permanența și eternitatea (conform crezului: „toate sint pieritoare, numai pământul rămâne“!).

Despuiată de orice înveliș pitoresc, idilic sau bucolic, țăranii lui Corneliu Baba, prin firescul și gravitatea gesturilor, prin dirigenția și vlaguirea mișcărilor, prin duritatea și fragilitatea chipului, prin asprimea și blindețea trăsăturilor feței, emană o frumusețe interioară („frumusețe dureroasă“) și o măreție lăuntrică, o lumină izvorâtă din durere și o aură de profunzime care tin numai de sublim și grandios.

Ori de câte ori ne cuprind neliniști metafizice și întrebări existențiale — cine am fost, cine sintem, de unde venim, unde ne ducem — va trebui să privim

țăranii lui Baba pentru a ne recunoaște și a ne regăsi, ori de câte ori, în momente de derută și cumpănă, vom avea nevoie de forță și țarie, de sprijin și suport, va trebui să privim țăranii lui Baba pentru a ne transmite sentimente de trăinicie și permanență, de unicitate și ireductibilitate.

La fel, în celelalte portrete de fețe, femei, muncitori, intelectuali, se confirmă aceleași calități de mare psiholog, moralist și poet, ele constituind adevărate lecții de cunoaștere și modelare a omului. Și aceasta, deoarece, în portret, pictorul decelează atit aspectul fanic, cit mai ales latura critică, ocultă a ființei umane, reliefindu-i coordonatele interioare fundamentale, care alcătuiesc și dau acca frumusețe superioară — etică și spirituală.

Pentru toate acestea, Corneliu Baba este denumit „pictor al omului“, ca semn de prețuire și recunoștință unanimă față de cel mai de seamă artist plastic contemporan, a cărui operă este un mesaj patetic și vibrant adresat ființei umane.

Sabin Bălașa

Parafrazind pe G. Călinescu, care spunea despre Camil Petrescu că nu-i primul, nici al doilea... ci unic în literatura română, se poate afirma că Sabin Bălașa este unic în arta plastică românească, orice încercare de clasificare și includere într-un curent, gen sau stil artistic, fiind hazardată și imposibilă.

Realistă și fantastică, mitică și metaforică, poetică și filozofică, simbolică și metafizică, polisemantică și conotativă, creația artistică a lui Sabin Bălașa emoționează atit afectiv cit și intelectual, provocând și comunicind nu emoții obișnuite, ci idei emotionante, realizind frumosul suprem ca întrepătrundere deplină a ideii cu sensibilul, a spiritului cu materia. Poate datorită acestor însușiri, pictura lui Sabin Bălașa e mai mult sublimă decit atrăgătoare, prin proeminenta ideii față de aparenta sensibilă, fiind mai mult implicită decit explicită, mai mult interogativă decit afirmativă, tulburind și chiar șocind, provocind incintare prin mirare și emotionind, punindu-te pe gânduri. De aici decurge și nota de modernitate care i se atribuie picturului, creația domniei sale avind și atributele artei moderne tocmai prin această conceptualizare a emoției, prin evitarea și depășirea tehnicilor și formelor fixe, prin folosirea fantasticului și fabulosului, prin realizarea unei picturi-creație în locul picturii-imitație.

Trăsătura principală care particularizează și chiar singularizează creația picturului este acel romantism sui-generis, pe care specialiștii l-au denumit romantism cosmic, caracteristică definitorie — nu în totalitate însă

— pentru opera lui Sabin Bălașa, pentru că, de fapt, pictorul pendulează între o viziune dinamică, heracliteană, de esență romantică, prin impresia dată de o mare parte a tablourilor de mișcare și nemărginire, de infinit și metamorfozare, de înaltare și coborire, de aspirație și transcendență, romantism accentuat și prin propensiunea pentru culoarea albastră, penftru abordarea subiectelor mari de cuprindere universală și cosmică, pentru folosirea fantasticului și fabulosului, și o viziune statică, parmenidiană, de factură clasică, rezultată din senzația de incremenire și permanență, de absolut și etern, de imuabilitate și atemporalitate pe care o transmite o parte din tablouri („Tărniș, Incremenire, Timpul, Piinea, Legenda, Somnul...“) tendință reliefată și prin folosirea mitului care, după cum se știe, dezvăluie elementele eternel ale existenței umane, la care adăugăm hieratismul și statuarul, armonia și proporția siluetei feminine, a nudurilor.

Ceea ce însă mărește gradul de interes și atracție a creației lui Sabin Bălașa este faptul că, în această realitate nemărginită în timp și spațiu, în acest cosmos nepăsător și rece, pictorul plasează ființa umană care, prin dorințele, aspirațiile, idealurile, temerile, spaimele, gândurile și năzuințele sale, umanizează și armonizează relația om cosmos, reprezentind elementul stabilizator și nu perturbator, factorul antientropic și antiataleatoriu, cel care se opune haosului, degradării și hazardului, realizind și comunicind astfel mesajul umanist și etic, patriotic și politic al operii.

La acestea adăugind și faptul că prin abordarea unor teme de stringență actualitate, dar în același timp perene și universale, cum sint pacea, dragostea, copilăria, adolescența, tinerețea, maternitatea, lupta împotriva pericolului nuclear, etc., pictura artistului avind și o rezonanță universală, putem spune că Sabin Bălașa este unul din pictorii reprezentativi din țara noastră și din lumea întreagă.

Constantin Piliuță

Ori de câte ori privesc tabloul „Iarna la Botoșani“, al lui Constantin Piliuță, mă văd copilul care am fost, fascinat și fermecat de imensitatea și puritatea zăpezii, de liniștea deplină și imobilitatea absolută a străzii care pornea de la marginea Teuculuiui, dinspre Cudalbi, spre centru, cind totul părea că stă sub zodia infinitului și a vesniciei, realitatea pierzindu-și astfel dimensiunile spațiale și temporale. Aceasta este, cred, cea mai importantă calitate a picturii lui Piliuță, sugerarea, și transmiterea acelei senzații de permanență și imuabilitate, de liniște și calmitate, de infinit și eternitate, de „acasă“, adică „de aici“ și „de (din) totdeauna“.

Astfel, nostalgic, prin forță evocatoare, sentimental și pur, atit prin folosirea aceluia alb imaculat, inconfundabil și unic în pictura românească contem-

porană, cit, mai ales, prin metamorfozarea și esențializarea motivelor tematice, în special al florilor, Constantin Piliuță face parte din categoria pictorilor îndrăgiți și stimați a cărui pictură este mult căutată, apreciată și iubită.

Este suficient să „lecturăm“ un peisaj sau un tablou cu flori ca să ne dăm seama că florile și-au pierdut materialitatea, fiind epurate de orice substanțialitate fizică și decantate prin sufletul creatorului, că natura nu mai este cea ce pare a fi, ea fiind mai mult „natura“, picturului, exprimindu-i astfel coordonatele interioare: sensibilitate și noblețe, ingenuitate și lirism.

Abordind peisajul sub o mare diversitate tematică — urban, rural, în toate cele patru anotimpuri ale anului — Constantin Piliuță reușește, prin acel laconism expresiv-reductiv și simplificat a formelor, trecere în minor a figurilor, — prin aceea impresie de apropiat-îndepărtat, sfârșit-inceput, finit-înfinit, urcus-coborîș, să transmită o senzație de ușoară tristețe și singurătate, de așcează și melancolie care te predispuie la visare și poezie, la contemplare și dor, la nevoie de puritate și candoare. Tablourile cu peisaje din ținuturile natale ale picturului — nordul Moldovei — transmit și creează aceleași stări și emoții pe care le încerci cind ascuți „Balada“ lui Ciprian Porumbescu, sau citești pagini privind frumusețea naturii din opera lui Mihail Sadoveanu.

Din acest motiv, C. Piliuță este unul din marii peisagisti români, un pictor reprezentativ, reușind să redea, prin peisaj, atit firea și propria-i sensibilitate, cit mai ales, sufletul românesc, în tot ce are el mai caracteristic, mai frumos și curat, purtind amprenta distinctă și nobilă a spațiului mioritic.

De asemenea, atit în pictură cit și în grafică — artistul fiind mare desenator — se mai remarcă înaltul umanism pe care-l degajă unele tablouri, prin maniera de reprezentare și exprimare a oamenilor simpli, de rînd — în portrete și crochieri — a căror blindețe și bunătațe, înțelegere și împăcare cu soarta — dovedesc dragostea profundă a picturului față de oameni, față de lume.

Vasile Grigore

Descinzind din familia marilor coloristi români, de la Luchian la Ciucurencu, Vasile Grigore, după ani îndelungați de muncă și efort asiduu, reușește să se desprindă total, atit de marii săi înaintași, cit și de unele influențe foviste și tașiste din perioada de început, printr-o pictură autentică și originală, a cărei pecete este puritatea și sinceritatea expresiei, frumusețea plastică și lirismul cromatic.

Orice tablou creat de Vasile Grigore are calitatea primordială a picturii adevărate, aceea de a fi „o sârbătoare pentru ochi“ și pentru suflet („o rază ce trece de la suflet la suflet“ —

Victor Hugo), transmitind „bucuria curată“ pentru orice categorie de privitor.

Solară, senină, stenică, într-un cuvint apolinică, creația picturală a lui Vasile Grigore in-viorează și exaltă, bucură și incintă, luminează și încălzește, generind stări de optimism și exuberanță, de jubilație și disponibilitate sufletească. Și aceasta pentru că majoritatea tablourilor pictate de Vasile Grigore sint realizate în tonuri deschise și tente calde, în gamă majoră, obținindu-se, atit prin eleganța desenului cit mai ales prin mariajul între culoare și lumină, o transfigurare poetică și melodică a subiectului abordat, de maximă intensitate și amplitudine emoțională.

Ca trăsătură esențială care particularizează și definește creația artistică a lui Vasile Grigore as reliefa preeminența picturului — prin pastă, tușă și culoare — fără a neglija forma, desenul, aceea propensiune spre armonii cromatice — lirice și muzicale — care aureolează și farmecă, captivează și seduc.

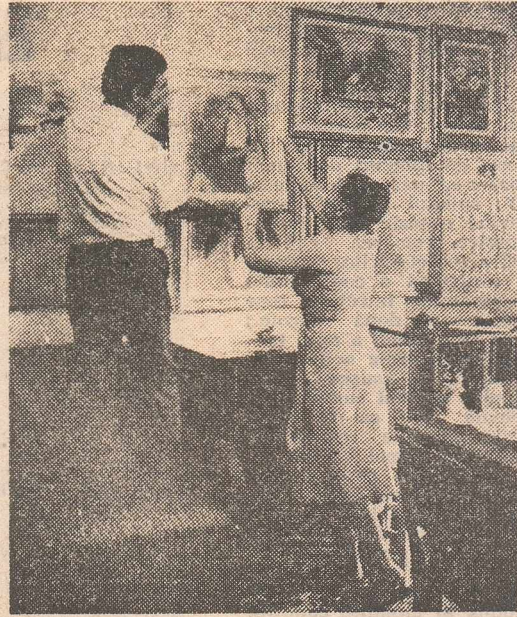
Deși abordează teme obișnuite, comune, tradiționale, flori, nuduri, peisaj, portret, naturi statice, Vasile Grigore reușește, prin maniera proprie de a prelucra, potriivi imbina, juxtapune culorile — în proporții echilibrate și raporturi contrastante — să realizeze armonii de culoare de mare frumusețe, care purtind amprenta sensibilității și temperamentului, a sufletului artistului, conferă subiectului tratat acca notă de inefabil, de unicitate și specificitate.

Astfel, florile — care ocupă ponderea cea mai mare în pictura lui Vasile Grigore — se recunosc și disting cu ușurință prin senzația puternică de propețime și ardoare, de delicatete și vitalitate pe care o transmit, creind stări de intimitate, de căldură și confesiune (prin folosirea tonurilor dominante de rosu și galben, a căror expresivitate este amplificată prin utilizarea petelor de negru sau maro închis). Florile lui Vasile Grigore sint flori de primăvară și început de vară, proaspăt culese, purtind în ele parfumul natural pronunțat, lumina cerului senin, căldura soarelui dogoritor și mireasma cimpului după ploaie!

În portret, Vasile Grigore este mai modern, mergînd pe linia unei esențializări a modelului, imaginea fiind nedefinită, cele câteva tușe mai pronunțate marcînd doar forme simbol, frumusețea tabloului fiind dată tot de armonia picturală, de ridicată calitate estetică.

Virtuos al armoniei picturale și măgician, prin convertirea miraculoasă și misterioasă a picturii în cîntec și poezie, cu puteri orifice, prin vraja și forța de penetrație și înriurire asupra sufletului omenesc, Vasile Grigore este o personalitate distinctă și proeminentă, o autoritate în arta plastică românească contemporană.

Ing. EUGEN RADU LAZĂR ■

La locul de muncă... și acasă

Am răsfoit de curind o bibliografie mai neobișnuită cu titlul **Pellagra**, autor **Harris H.F.** (1919), cuprinzind, pe 30 de pagini peste 800 de titluri ce aparțin cercetătorilor italieni, englezi, germani, români, pe o durată de timp ce se întinde între anii 1800 și 1916. Obiectul acestei imense bibliografii este unul singur: multiplicitatea și polymorfismul unei simptomatologii ce apărea în urma unei alimentații cu exces de porumb în anumite condiții de subnutriție. Dar acest emoționant document de epocă s-ar părea că nu este revolut; spiritul acestei cercetări revine obsesiv până în zilele noastre, valoarea experimentală a cercetătorilor contemporani conferind o continuitate acestui semn de întrebare care se întinde pe două secole: **existența în porumb a unui factor farmaco-dinamic activ, încă neidentificat și asupra căruia nu s-a spus ultimul cuvânt.** Iată o problemă care, să recunoaștem, este greu de conceput: este aproape ridicol să gândim astăzi, că această cereală „comună” ne-ar putea oferi surprize. Dar ideea există — toată bibliografia oferă date asupra unor modificări produse în organism (uman și animal) ca urmare a unui exces alimentar cu porumb, în anumite condiții.

În contextul acestei cercetări de o amploare unică (nici un alt produs al Terrei nu s-a bucurat de două secole de atenție în care întrebările depășesc cu mult răspunsurile) se situează o cercetare românească aparținând lui **Sergiu Al-George.**

Acesta este primul autor care, în cadrul unei preocupări de largire a contextului discuției asupra porumbului, (abordare ce pornește de la premisele unei patologii actuale modificată de excesele alimentare în proteine

și grăsimi, deci opuse condițiilor de producere a pelagrei) încearcă să inverseze perspectiva: modificările patologice,

zional pelagros cu inducerea unor importante mecanisme imune, sau altfel spus, stabilirea unei relații între elementul

cu titlul **Extracțe din semințele de Zea Mays cu efect asupra răspunsului imun și implicații în patogenia pelagrei.** Prima parte

Ei, dacă, totuși ar fi adevărat?

UNIUNEA SOCIETĂȚILOR DE ȘTIINȚE MEDICALE
DIN REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA

REVISTA DE IGIENĂ, BACTERIOLOGIE, VIRUSOLOGIE, PARAZITOLOGIE,
EPIDEMIOLOGIE, PNEUMOFIZIOLOGIE

IGIENA

REVISTA A SOCIETĂȚII DE IGIENĂ ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ

EXTRAS

Extracțe din semințele de ZEA MAYS cu efect asupra răspunsului imun și implicații în patogenia pelagrei

S. Al-George, Durina Al-George

Acțiunea asupra sistemului imunitar este un aspect important în patogenia pelagrei. În prezent se cunoaște că în timpul procesului de dezvoltare și administrării unei diete bogate în carbohidrați și săruri minerale, în special în cazul în care acestea sunt însoțite de un deficit în vitaminele B, se poate observa o scădere a răspunsului imunitar.

În prezent se cunoaște că în timpul procesului de dezvoltare și administrării unei diete bogate în carbohidrați și săruri minerale, în special în cazul în care acestea sunt însoțite de un deficit în vitaminele B, se poate observa o scădere a răspunsului imunitar.

În prezent se cunoaște că în timpul procesului de dezvoltare și administrării unei diete bogate în carbohidrați și săruri minerale, în special în cazul în care acestea sunt însoțite de un deficit în vitaminele B, se poate observa o scădere a răspunsului imunitar.

În prezent se cunoaște că în timpul procesului de dezvoltare și administrării unei diete bogate în carbohidrați și săruri minerale, în special în cazul în care acestea sunt însoțite de un deficit în vitaminele B, se poate observa o scădere a răspunsului imunitar.

În prezent se cunoaște că în timpul procesului de dezvoltare și administrării unei diete bogate în carbohidrați și săruri minerale, în special în cazul în care acestea sunt însoțite de un deficit în vitaminele B, se poate observa o scădere a răspunsului imunitar.

În prezent se cunoaște că în timpul procesului de dezvoltare și administrării unei diete bogate în carbohidrați și săruri minerale, în special în cazul în care acestea sunt însoțite de un deficit în vitaminele B, se poate observa o scădere a răspunsului imunitar.

pelagra, sint pasibile de o reinterpretare modernă, discuția teoretică deplasându-se în sfera imunologiei. Concluzia unei confruntări amănunțite este aceea de echivalare a elementului le-

martor, pelagra, și substratul imun.

Concretizarea și aspectul practic al acestei reinterpretări sint materializate în articolul publicat în revista Igiena nr. 4/1981

a acestui articol se ocupă de efectul antiargenic al concentrațiilor de porumb; acest aspect face obiectul unui brevet, iar obținerea medicamentului propriu-zis aparține Institutului de

cercetări chimico-farmaceutice (în prezent în faza de finalizare). A doua parte a articolului expune ideea cu totul nouă și cu neașteptate consecințe terapeutice — administrarea prelungită a acestor extrase determină în organism o depunere remanentă prin care s-ar obține o modificare a răspunsului imun, cu o perfectare a reactivității celulare, adică un efect de imunostimulare (imunomodulare).

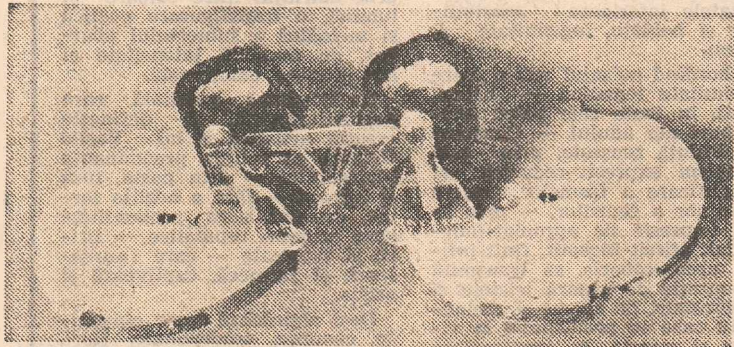
Sergiu Al-George, indianoistul, care semnaleză „marele spațiu de înțelegere a relației dintre arhaic și universal” în lucrările sale de beletristică se pare că a reușit, în calitatea sa de medic, un tur de forță asemănător în acest articol: acela de a semnaliza un nou „spațiu de înțelegere” a relației dintre prestigiosul „dosar secular” al porumbului și problemele de ultimă oră fiind de sfera imunologiei.

În actualul context, când deficiențele imune grave au ponderea ascendentă pe care o cunoaștem, iar eforturile cercetării mondiale de vîrf se axează pe căutarea substanțelor capabile să potențeze capacitatea de autoprotecție (imunostimulare) este normal să punem niște întrebări. Ipoteza de lucru privind acțiunea de imunostimulare prezentată în urmă cu cinci ani de Sergiu Al-George (articol pe care n-a apucat să-l vadă tipărit) a fost înregistrată, controlată experimental, s-a concluzionat asupra ei?

Dacă s-a infirmat, n-ar fi decit una dintre miile de încercări în care întreaga cercetare a lumii este angajată. Dar dacă nu s-a infirmat, dacă acest gigant cerealian, porumbul, ar putea să ne ofere o soluție în această dramatică luptă, atunci...? Și dacă, totuși, ar fi adevărat?

ELENA ȘTEFĂNESCU ■

Ce știți despre STRABIMEX?

Fructificarea unei invenții înseamnă, aproape întotdeauna, ieșirea dintr-un cerc vicios. Cauza ultimă a aplicării ori a înmormintării unei invenții o constituie, bineînțeles, un om sau mai mulți oameni ce conchid într-un singur glas, dar cercul vicios se întinde indiferent de bunăvoința sau de rezistența acestora. Ca să convingi de importanța și utilitatea unui lucru nou trebuie ca lucrul nou să poată fi cunoscut. Or, ca să fie cunoscut, e necesar mai întâi ca lumea să fie sesizată de importanța și utilitatea lui.

În cele ce urmează, încercăm să forțăm cercul vicios în care a intrat un aparat numit STRABIMEX. E unul din acele aparate, de care mulțimi de oameni au nevoie fără ca să știe în ce constă nevoia și cum poate fi ea soluționată. Se apreciază că în țara noastră ar exista cam 12.000 de copii cu strabism. Pentru părinții copiilor în cauză, corectarea strabismului pruncilor e o problemă. Înclin să cred că e o problemă care îi sensibilizează enorm. Am cunoscut pe cineva care-și conducea, de trei-patru ori pe săptămână, fetița la o policlinică unde se găsea un aparat pentru exerciții ortoptice. E vorba de un aparat numit „Sinoptofor” realizat de I.O.R. complex și scump. „Sinoptofor”-ul are de regulă, alte întrebări. Dar e folosit și pentru corectarea strabismului prin exerciții ortoptice. Sedințele sînt scurte, pentru că solicitarea e destul de mare. Ideal ar fi ca în familiile cu copii strabici să se aștepte un aparat mai simplu și mai ieftin, care să poată fi utilizat zilnic, un timp mai îndelungat.

Nevoia, prin urmare, e precizată. Cei care solicită „Sinoptofor”-ul sînt convinși că numai aici pot ameliora sau rezolva complet strabismul copiilor lor precum și perioada postoperatorie, în care, de asemenea, se lucrează pentru readucerea și consolidarea vederii corecte.

De fapt, ar fi posibil și altfel și anume prin achiziționarea unui „STRABIMEX”.

Ce este „STRABIMEX”-ul?

E un aparat medical inventat de inginerul Dorin Goagă, în colaborare cu ing. Roland Ionescu și medicul oftalmolog Benone Cirstocea. Invenția lui nu e rezultatul unei teme de cercetare inclusă într-un plan și nici a vreunui indemn venind din familie și din grijile date de creșterea unui copil cu strabism. Dorin Goagă e specialist în electrotehnică și lucrează ca proiectant la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mecanică fină și scule București. E pasionat de fotografia în relief, pasiune din care a rezultat un aparat de fotografiat în relief. Dar asta ar fi o altă poveste. Ideea de a născoci un aparat portabil, relativ simplu de minuit și nu tocmai scump i-a venit observind cîți copii au trebuință de un astfel de aparat. Dorin Goagă e un om sensibil. Sensibil la suferința omenească. A creat un astfel de aparat pentru că se simțea în stare să-l creeze. S-ar fi simțit vinovat dacă nu l-ar fi inventat. A găsit toată înțelegerea la direcția Institutului unde lucrează, iar înțelegerea cu inginerul Roland Ionescu s-a petrecut chiar în biroul directorului. Aici, în Institut s-au creat, mai întâi, fondurile și modalitățile de realizare a prototipului. Oricite nume i-am găsi acestei operații, ea poartă un singur nume. E, pur și simplu, o faptă bună. O inițiativă de oameni buni, capabili să întinască dimensiunile suferinței la semenii lor. Centrala de Mecanică Fină a făcut toate diligențele pentru pregătirea fabricației la Întreprinderea de Aparatură și Utilaje de Cercetare București (I.A.U.C.), care țară și e o faptă bună. În momentul de față, se omologhează seria zero și se așteaptă comanda pentru fabricația de serie. O serie care poate fi apreciată la cîteva mii de exemplare.

Chestiunea prezintă toate datele unui cerc vicios. E necesar ca un om să forțeze ieșirea din el. Am conversat cu Dorin Goagă pe această temă și nu am izbutit să ne fixăm asupra omului care ar urma să îndrăznească.

Un coleg din redacție a aflat, din discuția noastră, de existența „STRABIMEX”-ului și m-a întrebat de unde-l poate procura. Părea extrem de preocupat de aceasta. Ingerul Dorin Goagă crede că lucrurile pot afla o rezolvare astfel: cei interesați să adreseze unui Centru Tehnico-Medical opțiunea pentru aparat. Centrele Tehnico-Medicale să trimită opțiunile cetățenilor (eventual sub formă de precomandă) la Oficiul Central Farmaceutic București, iar Oficiul Central Farmaceutic să dirijeze precomenzile la I.A.U.C.

Ne alăturăm ideii de bine a inventatorilor și a celor care au sprijinit realizarea aparatului publicîndu-i fotografia și scriînd cele ce-am scris.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Să culegem plante medicinale cînd știm să le apărăm”

(Urmare din pag. 13)

(Comunicat și publicat prioritar la cel de-al VII-lea Congres Național de farmacie, din același an, în colaborare cu ing. Fl. Crăciun, recunoscut și utilizat ulterior în lucrările de specialitate de către G. Răcz și M. Dogaru, O. Bojor, H. Popescu). Față de simpla suprainsămîntare, conceptul nostru are în vedere nu numai anumite populații ale unei specii, ci flora medicinală în ansamblul ei, toate populațiile din respectiva specie de pe teritoriul țării, precum și pe cele cu valoare medicinală într-o viziune integralistă. Sint cuprinse și acele specii la care înmulțirea se face pe cale vegetativă. În afara răspîndirii materialului de înmulțire se efectuează, în unele cazuri, și alte lucrări menite să asigure planterii condiții de vegetație și de dezvoltare optime. Răspîndirea materialului de înmulțire nu se întreprinde numai în bazinele diminuate, ci și pe alte suprafețe, cu condiții corespunzătoare cerințelor ecologice ale speciei (de exemplu, în tăieturi sau doborturi de fâgete pentru **Atropa belladonna** — Mătrăgună, lacurile bălțite pentru **Acorus calamus** — Obligană, sărături pentru **Matricaria chamomilla** — Mușețel). Rezultatele acțiunilor respective sînt urmărite în timp. Metodica spontaneizării elaborată de noi și optimizată pe parcurs, în funcție de observațiile și rezultatele izvorite din practică — își are ei etapele ei, începînd cu pregătirea materialului de înmulțire (recoltarea la vreme a semințelor, păstrarea acestora pînă la sezonul de semănat, la temperatură scăzută), condiționarea lor, crearea unor micropepinere (pentru speciile de înmulțire vegetativă) — pentru **Rosa canina** — Macul de cîmp, **Rhamnus frangula** — Crucișul, **Sambucus nigra** — Socul, **Tilia sp.** — Teiul și așa mai departe), alegerea terenului pentru spontaneizare etc., etc. Pentru evidentierea efectuării spontaneizării a fost tipărită și oficializată o fișă cu toate datele ce le implică pentru o urmărire atentă a tuturor elementelor luate în atenție.

— **Si rezultatele?**
În cei 9 ani de aplicare s-au efectuat lucrări pe 9.383 hectare (în medie 1.042 anual) pentru 32 de specii. Am obținut

reușite deosebite, de pildă, la specia **Gypsophyla paniculata** (Ipcarișea). În Delta Dunării, ducînd, pe raza comunei C.A. Rosetti, la mărirea cantităților recoltabile în stare coaptă, de la 0,8 tone, în 1977, la peste 14, în 1986, fără periclitarea populației respective. La **Arnica montana** — Arnica, densitatea în bazinele unde s-au efectuat lucrările respective, s-a mărit de circa 3,2 ori (măsurători efectuate la Poiana Horei, jud. Cluj). Experimentele efectuate cu plantarea de colete de muguri de **Atropa belladonna** — Mătrăgună, la Slănic Moldova, au permis ca, după 3 ani, să se poată face o nouă recoltare, de aproape 5 ori mai mare. Iar experimentele întreprinse la Salonta, jud. Bihor și Vărsand, jud. Arad cu **Matricaria chamomilla** au evidențiat o creștere a densității cu 230 la sută pe suprafețele unde s-au executat lucrări de spontaneizare și chiar cu 286 la sută, acolo unde s-au întreprins și operații ușoare de afinare a solului (prin discuire). Pentru alte specii s-a trecut la preluarea lor în cultură, cum ar fi **Acorus calamus** — Obligană, înființîndu-se o plantație la Satchinez, jud. Timiș (în imediata vecinătate a rezervației ornitologice) pe o suprafață de 8 ha. Pentru **Viola tricolor** (Trei frați-pătați) — o cultură la C.A.P. Recea — Cristur, jud. Cluj. Aș mai menționa tot ca un rezultat ce ne bucură, crearea unor linii de tei cu port arbustiv de o înălțime mai redusă, de 2—2,5 metri destinat special producției de floare din care se vor planta circa 85 ha, pînă în 1990, cu intrarea în producție la 3 ani în loc de 7, așa cum se întimplă la arborii cunoscuți pînă acum.

Prin toate acestea tindem să transpunem în viață, ceea ce atît de adevărat spunea un gînditor francez, Joseph Joubert, acum, mai bine de un veac „Am primit lumea ca o moștenire și nu-i îngăduim nimănui să o deterioreze ci, fiecare generație are obligația să o lase mai bună posterității”. O tulburătoare actualitate azi, pentru natura în care trăim. Cu atît mai mult pentru cea pămîntică a ei menită să ne furnizeze sănătatea. I-aș sfătui pe toți cititorii să culegă plante medicinale, numai dacă știu să le și apere, să le și ocrotească.

Embleme ale eroismului românesc

Mărăști • Mărășești • Oituz

2. „NECLINTIȚI ÎN IDEALUL LOR...”

Iarna anului 1916 și primăvara lui 1917 au pus la o grea încercare poporul român, capacitatea lui, transmisă prin veacuri, de a depăși momentele de restriște și de mari primejdii. În Moldova, singurul spațiu românesc liber unde s-au retras vremelnice armata și autoritățile centrale, ca și o parte a populației din zonele ocupate de inamic, s-a desfășurat o gigantică operă patriotică de refacere a potențialului militar în vederea reluării luptelor.

Condițiile erau deosebit de vitrege. Resursele de hrană, combustibili și medicamente se dovedeau insuficiente, iar grava epidemie de tifos și febră recurentă secera mii de vieți. În ciuda tuturor greutăților, printr-o mobilizare exemplară a energiilor întregii națiuni, îndeosebi a maselor muncitoare de la orașe și ale țărănimii, s-a reușit într-un timp scurt refacerea capacității combative a țării.

La sfârșitul acestei perioade, în iulie 1917, armata română, reorganizată și instruită după noile cerințe ale cimpului de luptă, era mai puternică, mai suplă, cu un moral ridicat, capabilă să desfășoare operații ofensive și de apărare de mare amploare. Aflat pe frontul din Moldova, generalul rus Nikolai Monkeviț, nota în acele zile, cu vădită uimire dar și cu admirație: „Patriotismul românilor, energia morală, spiritul de luptă rămăseseră neclintite, disciplina era neatinsă. Un mare avânt combativ însușea armata reinviată și consolidată; ofițerii și soldații așteptau cu nerăbdare bătălia, pentru a se răzbuna de nereușitele din 1916 și a elibera teritoriul invadat”.

Toți cei care au urmărit, de aproape sau de la mare depărtare, procesul atât de dificil al renașterii puterii militare a României au fost surprinși de moralul ridicat al națiunii noastre, de încrederea fermă în victoria finală care însușea pe fiecare cetățean al țării, ca și pe toți fiii ei aflați la datorie sub drapel. Președintele Ligii anglo-române, lordul Bessborough declara în vara anului 1917: „Neclintite în idealul și omogenitatea lor, guvernul, armata și poporul român au continuat să lupte cu același eroism. Forțele întregii țări au fost reorganizate și spiritul poporului român este acela al unui popor care are neclintita convingere că trebuie să învingă”.

La Mărăști, unde baioneta devine regina bătăliei

Conform planului întocmit de Marele Cartier General, care prevedea reluarea operațiilor ofensive de către forțele române și ruse aflate pe frontul Moldovei, Armatei 2 române, de sub comanda generalului Alexandru Averescu, îi revenea misiunea să înainteze pînă pe valea superioară a râului Putna, „să atace viștoșii” și să cucerească puternicele rezistențe inamice de la poiana Încărcătoarea, de pe dealul și localitatea Mărăști, iar cu forțele de la flancul sting pozițiile întărite de pe dealul Momia (cota 630) înlesnind astfel acțiunea ofensivă a aripilor drepte a Armatei 4 ruse, cu care se învecina la sud. „Ostași! — spunea comandantul mării unități române în ordinul de zi dat în ajunul bătăliei. — A sosit momentul mult așteptat de toată suflarea românească, de voi însă cu bună seamă mai mult decât oricine, să reluăm lupta pentru a răsturna zăgăzeli uricioase dincolo de care se aud gemetele pînților, fraților, copiilor noștri, sub apăsarea vrăjmașului hărpăret. Nu uitați că reluăm lupta pentru cea mai sfântă cauză și anume pentru izgonirea cîmpitorilor din căminele noastre”.

În dimineața zilei de 9/22 iulie 1917, primele salve ale artileriei au marcat începutul operației ofensive din zona Mărăști vestind lumii întregi că România, renăscută asemenea păsării Phoenix, era gata să-și recucerească dreptul la existență liberă și independentă în hotarele străvechii Dacii. Timp de două zile cită a durat pregătirea de artilerie a bătăliei, tunurile și obuzierele românilor au distrus o bună parte din lucrările „centrelor de rezistență” inamice, au creat breșe prin rețelele de sîrmă ghimpată, au aruncat în aer un depozit de muniții și incendiat satul Mărăști unde trupele germane și austro-ungare comandate de generalul von Gerok se fortificaseră puternic. „În tranșeele noastre — avea să scrie un contemporan — dealungul dealurilor Drăgoștilor, Bourului și Albei, soldații ascultau, înfiorați de plăcere și plini de mîndrie, glasul tunului românesc ce se întrece din ce în ce mai tare, ca un cîntec de răzbunare

de atîta vreme dorit. Nerăbdători, era greu să fie reținuți să nu-și scoată capul afară din șanțuri, spre a urmări și saluta cu chiote de bucurie efectele exploziilor dincolo, peste valea Limpejoarei, în liniile dușmanilor de pe platoul Mărăștilor”.

Printre primii care s-au avîntat la atac au fost ostașii Regimentului 2 vînători. Cînd, la orele 4 din dimineața de 11/24 iulie, gornistii au dat semnalul, luptătorii s-au repezit într-un elan de nedescris spre pozițiile inamice, au ajuns la rețelele de sîrmă, în mare parte distruse de focul artileriei noastre, și au ocupat prima tranșee germană, complet desfîndată de bombardament. „De la flancul sting — povestea mai tîrziu un participant la lupte — mitralierele nemțești începură a făcăni, rîndind cițiva oameni. Vînătorii dau iureș înainte, baioneta devine regina bătăliei și, într-un sfert de ceas, soldații erau în șanțurile betonate ale vrăjmașului. Atacul continuă cu furie. Nemții fug, lăsînd în mîna vînătorilor mormane de cartușe, benzi de mitraliere, grenade, ba și-au lăsat în adăposturi și mantăile”.

În jurul orei 6,30 dealul Mărăști a fost cucerit și, după un scurt răgaz necesar refacerii forțelor, artileria a lungit tragerea iar infanteria a reluat înaintarea. Lupte deosebit de crîncene au fost angajate pentru cucerirea dealurilor Teiușul, Cotu Roșca și Curții, situat la est de satul Cîmpuri, unde se găsea „un labirint de tranșee și cuburi de mitraliere”. Nu au lipsit nici frecvențele contraatacuri ale inamicului, oprite însă și apoi zdrobite de ofensiva română.

Cele mai aprige confruntări din acea zi au fost angajate pentru alungarea forțelor dușmane de pe dealul Mănăstioara, din satul Mărăști și de la poiana Încărcătoarea (cota 711). Pentru cucerirea acestor obiective, pe care adversarul le considera inexpugnabile, au fost necesare repetate atacuri, soldate cu jefte dureroase. Succesul final a putut fi obținut numai prin executarea unor iscusite manevre dublu învâluitoare, conjugate cu atacuri frontale curajoase, toate sprijinite de focul artileriei române.

În cunoscuta sa lucrare *Istoria războiului pentru întregirea României*, Constantin Kirițescu înfățișează tabloul de impresionantă veridicitate al cuceririi Mărăștilor: „Acum trupele noastre sînt în fața satului pe care îl atacă dinspre nord, din coastă și din spate, pe cînd cele două companii, care reușiseră în acest timp să urce rîpa, îl atacă de front, unindu-și eforturile cu ale camarazilor lor din dreapta. O luptă crîncenă se încinge; tranșee după tranșee, curte după curte, sînt luate rînd pe rînd de la nord spre sud. În fruntea unităților, ofițerii însușesc trupa prin entuziasmul și curajul lor; printre ei e un adevărat erou, căpitanul Coravu, totdeauna înaintea soldaților, minuiind el însuși pușca, grenada, mitraliera”. Viteazul ofițer avea să cadă la datorie, două zile mai tîrziu, în timp ce ataca o poziție inamică pe dealul Teiușului.

Cucerirea satului Mărăști, ca și a altor centre de rezistență puternic fortificate, a reprezentat un frumos bilanț al primei zile de ofensivă.

Recunoașteri amare

În zilele următoare, sub presiunea atacurilor infanteriei române — diviziile 3, 1 și 6 —, puternic susținute de focul artileriei grele și de însoțire, adversarul a continuat retragerea spre vest. Surprinse de impetuozitatea înaintării forțelor noastre, comandamentele inamice au hotărît părăsirea onora din pozițiile deținute pînă atunci, chiar înainte de apropierea trupelor române, făcînd încercări disperate de a se agăța de forme tari de teren pentru a-și reface apărarea. Arhiducele Iosif, comandantul grupului de armate austro-ungare de pe frontul român, încercînd să justifice eșecurile suferite de trupele aflate sub comanda sa își informa superiorii: „Pe un teren foarte greu și sub presiunea celui mai tare foc de artilerie inamic, contraatacurile noastre au avut prea puține rezultate (...). Artileria noastră a fost decimată, iar infanteria a suferit pierderi foarte mari”.

Degringolada în care se aflau trupele inamice din fișia de ofensivă a Armatei 2 române a fost redată sugestiv într-o butadă apărută în presa românească și străină. Corespondentul de război al ziarului englez „The Times”, Constantine Brown, surprins de rapiditatea cu care înaintau unitățile române, l-a întrebat pe un ofițer german căzut prizonier: „Unde sînt trupele dumneavoastră

acum?”. „Dacă ai noștri continuă să fugă, cum au fugit în ultimele trei zile — a răspuns acesta — și dacă ai dumneavoastră [românii — n.n.] continuă să-i urmărească cu aceeași iuțeală, ei trebuie să fie acum pe aproape de Budapesta”.

În Germania, ecoul succesului românesc de pe frontul de la Mărăști nu a putut fi disimulat: „Trupele române reorganizate — scria generalul von Blume în gazeta „Nord-Deutsche Allgemeine Zeitung” — par a răspunde tuturor așteptărilor”. O altă publicație germană, „Freundenblatt”, recunoștea la rîndul ei: „Armata română reorganizată lupta cu vitejie și îndrăjire. [...] Atacurile reluate, după puternice pregătiri de artilerie, au dus în repetate rînduri la aprige lupte corp la corp. Dușmanul se bate bine”.

„Ofensiva română, un miracol de răbdare și curaj...”

Modul în care a fost concepută și pregătită bătălia de la Mărăști, dar mai ales cum a fost executată de vitejii ostași și ofițeri ai Armatei 2 române, a stîrnit chiar din acele zile admirația contemporanilor. De pretutindeni, din țările aliate sau neutre, se exprimau aprecieri elogioase și cuvinte de îmbrăbătire. Generalul Al. I. Ragoza, comandantul unei mari unități ruse învecinate scria în telegrama adresată generalului Averescu: „Admirînd bravura și activitatea excepțională a vitezelor dumneavoastră trupe, vă rog să primiți cele mai sincere felicitări din partea mea personal și a întregii Armate 4 ruse. Sintem mîndri că avem un vecin atît de viteaz”. Cu deplină îndreptățire, generalul Henri Berthelot, șeful Misiunii militare franceze în România, remarca „bravura ofițerilor și soldaților români care atrag în acest moment admirația tuturor armatelor aliate și cărora chiar dușmanii le aduc omagiile lor”.

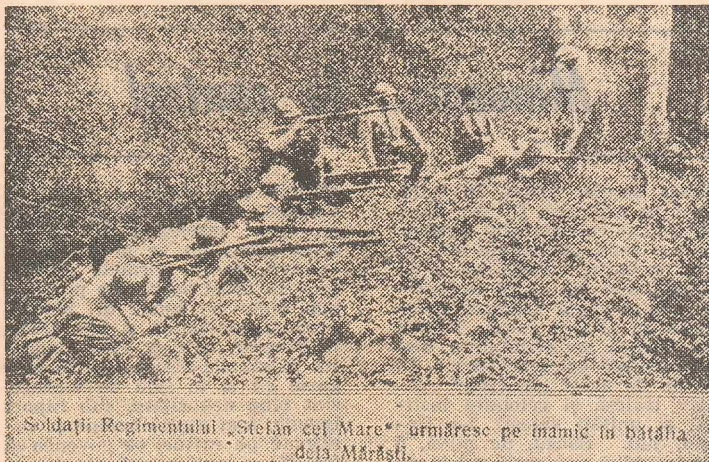
De pe frontul de vest, cunoscutul om politic francez Georges Clemenceau adresa felicitări comandamentului suprem român, declarînd: „Curajul și tenacitatea de care armata română dă dovadă în aceste condiții arată că greșelile încercării prin care a trecut nu au făcut decît să mărească încrederea în succesul final”. În același timp, cotidianul englez „The Times”, relatînd despre desfășurarea ofensivei de la Mărăști, făcea următoarele aprecieri: „Românii s-au bătut cu un eroism mai presus de orice laudă. Soldații germani au fost atît de violent atacați încît aruncau armele pentru a fugi mai iute ca să nu fie făcuți prizonieri. Această înfrîngere este lovitură cea mai importantă pe care au primit-o germanii în răsăritul Europei”. „Eroismul trupelor române — scria la rîndul său „Morning Post” — a fost cu atît mai mare cu cît lupta se dădea în condiții cu totul defavorabile și descurajatoare. Ofensiva română constituie un miracol de răbdare și de curaj, foarte rar întîlnit de cineva în acest război”.

Desigur, printre cei mai îndreptății să aprecieze la întreaga ei dimensiune victoria de la Mărăști se afla principalul ei artizan, generalul Alexandru Averescu, comandantul Armatei 2 române. „Poporul României moderne — avea să declare el — trebuie să-și întipărească bine în suflet ziua de 11 iulie 1917 [stil vechi — n.n.], căci în acea zi pentru înfrîngerea armatei austro-ungare, care-și primise botezul de singe numai cu 40 de ani înainte la Grivița, înscris în istoria sa prima victorie în adevăratul înțeles al cuvîntului, adică victorie ofensivă și definitivă”.

Contemporanii l-au sunranumit „Semănătorul de ofensivă”

— „Sănătate, ostași!” erau cuvintele cu care dimineața, odată cu zorile, generalul Alexandru Averescu răspundea onorului prezentat de militarii din garda punctului de comandă al Armatei 2 române. Acest salut vestea începerea unei noi zile de lucru în cadrul statului major al armatei, zi care se prelungea deseori după miezul nopții, îngemănîndu-se cu cea care urma.

Salutul îi era familiar încă din primele luni ale anului 1877, cînd, dintr-un nestăvilit imbold patriotic, se înrolase ca voluntar în armată, renunțînd la studiile de inginerie mecanică pe care urma să le facă la Liège. Cîrînd după aceea, trupele noastre începeau deplasarea că-

Soldații Regimentului „Stefan cel Mare” urmăresc pe inamic în bătălia de la Mărăști.

tre zonele unde aveau să se desfășoare marile bătălii pentru cucerirea independenței României. Dar soldatul Averescu, neavînd 18 ani impliniți, a fost oprit la partea sedentară.

Vestea l-a mîhnit nespuse de mult. Și nu numai pe el. Casuca Averescu, mama voluntarului, s-a prezentat la autoritățile militare cerînd cu insistență ca fiul ei să fie trimis în zona luptelor. Acest sublim gest, a cărui autenticitate a fost consemnată în documentele vremii, izvorît dintr-o infinită dragoste față de patrie, pentru a cărei independență era gata să-și sacrifice tot ce avea mai de preț — unicul copil —, i-a dat viitorului general sensul întregii sale vieți.

Întors din război cu gradul de sergent, trece în „miliții” [trupele teritoriale] din motive de sănătate. În anul următor se reangajează în „armata de linie”, solicitînd dreptul de a-și perfecționa pregătirea militară. Urmează cursurile școlii de supoșteri de la Mănăstirea Dealul, pe care le termină în anul 1881 cu rezultate remarcabile, fapt pentru care a fost avansat la gradul de sublocotenent.

Fire energică și hotărîtă, participă la concursul de selecționare pentru Academia Militară din Torino, reușind primul. Decis să facă o carieră militară strălucită, locotenentul Averescu înceie cu „magna cum laudae” studiile la prestigioasa instituție italiană de învățămînt.

Apoi ocupă, rînd pe rînd, diferite funcții în structurile ostășești ale țării și în aparatul de stat, inclusiv cea de ministru de război. Ca o recunoaștere a calităților sale de comandant și teoretician militar — se contera în anul 1906 gradul de general.

Numit comandant al Armatei 2 române la începutul războiului de eliberare și întregire națională, a condus în chip strălucit operația ofensivă a forțelor ce le avea sub comandă, reușind în timp scurt să elibereze Brașovul și să ajungă pe aliniamentul Mureșului mijlociu.

Dar însuccesele din Dobrogea au detriminat Marele Cătrier General să numească în fruntea forțelor de aici un comandant energic și priceput. Acesta a fost generalul Averescu. La scurt timp după primirea noii comenzi, în baza principiului care l-a călăuzit în toată cariera sa că „cea mai bună apărare este... ofensivă”, concepe, organizează și conduce acțiunea ce avea să intre în istorie sub denumirea de Manevră de la Flămînda. Era de fapt o amplă întoarcere strategică, realizată prin surprindere în flacul și spatele grupării germano-bulgare-turce care opera în sudul țării, conjugată cu o puternică contra-lovitură executată în celălalt flanc, de-a lungul litoralului.

Puternica presiune a armatelor germano-austro-ungare exercitată în trecătorile Carpaților, ca și necesitatea respingerii inamicului care încerca să rupă dispozitivul armatei române în două, au determinat din nou instanțele strategice românești să-l numească pe energicul și temerarul general Averescu la comanda Armatei a 2-a. Împreună cu bravii săi ostași și ofițeri a desfășurat acțiuni deosebit de dirze și ferme inscriind adevărate pagini de vitejie românească în cronica acelor ani de război.

Ruperea frontului de pe valea Jiului și pătrunderea masivă a inamicului în Muntenia a impus retragerea forțelor române pe teritoriul Moldovei. Aici, în zilele și nopțile de iarnă, cînd gerul de afară contrasta puternic cu acțiunea deosebit de febrilă din comandament, s-a plămădit în chip magistral planul ofensivei de la Mărăști.

Apoi, după răsunătorul succes obținut la sfîrșitul lunii iulie, capacitatea de conducere a generalului Averescu a fost pusă din nou la un sever examen. În marea bătălie de la Oituz, Armata 2 română a reușit să zdrobească, printr-o apărare tenace și susținute riposte ofensive, forțele germano-austro-ungare care încercau să străpungă dispozitivul defensiv al românilor.

Detășindu-se ca personalitate militară complexă, teoretician și practician militar, prîbind calități de excepție, îndeosebi în conducerea unor acțiuni deosebit de incisive Alexandru Averescu și-a înscris numele printre cei mai de seamă comandanți ai armatei române moderne.

Pentru strălucita sa activitate militară în serviciul patriei i-a fost acordat în anul 1930, cel mai înalt grad în ierarhia militară, acela de mareșal al României.

(va urma)

Dr. VASILE ALEXANDRESCU ■
GRIGORE ALEXANDRESCU ■

Minusuri... la control

Viața satelor acum, în Iulie, curge, se măsoară, firește, după ccaosornicul calendarului agricol. Griul e copt, combinatele sînt în asalt, celelalte culturi nu și-au încheiat nici ele ciclul urgențelor, așa că toată suflarea ome-nească se află în cîmp. Treburile casnice se orînduiesc dis-de-dimineață ori seara tirziu. În funcție de acest „bioritm” co-lectiv trăiesc și celelalte insti-tuții și unități sătești. La He-legiu, jud. Bacău, de pildă, 5 tineri medici se scoală odată cu zorile și deschid ușile cabinete-lor de consultații, iar cumpără-turile, de orice fel ar fi, nu se pot face decît între 6 și 10 ori între 17—21.

La 10 fără 2 minute, am po-posit la Magazinul mixt („mixt” înseamnă o asociație plină de înțelepciune sau de umor, cum vrei s-o iei, de mărfuri ali-mentare și de cele destinate spiritului — carte și papetărie) din satul de centru care dă nu-mele comunei. Aneta Melinte, gestionara, servea încă pe cei cîțiva cumpărători aflați înăuntru — o bătrînă de 84 de ani, Maria Tîru, și cîțiva copii lăsați de părinți, ca toți copiii de la țară, cu grîile gospodăriei pe umerii lor mici, dar siguri. Aneta Melinte împlinește 17 ani, de cînd gestionează mica uni-tate, semn bun de bună comer-cianță. De corectitudine față de clienți, de administrare a fondu-lui de marfă, de preocupare pentru aprovizionare, de ser-vire promptă. „Registrul unic de control” dovedește că e de-deloc scăpată de sub ochii se-veri ai dispensarului, de exi-gentul medic coordonator al acestuia, dr. Zeno Moran. Con-trol de fond și de conținut, cu observațiile de rigoare asupra stării de igienă și cu urmăriți ulterioare, dacă cele înscrise s-au adus la îndeplinire. Greu de înțeles, deși într-un local nou, multă vreme unitatea n-a deținut autorizația sanitară de funcționare (neglijență, tărăgă-nare?). Medicul Zeno Moran a „pistonat” însă, mereu, a in-sistat, deși niciodată nu s-a fol-sosit de dreptul și competența legală chiar de a pune lacătul pe ușa unității. Motive limită, de fapt, nici n-a avut, dar tot timpul a atenționat (și supra-vegheat) asupra deratizării și igienizării, asupra stării de cu-

rățenie a localului — sală de vinzare, magazii, spații de de-pozitare. Înțelegem că astfel, vinzătoarea nu se prea poate eschiva de la normele obliga-torii în acest sens. „Se poate și mai bine” ne spune dr. Moran, precum constatăm și noi. Dacă, în general, în ziua vizitei noas-tre mărfurile aflate, atît în ma-gazie cît și în sala de vinzare, sînt bine depozitate, sub raport igienic, mai multă ordine și cu-rățenie pe rafturi se cuvenea să fie. Ca și mai multă atenție la starea de garanție a unor pro-duse alimentare (conserve de fasole boabe, muștar, paste făi-noase) și, mai ales, la mai multă ordine și estetică de pre-zențare a sectorului de cosme-tice-mercerie — papetărie — li-brărie, unde se desfată o dezor-dine nu numai dezagreabilă ochiului, dar și cu totul deru-tantă pentru cumpărători și chiar pentru gestionar. Primii, neavînd posibilitatea să ză-rească ușor articolele trebuitor-re iar vinzătoarea în a-i servi rapid, fără să-i facă să piardă vremea. Mai zboară și insecte, pe rafturile cu produse ali-men-tare se zărește un strat de praf, pe borcanele și cutiile de con-serve — la fel. Un borcan cu „mîncare de fasole boabe” stă să explodeze cu capacul bombat, fapt ce nu trebuia să-l facă să ajungă aici, la vinzare, lăzile de biscuiți nu sînt acoperite, cum s-ar conveni, cu tifon, celofan sau hirtie, pentru a fi prote-jate din punct de vedere sani-tar. Sînt amănunte obligatorii într-un magazin alimentar și deloc greu de pus la punct.

Ce ne-a frapat cel mai mult însă, cercetînd „Registrul unic de control” este faptul că, în afară de controalele medicilor de la dispensarul comunal nu s-a mai efectuat nici un altul, de nici un fel și de către ni-meni dintre cei, prin lege, in-drituiți s-o facă. Nici o con-semnare a echipelor de control ale oamenilor muncii ori a in-spectorilor forului județean tu-telar, spre exemplu. Adică ai Uniunii județene a cooperative-lor de producție, achiziții și de-facere a mărfurilor. Dacă, totuși, s-au efectuat, să ne ierte, nu se vede, nu și-au lăsat urmele. Ce constatări, ce măsuri, ce efecte?! Firește, un magazin sătesc nu-i doar treaba unei gestionare ori

a președintelui cooperativei lo-cale. Ne uităm, de pildă, cum zac pe jos, direct pe pardoseala de ciment, sacii cu orez, za-hăr, făină, mîlai și ast-fel, greu de conservat și apă-rat împotriva rozătoarelor ori a insectelor. De asemenea, am asistat la greutatea cu care o singură femeie tirăște, pînă în sala de vinzare, saci de 40—50—60—80 kg., iar aici, oricît de grijulie ar fi, manipulează difi-cil conținutul; mai curge, se mai varsă, se mai imprăștie — hrană pentru insecte iar atunci

lupta împotriva lor devine ur-cușul pe movila de nisip. Poate că organe de control mai atente ar rezolva problema mobilieru-lui și a sistemelor funcționale de depozitare, manipulare, desface-re a mărfurilor alimentare și în magazinele sătești. Industria lo-cală și mica industrie, care se află chiar în miinile coopera-ției de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor, ar pu-tea rezolva cu ușurință un ase-menea capitol. Cine își asumă inițiativa?

CICI IORDACHE ADAM ■

Numai sapă să nu ceri

La „Supercoop Covasna” șefa alimentării este Erzsébet Mol-nar. Curat și ordine. Șefa uni-tății este nemulțumită mai ales de ambalaje. Un fel de a spu-ne. Necazul îl produc, de fapt, cei de la C.L.F. Tîrgu Secuiesc. Ei sînt obligați — ni se spune — să preia ambalaje de cite ori aduc marfă. Lucru pe care rar îl fac, deși au comandă. „Pe această cale, cheltuim sute de mii de lei anual în plus, ca să expediem noi singuri ambala-jele.” Tiberiu Tușnea, șeful biroului comercial al UJCOOP, care se află cu noi, ne spune că înreaga uniune cheltuiește astfel în plus vreo două mili-oane de lei pe an. Cei obligați să preia ambalajele, deși pri-mesc mereu comenzi pentru a-ceasta și refuză să le onoreze. „fac acte și incasează”. Iau bani pentru o activitate pe care n-o fac dar raportează că au executat-o. De ce li se dau însă acești bani degeaba, pentru ca apoi să se cheltuiască alții? Dincolo de toate pretextele, ex-plicatia stă mai ales în faptul că nimeni nu dă din buzunarul lui și poate spune că banii nici nu intră în buzunarul cuiva anume. Cel ce dă bani degeaba — din buzunarul statului, nu din al său! — o face pentru că nu se hotărăște să-l reclame pe celălalt, și nu se hotărăște fiindcă știe că și acela are ce-i reproșa lui, dacă îl stîrnește. În comuna Brateș ne oprim la magazinul de pre-zențare al Intreprinderii de producție, prestări și construc-ții Sfîntu Gheorghe. Gestionara Rozalia Zakarias face ochii mari cînd întrebăm de jurnalul cumpărătorului și ne roagă s-o credem că așa ceva n-a avut niciodată. În registrul unic de

control ultima însemnare da-tează din 1977. Chiar așa: de zece ani nici un control!!! Pe un perete stă înrămată autori-zatia de funcționare nr. 143 din 29 februarie 1980, dată de pri-mărie. În ea citim: „Obiecti-vul activității — prestări indus-triale”. Nici mai mult nici mai puțin. Această hirtie înrămată nu este doar înșelătoare. Ea e de mult și inutilă. De șapte ani, la rubrica „vize anuale” nu s-a notat nimic.

În comuna Malnaș vizităm magazinele din satul Micfalău (localitatea de reședință). La alimentară este curățenie. Cei doi lucrători au controlul sani-tar făcut. Din registrul unic de control aproape toate controa-tele sanitare se vede că le face asistenta Irina Kerestezs. Nu-mai că ea pune data, după care notează cite ceva indescifrabil, așa cum și semnează. Gestionar-ul Ioan Mielos încearcă, rugat de noi, să citească o asemenea însemnare. Nu reușește. „Tre-buie să fi farmacist ca să pri-cepi”, încheie dînsul. Iată o modalitate originală de control. Omul nu poate ști ce i s-a scris acolo. În schimb sînt foarte citele notațiile lui Tiberiu Steg-bauer, președintele C.P.A.D.M. din comună. Numai că, în cazul

lui, nu mai este vorba de con-troale, ci mai de grabă de tea-ma că subordonații nu vor re-cunoaște că a vorbit cu ei. Iată ce scria în registrul unic de control la 4 aprilie 1987: „Personalul unității va partici-pa la campania agricolă de pri-măvară. Unitatea va funcționa între orele 15—19.” Norocul este că oamenii își văd de treabă. Cel puțin cei de la alimentară. Jurnalul cumpărătorului n-are nici o sesizare din 1974. Cu a-chizițiile stăm bine, ne spune gestionarul. La miere, la păsări și la iepuri de casă planul e îndeplinit, iar la ouă chiar l-am depășit.

Magazinul de metalochimica are o încăpere cu o singură ușă și un singur lucrător, gestiona-ra Blanka Magyari. Am notat amănuntele acestea pentru că numai așa veți putea înțelege cu cită emoție am citit în re-gistrul unic de control, în sfîrșit, o constatare de control a președintelui cooperativei da-tînd din 26 februarie 1987: „Gestionara se găsea la locul de muncă”. Gestionara nu spune că, de cînd lucrează aici n-a avut jurnal al cumpărătorului și că, de anul trecut, magazinul nu a primit sape. Articole foarte necesare, ca de pildă încălțăminte pentru copii sub șapte ani, mai lipsesc, tot de anul trecut, și de la ma-gazinul de tricotate și încălță-minte, magazin despărțit prin-tr-un perete improvizat din P.F.L. de unitatea de confecții. Aceasta stă blocată din ianu-rie — după cum ne spune, în lipsa celor din conducerea co-operativei, contabilă Clara Urus — pentru că gestionara a avut lipsă și nu mai vrea să lucre-ze. Însă nu s-a găsit nimeni să preia gestiunea de circa două milioane. Ca și în cazul che-ltuelilor absurde pentru trans-portul ambalajelor, nici aici nu este vorba decît de banii statu-lui. Grija pentru ei — ca să nu mai vorbim de grija pentru cetățeni! — este aceeași.

DORIN GHERGHINESCU ■

Praf de cărbuni și praf în ochi

Spre deosebire de multe do-menii, în sfera serviciilor, acti-vitatea este prin excelență pu-blică. Este absurd să încerci a face un secret din ceea ce știe, oricum, toată lumea. De pildă, din comportamentul funcționa-rului de la un ghișeu. Ce să aibă de ascuns, în fond, un om care lucrează cu cetățenii, cînd nu este vorba decît de lucruri firești, simple și, dacă vrei, mărunte? Ei bine, așa și este acolo unde totul se desfășoară firesc, unde acele lucruri mă-runte sînt păstrate curate în simplitatea lor și unde nu se ajunge la contrariul grijii față de nevoile cetățeanului.

Singurul depozit cu lemne de foc din Sfîntu Gheorghe este unitatea nr. 39 a Intreprinderii comerciale de stat pentru mărfuri industriale. Gestionara Iulia Markos ne spune că, aici, lemnele și cărbunii se plătesc pe loc. „Trebuie să vă aduceți mijloc de transport. Sînt în oraș căruțe. Particulare. Nu știu cît costă un transport.” La cîntar este curat și ordine. Ne prezen-tăm. „Stați să-l chem pe șeful de complex, el vă poate spune mai multe decît mine.” Ieșim în curte. Cei doi poartă, mai întîi, o discuție particulară. Șeful se numește Iuliu Stokics. „Ziarist? Păi atunci ne trebuie aprobare, ca să putem discuta despre lem-nele de foc.” Telefonază la in-treprindere unde vorbește — tot în particular — cu cineva. După care ne anunță că direc-toarea I.C.S.M.I., tovarășa Iri-na Toboltok nu este la birou, dar l-a găsit pe directorul ad-junct Laszlo Petke. „Mi-a spus doar să nu vă dăm date exac-te.” Apoi, Iuliu Stokics are o altă discuție în particular, de data aceasta iarăși cu gestio-nara. După care, aparent ama-bil, ne spune că are treabă în altă parte, se răsucesce și pleacă. Ciudat, fiindcă, înainte de a

vorbi la telefon, nu dorea să plece nicăieri. Chemat anume pentru că el poate să ne spună mai multe, șeful își ia tălpășița. Ce să înțelegi? Ca și din pro-misiunea că ni se vor da infor-mații, dar „nu exacte”. Nepoli-țetea celor trei discuții particu-lare ale acestuia să însemne că dorea să ascundă ceva? Ca și plecarea precipitată?! Vom ve-dea. Întrebăm mai întîi cum se numește complexul al cărui șef ni se tot repetă că ar fi Iuliu Stokics. „N-are nume, zice ges-tionara, dar eu așa știu că dom-nul Stokics este șef de com-plex.” „Complex de... depozite?” „Poate, dar eu nu știu cum se numește.” Șefului de complex se pare că îi lipsește mai ales complexul. Nu-i vorba, nici poli-țetea nu-l dă afară din casă. Iulia Markos ne spune că fie-care familie primește cantități egale de lemne și cărbuni (la alegere: brichete sau lignit). „În iunie au luat 50—60 de fam-iii. Nu știu precis cite. Ar trebui să caut în acte, dar domnu’ șef a zis să nu dau date exacte.” Gestionara și-a incuiat biroul și discutăm la cîntar. „Azi a venit o singură persoană. Tô-rök Clara. I-am dat 1100 kg de lemne. Fără cărbuni, că are cer-tificat medical. Este la încărcăt.” O rugăm să ne însoțească acolo. Este cam dezorientată, dar, pînă la urmă, ne conduce. Trecem pe lângă un tractor cu două remorci. Nu se știe unde este tractoristul. Singurii oa-meni din depozit sparg niște butuci mari ca să încerce o că-ruță. De la ei venise Iuliu Sto-kics. Clara — surpriză! — este bărbat. Ne arată un bon, nu de 1100, ci de 1200 de kilograme. „Am luat o căruță. Mai încarc una, pe care o plătesc la cîntă-rire. Mie căruțașul mi-a cerut 100 de lei la mia de kilograme.” Aflăm că lemnele iau altă cale decît spusese Iulia Markos.

Gestionara nu mai are ce să ne spună despre invocatul cer-tificat medical. Este cert că ea a făcut bine ce i s-a cerut: ne-a dat informații inexacte. Oricum, cărbunii-brichete nu mai este nevoie să ne spună dinca cum se păstrează. Vedem că stau în aer liber și că ploile îi părăduiesc binisor. Despre lignit, Iulia Markos susține că „Vin 30 la sută praf.” Ne mai spune că depozitul are trei tractoare, dar oamenii preferă căruțele particulare, deși cu tractorul i-ar costa 45 de lei transportul la mia de kilograme, în acest preț incluzîndu-se și încărcatul și descărcatul. Tele-fonăm tovarășului director ad-junct al I.C.S.M.I., Laszlo Petke. Ne așteaptă la birou. Îl găsim cu două cunoștințe. După ce a-șteptăm o vreme, ne invită în birou, unde amicii continuă de-pănarea unor amintiri comune dintr-o excursie. La ieșirea lor, nu apucăm bine să discutăm ceva că năvălesc alte trei perso-ane, tot cunoștințe ale direc-torului, se pare din Brașov. Directorului i se pare totul fi-resc, deși unul din noii veniți este de o jovialitate de... zaha-nau. Cei trei se așează pe scau-ne, iar jovialul ne face semn să discutăm în continuare. Direc-torul este vesel. Evident, refuzăm zahanaua. Directoarea nu s-a întors și nu se va mai întorcoe azi la întreprindere.

Căruțe particulare, discuții particulare, informații voit in-exacte, specularea oetățenilor de către căruțași, împărțirea lem-nelor cu sau fără cărbuni după criterii anapoda și în baza unor „certificate” cu rolul de praf în ochi, păstrarea brichetelor în ploaie, toate acestea dau o ima-gine de dezordine și de bun plac. Care mai este și încoro-nată de oblăduirea directorului adjunct al întreprinderii, omul ce face totul — personal și pria intermediari — ca s-o camufla-ze cu cele informații inexacte. O stare de lucruri anormală, cu efecte în detrimentul cetățea-nului.

DORIN GHERGHINESCU ■

Doi puști

Sînt foarte atentă la ce se dis-cută în stradă, pentru că de mul-te ori convertesc cele auzite în subiecte de reportaj. N-am uitat nici acum, e o întimplare de cîțiva ani, povestea unei fete care în troleibuz, în gura mare, vorbea despre ceilalți frați ai ei care își împărțeau treburile ca-sei, ajutînd-o pe mamă, la mul-tele drumuri ale familiei, la pre-gătirea mesei, la curățenia zil-nică, la spălarea a treisprezece cămăși, a treisprezece perechi de ciorapi și cite altele...

Ieri, în metrou, am văzut doi băieți, de aceeași vîrstă, zecu-unsprezece ani, care se sprijie-neau, unul de altul, și dormeau în picioare. Cineva le-a făcut loc pe bancă, dar ei au rămas la fel, rezemați unul de altul.

— De ce nu luați loc?
— Ne-a spus mama să nu ocu-păm scaunul celor în vîrstă.

— Ce ați făcut de sinteți atît de obosiți?
Ceasul era cître prînz, în plî-nă vacanță mare. Numai joaca îi putuse extenua.

— Ne antrenăm la atletism!
— Și cu notele?
— Stăm bine!

Așa adormiți, au scos din bu-zunarele de la piept carnetele cu note. Le-au întins către cei din vagon, dar nimeni nu a vrut să-i verifice.

— Bine, bine! Voi nu plecați în vacanță?
— Avem antrenamente impor-tante!

— Cînd ajungeți acasă vă culcați?
— Ne odihnim acum în me-trou, acasă o ajutam pe bunica.

Și iar au închis ochii, dormind în picioare, cu pantofii de atletism agățați de gît. Regret că n-am avut un aparat de foto-grafiat, ar fi fost pentru mine ceea ce este pentru ei carnetul de note. Puștii dormeau profund, în picioare, sprijinindu-se de noi în mersul trenului. Am co-borît din metrou și parcă îmi venea să fac tot ce făceau ei, să mă duc la antrenamente, să o ajut pe bunica să dorm în mij-locul oamenilor. Nu știu cum îi cheamă, nu știu dacă sînt frați sau prieteni, nu știu în ce clasă sînt, dar căpșoarele lor blonde, fețele bronzate, sprijinite într-o dulce nepăsare, dreptatea jude-cății lor sînt un clișeu viu din multe posibile.

CARMEN DUMITRESCU ■

Ecusonul

Duminică e o zi mai lejeră, din multe puncte de vedere. In-clusiv din cel al controlului I.T.B. Duminică este, din această pricină, o zi în care pe traseele I.T.B. se poate manifesta, nesti-mulată de factori exteriori, ci din propriile ei resorturi, corec-titudinea atît a călătorilor cît și a celor care lucrează pe mijloa-cele transportului în comun. Da-gu numai corectitudinea. De le-jeritatea controlului poate pro-fita, și chiar profită, cine n-o știe, și necinstea.

Ei bine, tocmai într-o aseme-nea zi aveam să găsec un argument că în disputa pe care aceste pagini au găz-duit-o referitor la faptul că, frecvent, pe maxitaxi un bilet se vinde de mai multe ori, justificarea unui reprezen-tant al I.T.B. cum că pasagerii ar fi de vină, returnînd biletele, n-are nici un temei. Duminică trecută, pe linia 7 de maxitaxi 503, am parcurs, ca pasager, de două ori, traseul de la cap la cap, între Piața Romană și Bu-lvardul 1 Decembrie 1918, cu aceeași mașină, cu același șo-fer... Pasageri destul, unii co-

boară, alții urcă, spectacolul obișnuit pe care-l prilejuiesc aceste mijloace, mai puțin de-gradantul gest al bilețului vin-dut de mai multe ori. Fiecare pune în mîna șoferului banii conveniți și lua din aceeași mînă, promptă și politicoasă, și neezi-tantă, bilețul convenit. N-am vă-zut nici un bilet servit necon-vingător, adică doar pînă la ju-mătatea drumului dintre pasager și șofer, nici un bilet așezat, așa, întimplător, pe capotă, încît să nu se mai știe cîți îi plătesc sau i-au plătit contravaloarea! Nu, nimic din tertipurile știute ale necinstei. Cel care impunea co-rectitudinea era chiar tinărul de la volan, el oferindu-ți bilețul, o făcea cu demnitatea omului care-și îndeplinește serviciul respec-tînd legea și bunul statului. Era un maxitaxi mai vechi și mai uzat, nu din cele noi și în-căpătoare. Dar în interiorul lui, starea de cînstă și demnitate crea o senzație de adînc confort. Să nu uit. Despre șofer știu doar numele de pe ecuson: Ion Dumitru. Și nu cred să fie singurul.

ION ANDRONE ■

Șapte izvoare au învins munții, dar nu-i deajuns ca să ajungă la oameni

Dofteana e un colț de lume și de natură cu tandră poezie și originalitate. Situată pe Valea Trotușului, între Munții Nemira și Culmea Berezunții, de la Sărărie, peste deal, în jumătate de ceas, ajungi la Slănic Moldova.

În chiar cuprinsul comunei se află splendide și unice monumente de artă, de arhitectură și de natură. Cuculeții — dealul care plinge, dealul-barometru spre care își înalță, în fiecare dimineață, ochii localnicii pentru a-și orindui trebuirile, aflind cum va fi vremea. Un deal cu un perete de sare care simte norul, când încă nu s-a ivit și, atrăgând vaporii de apă, plinge din timp, prevestitor. Un castel cu o arhitectură originală, inconjurat de un parc de 6 hectare este o prezență, de asemenea inedită, vorbind tot de istorie, fiind întemeiat acolo, între munți, de ultimul descendent al Ghiculeștilor, domni ai Moldovei. Un parc dendrologic de 46 ha, înființat pe la 1837—1840, prin știința și munca unui mare inginer silvic român, Iuliu Moldovan, are 1300 specii de pe toate meridianele Terrei...

Toate acestea mi le spune tânărul primar al Dofteanei, Nicolae Tuțianu, nu pentru a ne arăta cât de bine își cunoaște și cât de mult își iubeste melegurile natale ci, din rațiunea și voința cu care se străduiește să întemeieze și să dezvoltă aici un sat turistic. Mai mult, o stațiune balneo-climaterică de odihnă și tratament, care ar ajuta la creșterea comunei, dar și la noi deschideri Slănicului, întrucâtva închis, datorită așezării ei geografice (pe valea prea îngustă, unde nu mai există spații pentru construcții) și chiar resurse de ape minerale, Dofteana ar putea să-i fie o stațiune-satelit. Argumentul cel mai important fiind, de fapt, cele 7 izvoare de ape minerale existente pe teritoriul-comunei, punând la socoteală numai pe cele cercetate și studiate de specialiștii Institutelor de geologie și de balneo-fizioterapie, încă de prin anii 1950—1955—1960, fără a mai vorbi despre

multe altele, cunoscute și folosite de localnici din vremuri imemorabile ori, mai recent, descoperite întâmplător de forestieri. Imi așează sub ochi documentele. Izvorul Ciunget, de pildă, cu o temperatură de 10°C și un debit de 9861 litri în 24 de ore (la măsurătorile din 1951) cu o apă „bicarbonată, slab clorurată, sodică, carbogazoasă, hipotonă, este de tipul apelor de la Vichy (Cestina) din Franța — cum notează dr. chimist Eugenia Costin-Deleanu. Studiata experimental, s-a constatat că este indicată în afecțiuni gastro-intestinale, dispepsii gastrice și gastrite intestinale, în insuficiență hepatică cronică, în stări alergice, diabet zaharat, gută, nefrite cronice, litiaze urinare acide, vârsături atone ale copilului”. Izvorul de la Cheile Dof-

parte dintre izvoare au ape puternic carbogazoase și astfel, la îmbuteliere, n-ar mai avea nevoie de impregnarea cu bioxid de carbon, deci, în mod natural, constituie o bună „apă minerală de masă”, fără această cheltuială în plus. Îmbuteliere pentru care ar putea folosi instalația de sucuri deținută de cooperatiză locală de producție, achiziții și desfășurare a mărfurilor, le-ar trebui însă aprobările necesare (și repartiția convenită) pentru sursa energetică, pentru prelungirea, cale de 12 kilometri, până în zona izvoarelor a liniei electrice de forță. Se ridică întrebarea: cui și unde ar desface respectivele ape? Nimeni nu le vrea, nimeni nu le ia în calculele comerciale. Au făcut chiar, pe cont propriu, un fel de marketing local. Iată, numai orașul Onești

sub genericul „Carpați 2000”, pentru a transforma Dofteana într-un sat turistic model ori într-o microstațiune balneo-climaterică, măcar de genul celei de la Băltătești, din județul vecin, Neamț. Dar, sint de rezolvat numeroase probleme și aprobări, care depind de bunăvoința și stăruința unor specialiști și funcționari din câteva ministere și instituții de la București, printre care UNCOOPADM, Ministerul Turismului, Ministerul Sănătății, Ministerul Comerțului Interior. Și am zice, mai presus de tot, de inițiativa și perseverența Consiliului popular județean Bacău. Mica industrie a turismului stă în miinile organelor locale din fiecare județ în parte. Surse și resurse avem, așa cum stau lucrurile, și la Dofteana, precum există, prin lege, datoria utilizării și valorificării acestora. Castelul de care pomeneam (ce aparține azi chiar Ministerului Sănătății, adăpostind o unitate sanitară pentru copii) poate fi transformat, fără mari cheltuieli, într-o primă bază de tratament și în nucleul unei viitoare stațiuni. Aprobările de rigoră și un medic devotat, specializat în balneologie și medicină recuperatorie ar putea să înscrie cit de curind Dofteana pe lista celor mai bune stațiuni balneare ale țării. În plus, pe dealurile din jur, există suficiente poieni și locuri suave de liniște, unde s-ar putea amplasa tabere pentru căsuțe de camping, ca să nu mai vorbim de faptul că în toate cele 7 sate ale comunei există destule case falnice cu bunii gospodari ce ar putea să ofere tot confortul și toată logodara ospitalitate moldovenească, unui mare număr de turiști români și de peste hotare. Ca în orice sat de munte, țărani sint, mai ales, oieri și crescători de vite, ceea ce ar putea contribui la specificul turistic al zonei.

Apele minerale de Dofteana ar putea deveni astfel, ceea ce merită să fie — o bogăție a țării întregi

CICI IORDACHE-ADAM ■

S. O. S. APELE MINERALE

teanei (pîrîul ce dă numele satului), de la Piciorul Frasinului, ca și cele 3 de la Sărărie, ca și izvorul din Poeniță, ca și toate celelalte au compoziții similare ori, cu mici variații cantitative în conținuturile de microelemente, față de Ciunget, au de asemenea, debite importante. Dar, ca și acesta se întorc nestingherite în pămînt, ducind în van o bogăție incommensurabilă ce ar putea să confere oamenilor sănătate iar unei comunei, ca și turismului național, importante venituri și beneficii.

O vreme, acum 8—10 ani, ne spune primarul, apa de la Ciunget se îmbutea (în cisterne și butoaie) și se transporta, pe roți peste munte, la Slănic, unde forajele existente atunci numai pridideau să facă față cerințelor stațiunii. Între timp, problemele s-au rezolvat, iar apele din Dofteana continuă să curgă anonime în pămînt. De 8 ani, de când este primar, Nicolae Tuțianu se străduiește să le plaseze în circuitul valorificării, dar fără vreo izbîndă. O

ar putea să ia lunar 500 000 de sticle de 1 litru ca și alte orașe, precum și cantinele marilor combinate chimice din județ, pentru muncitorii acestora, utilizându-le și ca antidot împotriva noxelor profesionale.

După ultimele adrese înaintate la București, către Uniunea Națională a Cooperativelor de Producție, Achiziții și Desfacere a Mărfurilor — U.N.C.O.O.P. A.D.M. — li s-a promis un ajutor prețios — fonduri de investiții pentru o stație de îmbuteliere și, în consens, s-au solicitat 300 sticle, de la toate cele 7 izvoare, în vederea unor noi testări la SANEPID, privind calitățile sanitare și stabilitatea în timp a apelor. Dar, cit privește includerea acestora în planurile comerțului — nici o veste încă.

Dat fiind întreg microclimatul zonei, bogăția în monumente și trasee turistice, primarul acestei comune de munte visează la punerea în aplicare a unor dintre ideile promovate ani în șir de revista noastră,

Lucru de mîntuială, pe banii cui?

Am intrat la unitatea 180 — Textila 1 — din bulevardul Văcărești nr. 278, atrasă de decorațiuni pentru interioare.

Este un spațiu amplu, frumos și comercial aranjat, cu mochetă viu colorată, cu baloturi de pinză de calitate, încit chiar dacă nu vrei... cumperi. Constantina Mischie știe să vorbească și să-i servească pe clienți. Pînă aici totul e bine. Care e baiul, ar întreba un ardelean? Atenție la intrarea și ieșirea din magazin! De două luni, de când s-au montat parasolarele, gestionarea nu mai are liniște. Întocmește referate, mereu telefonază pentru reparații, dar nimic... Ne mirăm! Remedieri la o instalație nouă, care fusese gândită să fie folositoare și prezentabilă, care trebuia să funcționeze perfect măcar câteva anotimpuri? !...

Menirea parasolarelor este să avertizeze de prujolul verii marfa din vitrină, (să nu se decoloreze covorele, să nu se degradeze calitatea țesăturilor multicolore) și, nu în ultimul rînd, să imprime o notă deosebită, decorativă, acestui magazin dintr-un nou cartier. Privind parasolarele nici una din aceste funcțiuni nu este îndeplinită. Prost montate, probabil de niște meseriași neisprăviți, după nici două luni de folosință, parasolarele rupte, legate cu sfoară, după ce au spart și o vitrină, spinzură ca pinzele unui vas eșuat. Aspectul este total inestetic, soarele, își face de cap decolorînd mărfurile și, pe deasupra, oricine intră în magazin se poate trezi cu o umbrelă în cap...

O singură concluzie: executantul a făcut un lucru de mîntuială, cu care cine mai poate fi astăzi de acord?

Cît a costat această „capodoperă”? Responsabila magazinului aproximează — „multe mii de lei”. Cu exactitate, ați mîm noi, bani aruncați în vînt! Cine răspunde?

CARMEN DUMITRESCU ■

Dicționarul Explicativ al Limbii Române dă noțiunii de rutină două înțelesuri. Primul: capacitatea ciștigată printr-o practică îndelungată; o obișnuiță de a acționa sau de a gândi totdeauna în același fel. Și al doilea: totalitatea obișnuințelor sau a prejudecăților considerate ca fiind un obstacol în calea noului, a creației sau a progresului.

În circulația rutieră înțelegera corectă a acestei noțiuni de către participanții la trafic, mai bine zis, a răului incomensurabil pe care-l provoacă rutina, are o importanță cu totul deosebită. Am întâlnit șoferi, în special de autobuze, care rulează pe același traseu de ani de zile. Cunoșc drumul, cum se spune, ca pe propriul buzunar. Descriu itinerarul cam așa: „După curba strînsă la stînga urmează o porțiune de drum drept, apoi o curbă largă, după care o pantă, ieșire după aceea pe culmea unui deal și din nou o bucată de șosea dreaptă, după care ne apare în față placa cu localitatea Cărpiniș. Prin comună drumul face două viraje la stînga și două la dreapta...”. Și tot așa pilotul cu părul de-acum argintiu e în stare să ne descrie de-a fir a păr cei 40 de km, cit reprezintă lungimea traseului ce trebuie să-l străbăta de două ori pe zi. Mișcările volanului, rotirea lui spre dreapta sau stînga, oprirea, plecarea din stații și alte manevre au dobîndit un fel de automatism, pilotul a devenit el însuși o mașină, un robot. Știe că în localitatea cutare sau cutare ajunge exact la ora cînd copiii se îndreaptă spre școală sau cînd au terminat cursurile și-i întînește pe poțecă, mergînd spre casă. Cunoaște cu exactitate porțiunile unde iarna se formează pokeul, ori toamna și primăvara poate întîlni frecvent mizgă. E capabil să marcheze chiar pe hartă toate grupele de pe șosea și dacă cineva i-ar cere-o, ar fi în stare să precizeze adîncimea denivelărilor și „vechimea” neoriturilor capcane. Știe pe toți

locuitorii satelor care folosesc curent autobuzul. Le cunoaște starea civilă, dacă sint căsătoriți, cîți copii au, dacă merg la școală, în ce clase sint, cum învață, caracterale și temperamentele pasagerilor. Cine e blajin, care e certăret, e la curent cu relațiile din micul univers al familiilor lor. Cunoaște starea materială a fiecăruia, dacă e zgîrcit sau, dimpotrivă, generos. După cum arată la față fiecare, e în măsură să-ți zugrăvească dispoziția respectivului din ziua aceea. De aici concluzia, dacă e abordabil la o discuție cu el, șoferul, sau îi va răspunde prin da sau nu, și atunci renunță, căci omul de la volan (e vorba îndeosebi de cei

frumos, temperatura a fost de atîtea grade, vîntul a avut intensitatea cutare, a plouat ușor în zonele cutare și cutare etc. Cum va fi vremea mîine? Vă vom spune poimîine”. Ce-au mai ris pasagerii. El, șoferul, întors aproape cu totul spre călători, ridea cel mai tare. Probabil ca să le facă și mai mare poftă de ris. La fel precum calul, care știe drumul spre casă și-l duce pe vizitii fără ca acesta să-și facă probleme, chiar dacă doarme, sau e făcut bine, exact la domiciliu, aidoma și autobuzul își vede de treabă, rînd pe traseul cunoscut.

Se naște întrebarea: și ce-i rău în asta? Că șoferul cunoaște fiecare detaliu al traseului,

altceva. Uscături în pădure au fost, sint și vor fi. Așa-i viața. În aparență, într-adevăr, n-ar fi nimic rău în acest „fenomen”. Dacă îl analizăm, însă, vizavi de întimplările negative din circulație, atunci apare în întreaga dimensiune caracterul profund nociv al acestei obișnuințe, cum spune dicționarul, de a acționa sau gândi totdeauna în același fel. Rutina duce la subaprecierea pilotării în siguranță. „Las”, spune șoferul, că știu eu cum trebuie procedat în punctul ăsta, în localitatea asta, cum trebuie abordată curba de la Dealul Morii, cum se cere a fi coborîtă panta din pădure, că nu-i neapărat nevoie ca mașina să fie introdusă în vreo

eficiență, ca un mare savant, care privește în timpul unei expunerii doar din cînd în cînd la petecul de hirtie unde și-a trecut câteva idei principale. Omul de știință captivează, vrăjește, extaziază chiar publicul, pe cînd robul rutinei e în permanent pericol de a comite un accident. Rutină e o otrăvă cu efect lent. Exact cum în evul mediu se proceda cu arsenicul. E și ca o boală cardiacă. Bolnavul mai poate trăi încă mulți ani, dar varianta unei morți subite, după un minut, o oră, o zi sau o săptămînă este la fel de plauzibilă.

Efectele rutinei sint diverse. Cu ajutorul sansei, șoferul mai poate conduce pe traseul respectiv încă un număr relativ mare de ani. Poate păți însă și ca cel care discuta despre fotbal și a intrat într-un cărucior omorînd doi copii. Sau, furat de o convorbire extrem de agitată despre neatenția la volan (culmea!), a scăpat autobuzul de sub control, deoarece talpa piciorului apăsa la fel de tare pe accelerație, cînd autovehiculul tocmai intra într-o curbă ac de păr. Mașina s-a prăbușit într-o prăpastie. Numai datorită norocului și îndeosebi caroseriei bine construită a autobuzului, răsturnarea nu s-a transformat într-o veritabilă catastrofă.

E bine și chiar necesar ca drumurile, starea lor, să ne fie familiare. Ține și asta de domeniul cunoașterii. În interesul nostru, al tuturor, e firesc, normal să le știm cit mai bine, atît pe ele, cit și ceea ce se găsește ori nu se află pe panglicile de asfalt. Ce credeți că a răspuns, după ce s-a demeticit și a ieșit din epava autobuzului aflat pe fundul prăpastiei? „De ani de zile serpentinele astea le iau cam în forță. De unde să știu că în ultimele zile li s-a năzărît celor de la drumuri să le presare cu pietriș pe care roțile colosului meu articulat au alunecat aidoma ca pe niște rulmenți?” Deci, tot rutina, bat-o vina.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei:

Rutina, bat-o vina

de pe liniile Interurbane) e aproape întotdeauna o mare amator de taclă. El mai are o calitate: te poate pune în temă cu ultimele noutăți: cine pe cine a cerut de nevastă, cine pe cine a luat în căsătorie, cine pe cine a părăsit. E la curent cu nasterile, divorțurile, decesele, internările în spital. Îi știe pe fericiții care au ciștigat la Loz în plic, la Loto ori la Pro-nosport. Te poate informa despre cum va fi timpul. Dă prognoze chiar și de lungă durată. Îți poate spune (asta îi intră chiar în atribuții) ce legături feroviare ori aeriene există la capul de linie. Știe o multime de întimplări hazlii. „Le cum-păr de la călători și după aia le vînd tot lor”, ne spunea un tânăr pilot. „Fiindcă veni vorba despre prognoze, să vă zic una”, relata mai zilele trecute călătorilor un șofer mucalit. „Cică undeva, într-o țară, s-a spus cam așa: „Azi timpul a fost

că știe bucuriile și necazurile oamenilor, că e la curent cu aspectele cotidiene etc., etc. „Vă dați seama ce ar însemna pentru unii dintre noi — reflec-tă deunăzi un șofer — să nu putem scoate o vorbă cu pasagerii, să nu avem lingă noi un om care să ne țină, dacă vreți să spun așa, de urit? Cît de plătisitor, cît de monoton ar fi drumul, ce greu s-ar scurge timpul, ca să nu mai vorbesc de pericolul apariției unui Moș Ene pe la gene. Și mai e ceva: unii colegi de-ai mei așa s-au însurat. „O vede azi, o vede mîine, astfel dorința-i gata.” Exact ca-n poezie. Cu alte cuvinte, au cunoscut viitoarele neveste ca pasagere. La urma-urmei le dau dreptate. Pleci dimineața și vii acasă seara tirziu. Cînd să se mai și însoare? Că unii dintre colegii noștri, care sint văzuți veșnic cu femeii alături de ei, în timp ce conduc, își fac de cap, asta-i

treaptă (mai ales că realizezi și economii de carburant)”. Cînd ajunge în dreptul drumului de fier, el continuă discuția cu interlocutorul — „știe” el, că la ora respectivă nu trece nici un tren. În consecință nu se uită nici în stînga, nici în dreapta. Și „ghinionul” face ca, tocmai atunci, să apară un marfar, netrecut în graficul pe care îl știe pe de rost pilotul nostru. Așa cum „Somnul rațiunii naște monștri”, la fel rutina, care e tot un fel de încetare a gândirii logice, naște ce poate fi mai rău în pilotare: lipsă de atenție, de vigilență, desprinderea de realitate. Dominanta omului de la volan nu mai este drumul, conducerea. Pentru pilot, care se bazează pe îndelungata sa experiență și obișnuința șablonardă, drumul, circulația devin factori de importanță minoră. El trage doar din cînd în cînd cu ochiul la șosea, exact, dar din păcate, nu cu aceeași

SUCCESE DE PRESTIGIU

Intrecerile celor trei discipline ale Universiadei la care au participat pînă acum sportivii români s-au încheiat cu un bilanț strălucit pentru reprezentativa studențească a țării noastre: 31 de medalii (13 de aur, 10 de argint și 8 de bronz). Cu acest palmares înregistrat la jumătatea cursei, ne aflăm deocamdată pe locul doi în clasamentul general pe națiuni, ceea ce reprezintă o performanță mai mult decît remarcabilă. Cînd spun acest lucru am în vedere deopotrivă amploarea competiției (peste 5 500 de sportivi din 129 de țări), valoarea întrecerilor (la care participă multe „nume” ale sportului mondial) și, nu în ultimul rînd,

Noemi Lung, cinci medalii de aur și tot atîtea recorduri mondiale universitare: o stea a natației mondiale, în plină ascensiune.

eficiența sau productivitatea participării de pînă acum a studenților noștri sportivi. Sub acest din urmă aspect, cu aceste 31 de medalii obținute de 30 de sportivi înscriși în întreceri ne-am situat de departe pe primul loc într-un clasament-neinventat încă — al „producției de medalii” pe cap de sportiv participant! Această situație este urmarea minuziozității și discernămintului cu care au fost analizate șansele la medalii ale fiecărui sportiv desemnat să apere culorile patriei la această importantă manifestare sportivă internațională. Responsabilitatea opțiunii pentru disciplinele la care am participat și pentru sportivii înscriși la fiecare din acestea se exprimă prin rezultatele obținute pînă acum unde, s-ar putea spune cu o formulare din tir, am mers „tîntă ochită, tîntă lovită”, fiind mai ușor să-i nominalizezi pe cei care n-au obținut medalii decît pe laureați.

Medaliile obținute și numele celor care și le-au adjudecat sînt prezentate alături, fiecare în ordinea cronologică a desfășurării probelor. Încercînd să citim altfel acest tablou sintetic, vom schița o primă analiză a comportării sportivilor noștri, pe disciplinele la care au concurat.

CAIAC-CANOE. Acum, după încheierea întrecerilor, s-ar părea că această probă a fost introdusă pentru prima oară în programul Universiadei pentru a demonstra două lucruri: ex-

cepționala funcționalitate a complexului nautic Jarun și, deopotrivă, excepționala valoare a canoistilor și caiacistilor români. Dacă primul aspect privește țara gazdă (care a intrat spectaculos în circuitul regatelor internaționale), cel de-al doilea este sugerat de un fapt mai rar de găsit în marile concursuri, și anume acela că sportivii și sportivele echipei noastre au urcat pe podium în toate cele 13 probe ale concursului! Deci aproape jumătate din medalile de pînă acum au fost obținute de frumoasa și unita familie a caiacistilor și canoistilor: 5 de aur, 4 de argint și 4 de bronz. Competiția n-a avut istoric, sportivele și sportivii noștri desfășurîndu-se pe apele lacului Jarun ca o veritabilă „invincibilă armada”. Am scrișit puțin la caiac dublu 1 000 m, unde campionii mondiali Stoian-Velea au tratat cam neatenț cursa, conducînd detașat trei sferturi din ea

tea cu care se muncește la această federație este sugerată și de faptul că, la numai două zile după sosirea în țară, lotul sportivilor și sportivilor noștri se reunește din nou în pregătiri, la Vidraru, în vederea apropiaților campionate mondiale de la Duisburg.

GIMNASTICA FEMININĂ a fost și la această Universiadă mica răsfațată a competiției prin interesul, căldura și atenția cu care au fost urmărite atît întrecerile pe echipe cit și finalele pe aparate.

Echipele noastre au fost formate din Ecaterina Szabo, Melania Rus, Laura Cutina și Mădălina Tănase, adică din sportive care n-au participat la europenele de la Moscova dar care, nu-i așa, pot fi luate în calcul pentru mondialele de la Rotterdam. Dealtfel, participarea la această Universiadă a fost considerată, cum aprecia și antrenorul Octavian Belu, drept un concurs-test

Palmaresul sportivilor noștri pînă la 15 iulie inclusiv

AUR

1. Noemi Lung 200 m mixt
2. Noemi Lung 400 m liber
3. Anca Pătrășcoiu 100 m spate
4. Aurel Macarencu C-1 500 m
5. Aurel Macarencu C-1 1000 m
6. Noemi Lung 400 m mixt
7. Noemi Lung 200 m liber
8. Luminița Munteanu, Marina Ciucur K-2 500 m
9. Anca Pătrășcoiu 200 m spate
10. Angelin Velea, Daniel Stoian K-2 500 m
11. Tecla Borcănea, Marina Ciucur, Luminița Munteanu, Mihaela Nadejde K-4 1000 m
12. Noemi Lung 800 m liber
13. Liliana Năstase heptatlon

ARGINT

1. Anca Pătrășcoiu 200 m flutură
2. Echipele feminine de gimnastică (Ecaterina Szabo, Laura Cutina, Melania Rus, Mădălina Tănase)

3. Anca Pătrășcoiu 400 m mixt
4. Tecla Borcănea K-1 500 m
5. Daniel Stoian, Angelin Velea K-2 1000 m
6. Ionel Lețcaș K-1 500 m
7. Vasile Lehaei, Gheorghe Andrieș C-2 5000 m
8. Ecaterina Szabo sărituri
9. Ecaterina Szabo birnă
10. Nicoleta Căruțașu 400 m garduri

BRONZ

1. Noemi Lung 200 m flutură
2. Ionel Lețcaș K-1 1000 m
3. Vasile Lehaei, Gheorghe Andrieș C-2 1000 m
4. Ionel Lețcaș, Ionel Constantin, Alexandru Popa, Nicolae Feodosei K-4 1000 m
5. Lețcaș, Feodosei, Popa, Viorel Polocșer K-4 1000 m
6. Melania Rus sărituri
7. Melania Rus sol
8. Stafeta 4 x 200 m liber (Lung, Pătrășcoiu, Patencsar, Toth)

(aproape o secundă avans la 750 m), relaxarea care a urmat permițînd un finis puternic echipajului vest-german care a recuperat și a terminat cu un avans de 75 de sutimi. Și astfel echipajului nostru a trebuit să se mulțumească doar cu argintul, „făcîndu-i mari” pe cvasinecunoscuții Elwanger și Lomker, studenți în economie și, respectiv, construcții de mașini.

O revanșă superbă la această înfrîngere neașteptată avea să fie luată de caiacul celor patru sportive (Borcănea, Ciucur, Munteanu, Nedejde), învingătoare la potou, cu numai 25 de sutimi avans (un „cioc” de barcă) în fața echipajului sovietic care condusese tot timpul. Cum pierduseră băieții, au cîștigat fetele!

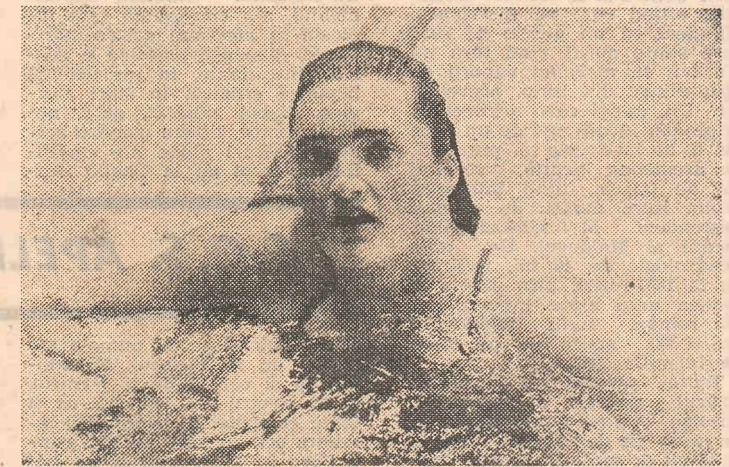
Pentru isprăvile de la Jarun, cele mai calde felicitări sportive și sportivilor de la caiac-canoe, antrenorului Nicușor Eșanu și celorlalți tehnicieni care au pregătit participarea la această Universiadă! Seriozita-

te pentru campionatele mondiale. Și sperăm că testul i-a edificat într-o oarecare măsură pe tencinienii noștri.

În concursul pe echipe (la care se iau în calcul cele mai bune trei note la fiecare aparat) fetele au avut o comportare constantă doar la sărituri (29,400) și paralele (29,450) — la birnă (29,050) și sol (28,950) atîrînd greu minimele, luate în calcul, de 9,500 (Rus) și, respectiv, 9,450 (Szabo). Astfel, la două din aparatele „forte” ale gimnasticii noastre am înregistrat rezultate sub nivelul la care eram obișnuți, solul fiind chiar cel mai slab notat. La această probă, Cati Szabo a prezentat un exercițiu excelent, dar la „ieșirea” din ultima diagonală s-a sprijinit cu palmele de pămînt, greșeală care „i-a ras” 50 de sutimi. La notările relativ modeste ale echipierelor noastre au contribuit nu numai propriile lor ezitări, dar și compania mai modestă valoric a seriei din care au făcut parte (împreună cu China, R.P.D. Coreea și trei sportive din trei

Aurel Macarencu, dublu campion universitar sau un „antrenament” util pentru mondialele de la Duisburg.

Anca Pătrășcoiu a completat „colecția” de aur a natației românești triumfînd în probele ei preferate.

Ecaterina Szabo, lideră echipele de gimnastică a Românci, într-o săritură paralelă cu birnă, de pe un sol de 10 cm.

țări înscrise aici pentru individual compus), în timp ce în a treia serie evoluau, cu echipe complete, U.R.S.S., Japonia, Statele Unite și Iugoslavia. Într-un asemenea context, echipa U.R.S.S. s-a impus cu note superioare, avînd în Elena Șuşunova o lideră incontestabilă, aflată în zi de excepție (9,90 la sărituri, în rest numai 10,00). De altfel, Șuşunova avea să cîștige șase medalii de aur (echipe, individual, compus și aparate), într-un fel de revanșă pentru înfrîngerea de la europene în fața Danielei Silivaș, care n-a fost, însă, prezentă la Zagreb.

NATAȚIA FEMININĂ a fost sportul care a adus celelalte șapte medalii de aur delegației noastre, prin Noemi Lung (în patru probe) și Anca Pătrășcoiu (în două probe). Noemi a fost ca o „regină” a complexului „Mladost”, cîștigîndu-și o rapidă popularitate prin frecvența cu care urca pe podium și prin

întregul ei fel de a fi (înolînd, de pildă, fără casca și ochelarii care fac modă în natație). Toate cursele în care a triumfat s-au încheiat cu noi recorduri mondiale universitare, eleva antrenorului băimărean Gheorghe Demeca fiind pentru această Universiadă, la 19 ani (impliniți în mai), unul din acele personaje pe care fiecare sport și fiecare competiție și le trece în propriile legende. Alături de Noemi (la figurat, dar și la propriu, cum s-a întimplat la 200 m flutură și 400 m mixt), Anca Pătrășcoiu s-a dovedit aceeași sportivă de valoare și echipieră desăvirșită.

Acestea ar fi, deci, primele considerații după prima etapă a participării noastre la Universiada '87. Rămîne de văzut ce vor face atletii și canotorii, cei care au misiunea de a îmbogăți palmaresul de pînă acum cu noi medalii, astfel încît să putem consolida poziția fruntasă ce o deținem în clasamentul pe națiuni.

La Universiada de la Zagreb participă peste 7000 de oficiali din 129 de țări, ceea ce reprezintă un record față de edițiile anterioare ale acestei competiții. Un alt record îl constituie reflectarea în presă a evenimentului: peste 1700 de ziariști acreditați. Un mare sprijin în realizarea tuturor aspectelor de organizare îl dau peste 24000 de voluntari, de vîrstă între 10 și 80 de ani, alte cîteva mii de donatori insistenți fiind „rezerve”. La realizarea spectacolului din ceremonia de deschidere au fost implicate peste 12000 de persoane. S-au tipărit 1391000 de bilete, numărul spectatorilor care au asistat pînă acum la întreceri depășind previziunile gazdelor. Universiada se dispută la 12 discipline sportive, în 330 de probe, fiind în joc 990 de medalii. În aceste zile a avut loc și cea de-a 20-a Adunare generală a F.I.S.U.

care, între altele, a acceptat înscrierea în acest organism a încă opt țări (numărul total al organizațiilor studențești afiliate fiind acum de 84). Totodată s-a ales noul Comitet Executiv al F.I.S.U. din care face parte în continuare și reprezentantul

aceasta este tocmai o competiție a studenților subliniază importanța pe care întreaga umanitate o acordă rolului tineretului în lumea contemporană. Cuel-lar a participat în ziua de 11 iulie la festivitățile nașterii celui de-al 5 miliarde-lea locuitor al

sau renovate 5 piscine olimpice, 12 stadioane, 41 săli de sport, 11 terenuri de fotbal, 3 piste de atletism și un bazin pentru sărituri. Alte două orașe iugoslave sprijină în varii modalități Zagrebul pentru a-și duce în mod exemplar la bun sfîrșit

acelei drapel, celebrul „Union Jack”. Delegația sportivă a țării noastre locuiește în pavilionul 8, etajul IV, în cadrul satului universitar Sava, aflat peste drum de complexul „Mladost” și nu departe de baza nautică Jarun. Inimosul grup de sustinători — tineri turiști prin B.T.T. — locuiește la „Dom Izvidaci” („Casa cercetașilor”), o cabană situată pe cea mai înaltă și izolată culme din vecinătatea Zagrebului (1001 m altitudine), acolo unde se află și vechiul turn de televiziune. Distanța și dificultatea traseului nu-i împiedică, însă, pe tinerii noștri suporteri să coboare dimineața din munte, să fie toată ziua pe lângă sportivii români ca spre noapte să urce iar Muntele Ursoaicei. Încurajările lor s-au făcut simțite și au atras aprecierea și atenția tuturor celor prezenți la întrecerile de natație și caiac-canoe.

Pe urmele veveșei Zagi...

țării noastre. Semnificațiile profunde ale acestei competiții studențești au sporit odată cu prezența la Zagreb a secretarului general al O.N.U., Xavier Perez de Cuellar. Este pentru prima oară în istoria O.N.U. cînd secretarul general al acestei organizații este prezent la o competiție sportivă. Faptul că

planetei. Cel care va purta căldura acestui simbol s-a născut în maternitatea Petrova din Zagreb, la ora 8,35, venind pe lume cu 3,6 kg și 53 cm. Este fiul Sanjei și al lui Dragutin Gaspar (soră medicală și, respectiv, tehnician) și i s-a pus numele Matei. Pentru această Universiadă au fost construite

responsabilitățile de gazdă a acestei Universiade. După cum se știe, la toate competițiile internaționale reprezentanții Angliei, Scoției, Țării Galilor și Irlandei de Nord formează echipe separate. Ei bine, Universiada este singura întrecere internațională la care sportivii Marii Britanii defilează sub

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, desfășurat acum 22 de ani, a însemnat un moment de cotitură în istoria României, determinând, pe plan intern, realizări fără seamăn în edificarea pe pământ românesc a societății socialiste multilaterale dezvoltate, iar pe plan extern o strălucită afirmare a României în viața internațională. Retrospectiva drumului parcurs din 1965 și până în prezent pune în evidență politica de amploare deschidere internațională inițiată și promovată cu consecvență de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Această deschidere, abordarea realistă, principială a variatelor și complexe probleme ale vieții mondiale și-au găsit deplina confirmare în timp, întărind prestigiul țării noastre în lume.

Una din direcțiile principale ale amplei deschideri românești în politica externă a constituit-o și o constituie promovarea noilor principii ale relațiilor dintre state. La Congresul al IX-lea al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu se pronunța în mod hotărât pentru respectarea dreptului fiecărui popor de a-și alege nestingherit calea dezvoltării politice, sociale și economice, de a-și afirma ființa națională, de a-și rezolva singur treburile proprii, aceasta constituind o cerință esențială a menținerii și consolidării păcii în lume. În întreaga activitate internațională desfășurată în anii care au trecut de atunci, țara noastră s-a pronunțat și a militat în modul cel mai ferm pentru respectarea dreptului inalienabil al tuturor statelor, al tuturor popoarelor de a se dezvolta libere și suverane conform propriei dorințe și propriilor aspirații. Politica internațională a României are ca temelie traică, permanentă, principiile suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. În întreaga perioadă care a trecut de la Congresul al IX-lea, țara noastră a acționat constant pentru promovarea neabătută a acestor principii de către toate statele în relațiile internaționale.

considerind că respectarea lor este o condiție esențială pentru dezvoltarea colaborării între toate țările, pentru întărirea încrederii între popoare, pentru îmbunătățirea climatului internațional. Este cunoscut că la inițiativa României, Adunarea Generală a ONU a adoptat în 1985 „Apelul solemn” către toate statele aflate în conflict de a pune capăt fără întârziere acțiunilor armate și a soluționa problemele dintre ele pe calea tratativelor și Angajamentul statelor membre ale ONU de a reglementa stă-

Comentariul săptămânii

Strălucită afirmare a României în lume

rile de încordare și conflict, diferendele existente exclusiv pe cale politică, de a se abține de la folosirea forței, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state”.

Un cimp larg de afirmare și confirmare a justetei pozițiilor românești îl constituie problema păcii și dezarmării, problema fundamentală a epocii contemporane. La Congresul al IX-lea al partidului se exprima hotărârea României de a milita pentru înțelegerea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, pentru crearea de zone denuclearizate, pentru interzicerea necondiționată a folosirii armelor atomice și

distrugerea totală a stocurilor existente; totodată, țara noastră se pronunța împotriva împărțirii lumii în blocuri militare, împotriva existenței bazelor militare străine și a trupelor străine pe teritoriul altor state. În cei 22 de ani care au trecut de atunci, România socialistă s-a evidențiat ca unul din factorii cei mai activi în eforturile vizând trecerea la dezarmare, crearea unei lumi fără arme și fără războaie, în baza unui program cuprinzător de dezarmare, elaborat și promovat consecvent de tovarășul Nicolae Ceaușescu, program care, punind în centrul său lichidarea armelor nucleare, are în vedere și armele chimice, celelalte arme de distrugere în masă, armele convenționale, precum și măsuri de reducere a cheltuielilor și a efectivelor militare. În acest cadru, un loc important îl ocupă securitatea europeană, eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și a oricăror arme nucleare de pe continentul nostru. În conștiința politică a lumii, o excepțională valoare de simbol are exemplul propriu pe care l-a dat România prin reducerea, anul trecut, cu 5 la sută a cheltuielilor militare și a armamentelor.

Tot potrivit direcțiilor tratate de Congresul al IX-lea, țara noastră a depus în ultimele două decenii eforturi susținute pentru reducerea decalajelor și lichidarea închețiilor dintre țările bogate și țările sărace, pentru eradicarea subdezvoltării, aceste eforturi cristalizându-se în conceptul noii ordini economice internaționale, elaborat și promovat de conducătorul partidului și statului nostru.

Calea deschisă de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, exemplul României în abordarea problemelor internaționale, în trecerea la acțiuni concrete de dezarmare exercită o influență puternică pe tot globul asupra intensificării luptei pentru dezarmare, pentru pace, pentru o lume a colaborării pașnice între toate națiunile lumii.

ION D. GOIA ■

Bach? Un deodorant!

Șocantă o asemenea afirmație, mai ales că ea a fost rostită de un elev vest-german. În ultima vreme profesorii occidentali aduși la disperare de atari răspunsuri au făcut numeroase sondaje în rândul tineretului studios pentru a evalua gravitatea unei adevărate maladii care se numește ignoranță. Răspunsurile sunt, în general corecte, în special cele care privesc civilizația audio-vizuală. Au fost însă destui studenți americani (la Colegiu) pentru care Roosevelt a fost președinte în timpul războiului din Vietnam, care n-au auzit de Stalin și Churchill și destui cei pentru care Lumea Nouă a fost descoperită... pe la 1700! Nimeni n-a greșit când a fost vorba de cântărețul rock Simon Le Bon, de I.B.M. și Olivetti, dar mai bine de jumătate nu știu cine este Gabriel Garcia Marquez și au aflat cite ceva despre războiul de secesiune din filmul „Pe aripile vântului”, fără să aibă habar că la baza scenariului a stat un roman celebru. Numele Juri Gagarin i-a lăsat perplecși pe mulți, unii mai îndrăzneți au afirmat că a fost un balerin celebru! Și așa mai departe. Le Corbusier a fost un creator de modă, cubiștii sint, pentru unii, locuitorii Cubei, pentru alții creatorii cubului Rubik, semiologia este știința care se ocupă de semnele, dar pentru 98 la sută „Camel Trophy” a fost exact ceea ce este — un rally automobilistic.

Iată de ce profesori, educatori, experți în comunicații, sociologi au lansat un adevărat strigăt de alarmă afirmând cu probe că licenții deceniului sint inculte, nu știu să scrie, să citească. E un fel de Internațională a tinerilor ignoranți care se exprimă în același mod la New York sau Paris, la Bonn sau Roma. Concluzia experților este că o nesemnificativă minoritate a studenților este în stare să realizeze o analiză scrisă sau și mai simplu, să povestească o întâmplare. O anchetă asemănătoare făcută în R.F.G. a demonstrat că majoritatea elevilor de liceu suferă de o marcată imaturitate lingvistică, iar în Franța Institutul Național de Cercetări Pedagogice apreciază că 45 la sută din subiecți citează atît de greu încît sint puși în imposibilitatea de a realiza o lecție pornind de la o informație scrisă. În Italia, cazurile de ignoranță agresivă depășesc 5 la sută, iar cele mai puțin șocante merg pînă la 50 la sută.

Două sint cauzele care au creat o asemenea situație îngrijorătoare. Prima incriminează o ipotetică libertate în numele căreia s-au făcut concesii informației vorbite în dauna celei scrise. Rezultatul e sub ochii tuturor — mulți liceeni și studenți nu știu să construiască un discurs logic, să raționeze pe baza unui argument, nici ver-

bal, nici în scris. În al doilea rînd, vinovate sint televiziunea și publicitatea care au adus tineretului în ipostaza de consumator pasiv de informații, lipsindu-l de gîndirea critică. Adîncirea diviziunii muncii a sărăcit și ea meseriile și profesiunile de valoare culturală tradiționale. Tinerii au ajuns să și piardă încrederea în cuvîntul scris, acceptînd drept infailibilă imaginea. La toate aceste necazuri ale civilizației electronice se adaugă încă unul, cu o pondere la fel de mare în negativizarea actului educațional. E vorba de cei care stau la catedră și care și-au cucerit licența prin alte căi decît prin merite. Dintr-o universitate degradată — declara sentențios profesorul Enrico Malato — ies alți ignoranți care vor ajunge la catedră pentru a învăța copiii să devină... ignoranți! Dacă această tendință nu se schimbă, se va ajunge la un imens risc denunțat în S.U.A. de marile corporații Exxon și CBS, cînd au descoperit că mulți din tinerii funcționari de nivel mediu nu erau în stare să scrie sau să vorbească în mod inteligibil. Fenomenul are un nume insolit: analfabetism postindustrial.

IOAN ROȘCA ■

● Editura pentru literatură și artă Jiefangjun Wenyi, din Beijing a publicat recent în limba chineză, **Romanul unei zile mari** de Corneliu Leu. În traducerea lui Chen Yuming și Wan Tieshan, versiunea chineză a acestui roman poartă titlul „O zi care a însuflețit inimile”. Prezentarea făcută de editorul Lu Ningai vorbește despre momentul istoric de la 23 August 1944, căruia îi este dedicată cartea, despre efortul patriotic al Partidului Comunist Român de salvare a țării prin intrunirea tuturor forțelor democratice, despre actul revoluționar care stă la temelie istoriei noastre recente, conchizînd că „este vorba de romanul unei zile de mare tensiune care a deschis o nouă eră în istoria României.”

Războiul culorilor

În ultimii ani, audiența filmelor alb-negru din perioada de aur a cinematografului începu să scadă vertiginos. Erau tineri care nu văzuseră o capodoperă cum era „Cetățeanul Kane” sau „Casablanca” și nici nu aveau de gînd pentru sim-

plul motiv că nu erau în culori. Cum numărul filmelor alb-negru care să candideze la statutul de capodoperă rămîne, în ciuda anilor, destul de ridicat, dacă nu cumva îl întrece pe cel al filmelor color, ideea de a „actualiza” cromatica unora a făcut repede prozelit și, în scurtă vreme, a luat proporțiile unei afaceri. Color System Technology și o firmă canadiană au început această campanie care a stîrnit și mai stîrnete sumedenie de discuții. În primul rînd ele sint de natură estetică. Cum va fi colorată cafeneaua lui Rik din Casablanca? Dar barul? Ce culori vor avea hainele lui Stan și cele ale lui Bran? Directorul artistic al colorării unui film trebuie să facă o veritabilă documentare în muzeele, arhivele și cataloagele de modă ale acelor ani. Stabilirea culorilor este o muncă migăloasă și, în ciuda eforturilor, uneori dă greș, cum s-a întîmplat cu filmul „San Francisco” în care Jeannette MacDonald a apărut cu o culoare a părului pe care niciodată nu a avut-o. Cum se realizează colorarea filmelor alb-negru? Nu ca prin anii '30-'40 cînd echipe de femei dotate cu minipensule lucrau pe fiecare fotogramă, ci modern, cu ajutorul computerului.

O fotogramă este împărțită în 525 000 de puncte de culoare. Directorul artistic alege culorile dintr-o paletă de 50 000 de nuanțe (cit are la dispoziție computerul) și după ce s-a colorat o fotogramă, computerul, pe baza memoriei, urmează să le coloreze pe următoarele, știut fiind că de la o fotogramă la alta schimbările nu depășesc 2 la sută. Cînd apar noutăți, computerul are nevoie de alte informații pe care le primește imediat. În momentul de față operațiunea este destul de încheată. Color System Technology reușește să coloreze doar zece minute de film pe zi, dar există premise ca în curînd să poată termina 60 de minute de film pe zi. Colorarea unui minut de film costă între 1 500 și 3 000 de dolari, pentru „Casablanca” magnatul Ted Turnel plătiînd circa 250 000 de dolari. Numai că un „Casablanca” în variantă color e un film care aduce un beneficiu de peste 25 de milioane de dolari. Metro Goldwin Mayer a anunțat că plătește 18 milioane de dolari pentru conversiunea color a 100 de filme alb-negru, iar Walt Disney o sumă impresionantă pentru colorarea a 16 pelicule cu Shirley Temple. Tehnologia folosită la colorarea peliculelor și lansată de George Lucas în realizarea filmului „Războiul stelelor” începe să dea roade. Financiere și mai puțin estetice. Spectatorii sint fascinați de variantele colorale filmelor alb-negru și audiența versiunilor noi este de neimaginat. Afacerea e afacere și adepții atitudinii estetice, adică apărătorii filmului alb-negru, sint din ce în ce mai puțini. Unul dintre ei e Woody Allen. Apoi Warren Beatty și Elia Kazan. Ei susțin dreptul la supra-viețuire al filmului alb-negru, spunînd că gestul de a le colora e sinonim cu a colora Guernica lui Picasso. Corect. Dar cei care au investit în a-

ceastă afacere răspund cu un alt exemplu tot din pictură. „Activitatea noastră este de înțeles și ea seamănă cu restaurarea Capelei Sixtine „Gene Allen, cel care a primit un Oscar pentru „My fair lady” a fost unul dintre adversarii colorării, dar după o campanie purtată fără convingere, a fost atras de noua afacere și este unul dintre cei care lucrează din plin la această operațiune, susținînd-o cu fiecare prilej. În schimb Frank Capra, după ce a semnat un contract pentru colorarea filmului „Viata e minunată”, cînd a văzut că afacerea nu-i aduce prea multe profituri, a devenit unul din cei mai aprigi adversari ai ei. Vom putea vedea și „Casablanca” și „Cetățeanul Kane” și filmele lui Walt Disney și pe Stan și Bran, și pe Chaplin în culori. Dacă trecem peste afacere, războiul culorilor dă câștig de cauză spectatorilor cu reflexe color, chiar dacă violează în mod flagrant versiunea regizorului.

CORNEL NISTORESCU ■

Sufletul chitarei

Extraordinar a fost destinul acestui om, unul dintre marii muzicieni ai acestui secol, cel care a reușit miracolul de a scoate chitara din tavernele flamencoului pentru a o impune pe marile scene ale lumii. Continuator al lui Francesco Tarrega, decedat în 1908, Andres Segovia era, la primul său recital din 1909, de la Granada, singurul chitarist de muzică clasică. La moartea sa, survenită recent, la vîrsta de 94 de ani, marele interpret lăsa în urma lui un număr impresionant de urmași — șase sute de mii de chitariști, de pildă, numai în Japonia. Micul repertoriu pentru acest instrument, existent în acea epocă, numără în prezent sute de lucrări compuse de maestru sau de discipolii lui.

Ca și chitara sa, persoana lui Segovia parea înconjurată de o aură miraculoasă, sugerînd liniște, meditație, tăcere. Ochii lui, asupra cărora în timpul interpretării cădeau visătoare pleoapele, erau protejați mai tot timpul de celebrii săi ochelari cu rame mari. Ziarul „Le Monde” prezenta cu aceste cuvinte

persoana magului chitarei: „În pofida unui fizic de mare om de afaceri, vocea îi era blindă, cuvintele, rostite molcom, se rînduiau în fraze calme, îndelung cizelate, de parcă erau scoase dintr-un vechi tezaur de înțelepciune. Nu erau însă lipsite de umor și uneori chiar de ironie mușcătoare.”

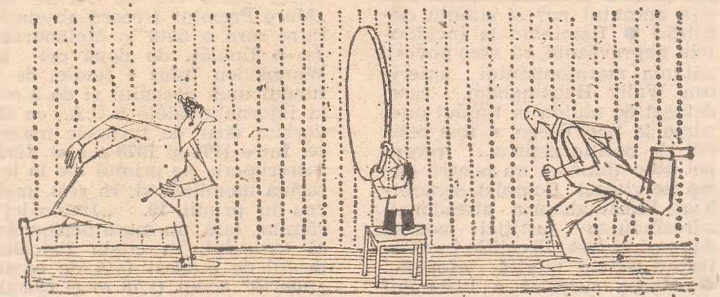
Se identifica cu chitara la asemenea măsură, încît, după cum spunea un comentator, te întrebai dacă el a fost cel care a ales acest instrument secret al destăinuirilor sau chitara a șlefuit pînă la identificarea cu ea. Lumea infinită astfel revelată era căutată de artist în profunzimile eului, în cursul acelor „ore de frămîntare pînă la durerea fizică”, cînd, zilnic, se dedica „tehnicii exprimării estetice a operii, pentru a descoperi sufletul ei printre semnele inerte”. A transpus pentru chitară lucrări ale tuturor marilor clasici ai muzicii, dar mai ales din opera lui Bach. Compozitorii moderni — Turina, Villa — Labos, Rodrigo, F. Martin, Milhaud, Jolivet etc. — au compus lucrări speciale pentru el.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Dileme

A treia schimbare la față a computerelor este pe cale să se producă, sintem puși la curent de persoane bine informate, dar și la fel de sigure că trebuie să facem ceva efort pentru a putea folosi ca lumea mașinile aflate în drum spre noi. Nici o surpriză nu vestește că noul computer va ști să facă mai mult și mai bun lucru decît înaintașii săi. Nepotul care va dovedi tot atîtea cunoștințe de aritmetică precum bunicul va fi taxat cel mult un rîmas de căruță și nicidecum vizionarul apt să adauge ceva la rotundul știut al civilizației. Dar că ne dorim deja palmele la științele unui foc atît de aproape, asta merită rumegat și tinut minte. Ce ar urma să nu neglijăm vizavi de promisiunile rostite de acum în gura mare și nu doar pe la colțuri? Musafiri ce va să vină va deține un microprocesor atotputernic ca și o memorie pe măsură. Și chiar dacă acum contribuabilul de rînd

Lumea se amuză

După „Für Dich” — R.D. Germană

privește dintr-o ipostază teoretică desfășurarea evenimentelor — costurile exorbitante fiindu-l la distanțe respectabile, se apreciază că miine-poimîne computerul personal va năvăli cu destulă tragere de inimă prin birouri și în alte locuri. Va fi însă nu computerul de acum, admirat și respectat pentru cite face și drege, ci succesorul său, mult mai ambițios și doritor de spectaculoase performanțe. Proiectanții tinjesc de mult după mașina în stare să imite simțurile umane. Pentru început, vorbitul și auzul. Tehnologia a fost deja lansată la apă, dar aplicarea ei presupune încă o seamă de sincronizări care inghit timp. Ceea ce nu înseamnă că stă pe loc. Poate chiar acum, cînd ne conversăm noi pe tema în discuție se va mai fi pus la cale o potcoavă pentru calul de rasă al curselor ce ne așteaptă. Apt să recunoască atitea cuvinte cite încep într-un dicționar de calibru, computerul va permite operatorului să-și dicteze lucrările, renunțînd la utilizarea claviaturii. Capacitatea de recunoaștere a vocii face posibil dialogul cu mașina prin telefon. De unde te afli, după ce ai introdus fișa în aparat, ai posibilitatea să comanzi computerului, ca unui subaltern docil, acțiuni fel de fel. Se deschide o fereastră încapătoare, tentantă și nu foarte departe de virful degetelor noastre întinse. O veste bună și pentru magicienii culorii. Compozitorii și-au aliat mai de mult computerul în alcătuirea partiturilor. De ce nu și pictorii? De ce nu și tipografil? La un astfel de pupitru detinut de noul — viitor — computer se acționează pentru a scoate tipărituri la fel de arătoase ca prin procedeele cele mai căutate. Pe terminale se vor vedea texte în strale cu nimic mai prejos celor din clasică tipografie.

Să ne așteptăm ca noile computere să deprindă arta conversației. Nu cu noi, ci între ele, eventual chiar despre noi. Avînd în memorie telefoanele prietenilor, computerul te asistă la alegerea numărului dorit și-l formează fără a aștepta alte indemnuri.

Mai greu îi este căntătorului de comori pe această autostradă: să găsească soluții pentru a folosi pînă la epuizarea morală parcul de utilaje existent: să descopere variante de suprasaturare cu pretenții masinile abia așezate pe picioare: să erezioneze, fie și vag, decamdată, autovehiculul informatic al zilei de după...

NEAGU UDROIU ■

Retrospectiva

Dior

Pentru Christian Dior părinții, grijii ca orice părinte, se gîndiseră la o carieră diplomatică. Dar în anul 1928 fiul părăsește Școala de științe politice și deschide la Paris o galerie de artă în care expune lucrările unor prieteni: Coccateu, Dalí, Derain, Léger. Depresiunea economică îl determină să închidă porțile galeriei și își cîștigă existența desenînd modele pentru „Figaro Illustré”.

Prima întîlnire cu un creator de modă este aceea cu Robert Piguet care îl pune să deseneze costume pentru scenă și costume de bal. Așa ajunge în anul 1942 la casa de modă a lui Lucien Lelong.

După război puțini erau aceia care se gîndeau la modă. De aceea, cînd un vechi prieten, director al unei case de modă în declin, „Gaston”, îi propune să preia afacerea, Dior se duce la prezicătoare și numai în urma sfaturilor (plătite) ale prezicătoarei hotărăște să-l părăsească pe Lelong.

Prima paradă cu modele create de Dior a avut loc în 12 februarie 1947. Succesul a fost fulgător. Modelele aveau ceva reminescente din balerinele lui Degas, iar manechinele, special instruite, aveau mișcările studiate.

Dior a murit în urma unui atac de cord în anul 1957, în Italia la numai 52 de ani, lăsîndu-l „mostenitor” pe Yves St. Laurent. Afacerile cu parfumurile și cosmeticele purtînd marca Dior au fost vindute cu ani în urmă unui grup Moët-Hennessy, în timp ce dreptul de marcă îl are compania Agache. Urmasul lui Yves St. Laurent pare a fi Christian Lacroix.

Cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la prima paradă a modelor cu modele Dior, muzeul modei de la Luvru a organizat o retrospectivă, deschisă pînă în luna octombrie. Piese expuse aparțin muzeelor Albert și Victoria din Londra precum și colecțiilor particulare.

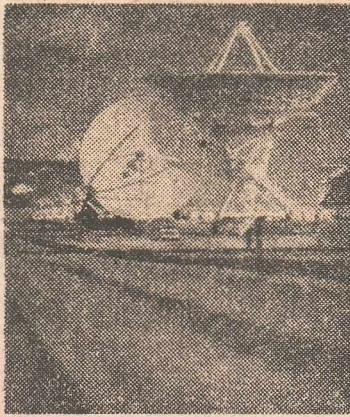
De unde se vede că obrazul subtil și chelutal se ține, iar prestigiul firmei cu multă diversă, și stăruitoare reclamă.

DAN DANUȚ DORU ■

În lumea telescoapelor record

Cel mai mare telescop din lume, cu oglindă unică, se află în Caucaz, la Zelenciuk — U.R.S.S. Diametrul oglinzii este de 6 metri, în timp ce cel montat la Mont Palomar — S.U.A. are numai 5 metri. Pentru a se putea aprecia greutatea unor asemenea coloși menționăm că cel de la Calar Alto, din Spania, care are o oglindă de numai 2,2 metri diametru, cîntărește 430 de tone, din care numai partea mobilă, ce poate fi manevrată de un singur om, 230 tone.

O rețea de șase telescoape avînd oglinzi de 1,80 metri montate într-o structură unică funcționează în Arizona —

S.U.A. și este cunoscută sub denumirea de „Multiple Mirror Telescope”. Întreaga lor mișcare este controlată și dirijată cu ajutorul laserului. Universitatea din California studiază în prezent executarea unei oglinzi cu un diametru de 10 metri. NASA a proiectat și ea un telescop spațial de 2,4 metri diametrul oglinzii. Cu acesta se vor putea vedea obiecte de 100 de ori mai slabe decît cele văzute de pe Pămînt. De fapt, proiectele de mai sus nu sînt decît niște etape de tranziție, pentru că se intenționează crearea de oglinzi cu diametre de 20 și chiar 30 metri, ceea ce va permite să se studieze chiar structura Universului.

Recordul radiotelescoapelor fixe îl deține cel de la Arecibo

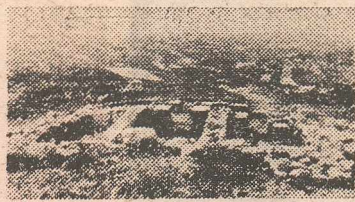
Breviar științific

din Porto-Rico, care atinge 300 metri, iar pentru un telescop mobil cel de la Bonn — R.F.G. de 100 metri.

Cea mai mare rețea de radiotelescoape din lume se află în cîmpia San Augustin din deșertul statului Noul Mexic — S.U.A. Aici, pe o lungime de nouă kilometri, sînt plasate 27 radiotelescoape. Această rețea, din care o mică porțiune apare în imagine, este cunoscută sub numele de „Very Large Array”.

Sacrificii umane în Creta antică?

Multă vreme s-a bătut că civilizațiile antice ale Mării Egee practicau sacrificii umane, dar dovezi care să confirme sau să infirme acest lucru nu se găseau. Iată însă că cercetările întreprinse de profesorul Iannis Sakellarakis în Creta, pe muntele Iutkas, pe locul anticiei Keraklion, au dus la descoperirea sanctuarului din imagine, găsindu-se astfel probele căutate de multă vreme. Lingă altar au fost găsite trei schelete omenestii, unul al unui tînar de 18 ani, omorît printr-o lovitură de spadă, arma de bronz aflîndu-se alături, celelalte două aparținînd unei femei de 28 ani și unui bărbat de 30 ani. Prezența unor vestigii de cult nu lasă

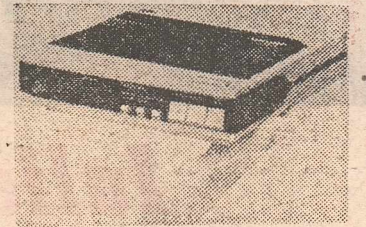

nici o îndoială asupra naturii sacrificiului. Din explicațiile date de profesorul Sakellarakis, rezultă că femeia era o preoteasă, iar bărbatul un preot de rang înalt, căci purta un inel de argint și o brățară ornată la mîna stîngă. Se crede că imediat după efectuarea ritualului, prin lovitură de spadă aplicată în carotidă, s-a produs un pu-

ternic cutremur de pămînt care a dus la prăbușirea acoperișului sanctuarului, omorînd pe cei doi preoți, ce oficiau sacrificiul uman. În afară, printre ruine s-a mai găsit un schelet, al pătrulea, care se bănuiește a fi al unui ajutor la desfășurarea ceremoniei, iar lingă el un vas sculptat, respectiv un taur ce este sacrificat într-un cîmp de flori, vas în care, probabil, se transporta singele victimei. Descoperirea făcută constituie un nou pas în cunoașterea epocii minoice.

Picup în miniatură

Bătălia miniaturizării a ajuns și în domeniul picupurilor. Pentru „cîțirea” discurilor firma Sony a bătut toate recordurile, realizînd aparatul de buzunar numit „Audio D-50”, de 4 pînă la 10 ori mai mic decît cel mai mic picup creat pînă în prezent, în greutate de 590 grame. În septembrie trecut, firma Technics, din grupul Matsushita, a creat un picup în miniatură de 650 grame, cel din imagine, dar

cu dimensiuni mai mici decît ale lui Sony, respectiv de 126 x 32 x 13 milimetri. O baterie care se reîncarcă îi asigură trei ore de autonomie. Miniaturizarea a fost obținută cu ajutorul unui laser ce folosește un fascicul luminos unic. Aparatul dispune de circuite integrate și microprocesoare. Toate informațiile pe tabloul de bord sînt obținute prin intermediul cristalelor lichide. În ciuda dimensiunilor lui reduse, „SLXP7”, cum a fost numit, are calități și caracteristici deosebite. La acest aparat se pot alege bucățile de pe disc ce urmează a fi audiate și programată ordinea lor de redare. Audițiile pot avea loc și la cască, fapt pentru care el poate fi utilizat în plimbări, aparatul transportîndu-se în buzunar.

AUREL DIANU ■

Destinația: Birkenau — Auschwitz

Destinația finală a evreilor deportați din Ungaria și teritoriile pe care le copleșea a fost Birkenau-Auschwitz, cel mai mare centru de exterminare din Europa ocupată de nazisti. Desi aici era pusă la punct o bandă rulantă a morții și exista o experiență de cîțiva ani în asigurarea funcționării ei fără perturbări, în vederea sosirii într-un ritm fără precedent a deportaților din Ungaria s-a luat un șir întreg de măsuri speciale. Locotenent-colonelul SS Rudolf Höss, fostul comandant al lagărului, numit între timp inspector general în centrala lagărelor de concentrare a fost din nou detașat la Auschwitz.

Garniturile au fost renovate, furnalele recositorite, cosurile întărite cu benzi de oțel; au fost săpați kilometri de santuri în imediata vecinătate a crematoriilor, pregătindu-se arderea pe ruguri a cadavrelor ce nu vor putea fi mistuite de cele patru crematorii în zilele și nopțile cînd capacitatea lor va fi depășită.

Chiar și camerele de gazare primitive, ce fuseseră folosite înaintea construirii celor moderne, au fost repuse în stare de funcționare.

S-a construit o nouă linie ferată între Auschwitz și Birkenau, iar punctul de debarcare a fost adus mai aproape cu 200 de m de crematorii. Numărul Häftling-ilor din cele două Sonderkommando-uri ce lucrau la camerele de gazare a fost sporit de la 224 la 860, iar Kommando-ul „CANADA” care sorta pradă a fost majorat la aproape 2000 de oameni.

„Programul” de deportări masive a început la 15 mai. În iunie au sosit atîtea convoaie încît a fost nevoie de noi amenajări în lagărele B II b și B II c.

Munți de bagaje se acumulaseră în magazii și pe rampe.

Kommando-urile de deservire a benzii morții nu mai făceau față. Programul obișnuit de lucru al Kommandaturii și

trupeii nu se mai putea respecta. Se simteau extenuați pînă și SS-istii, nu mai pridideau să selecteze noii sositi — care pentru viață, care pentru moarte — să însotească și să calmeze coloanele de la rampă pînă în incinta crematoriilor, să supravegheze „lucrul” la rugurile ce ardeau 24 de ore din 24. Mirosul de carne arsă imbibase nu numai lagărul, ci și împrejurimile. Erau la sfîrșitul puterilor și Häftling-ii din Sonderkommando-uri, obligați să lucreze zi și noapte ca să sorteze pradă din vagoane, să care cadavrele gazatilor la crematorii, să mențină focul în santurile-rug, să scoată și să îmbrăște cenusa.

Dar în unele zile se depășea orice limită. Höss a fost silit să se repeadă de două ori la Budapesta să vadă ce se în-

perată de obicei de promisiunea apei sau a unei supe după „dusurile dezinfectante”. Li se vorbea în germană dar mai ales în ungară de către Unterschutzführer-ul Eckard, un tînar SS născut în Ungaria.

Și totuși, evocarea drumului spre Auschwitz nu-l voi începe cu pornirea trenurilor din Cluj, din Dej, din Satu-Mare, Oradea sau Bistrița. Imi este greu să stabilesc care a fost, de fapt, primul pas pe ultimul drum. S-ar putea spune că începutul l-a constituit drumul de-acasă pînă la ghetou. Iesînd pe ușă din casa părintească, trecînd prin fața jandarmilor cu pene negre de cocos la pălărie, porneam — mi-am dat seama-mulț mai tîrziu — pe ultimul drum.

Cel arestat în ziua de 3 mai 1944 și ulterior continuau să se amăgească, să

Tinerii au dreptul să ste

Jurnal însingerat

timplă și să pună de acord ritmul deportărilor cu capacitatea de gazare și ardere a instalațiilor de la Birkenau.

Sintetizînd imaginea sosirii trenurilor cu deportați din Ungaria, Randolph Braham scrie: Inumană îngrămădeală din vagoane și căldura verii timpurii erau de așa natură încît mulți dintre evrei, în special cei bătrîni și bolnavi, mureau pe drum, marea majoritate prin sufocare. La sosire, evreii din Ungaria, complet epuizați, storsii, se comportau într-o manieră letargică, apatică; erau resemnați și aproape se bucurau că, în sfîrșit, puteau respira mai mult aer. Călătorind 4 zile într-un vagon de vite sigilat, brutal de cald, cu puțină apă sau fără apă erau torturați invariabil mai ales de o sete răvășitoare. Gîndul apei i-a preocupat în așa măsură încît nu mai erau atenți la realitățile din jurul lor. Reducerea energiei lor vitale prin sete prelungită făcea parte din programul de chinuire și pregătire în vederea gazării. SS-istii urmăreau paralizarea abilității lor de a sesiza lucrurile și de a opune rezistență. În timp ce se aflau pe rampă, înainte de a fi selectați, neliniștea lor era tem-

perată de obicei de promisiunea apei sau a unei supe după „dusurile dezinfectante”. Li se vorbea în germană dar mai ales în ungară de către Unterschutzführer-ul Eckard, un tînar SS născut în Ungaria. Și totuși, evocarea drumului spre Auschwitz nu-l voi începe cu pornirea trenurilor din Cluj, din Dej, din Satu-Mare, Oradea sau Bistrița. Imi este greu să stabilesc care a fost, de fapt, primul pas pe ultimul drum. S-ar putea spune că începutul l-a constituit drumul de-acasă pînă la ghetou. Iesînd pe ușă din casa părintească, trecînd prin fața jandarmilor cu pene negre de cocos la pălărie, porneam — mi-am dat seama-mulț mai tîrziu — pe ultimul drum.

Cel arestat în ziua de 3 mai 1944 și ulterior continuau să se amăgească, să creadă. S-a plîns, au fost scene disperate. Oamenii erau îngroziti, dar nimeni nu se gîndea la moarte. Sinuciderea, la început, au fost rare. Oamenii încă sperau. Spaima de moarte s-a cuibărit în inimile noastre abia în ghetou. Fiecare o simțeam fără să vorbim despre ea. Părinții, ca să nu ne sperie pe noi, copiii, se străduiau să se poarte cît mai firesc, să zîmbească chiar. Ei nu bănuiau că zîmbetele lor triste ne dureau mult mai tare decît plînsul lor înăbușit, noaptea, cu fața adîncită în pernă. Îți poți închipui, cititorule, o mamă zîmbind în timp ce lacrimile îi curg fără întrerupere? O mamă plîngînd în timp ce-și alăptează copilul? Fața unei tinere femei, schimonosită de groază la gîndul că trebuie să nască în ghetou?

Sotii, terorizați de nesigurantă, de zvonuri, de catastrofa pe care o presimțeau, își înfrînau propriile spaimi și se străduiau să-și liniștească soțiile. Plîmbindu-se printre corturi, bărbați — vechi prieteni sau vecini de baracă — grupuri, grupuri, încercau să născocescă un deznodămînt salvator, în care să creadă.

Cînd s-a aflat că începe evacuarea ghetourilor, legendele și iluziile s-au strîmberat, firele speranței menținute cu efor-

turi supraomenești s-au rupt brusc, toate deodată, spaima de moarte a izbucnit ca un vulcan, acoperind și dominînd totul.

La 15 mai au început deportările. Peste cîteva zile, ziarul Hare din Budapesta a publicat un amplu articol: „Ce s-a întîmplat pînă acum în domeniul rezolvării problemei evreiești”. Pentru noi, cei din ghetou — și evreii din satele și orașele din nordul Ardealului eram de-acum aproape toți ghetozizați —, articolul n-avea nici o importanță. Nouă nu ne trebuia să ni se recapituleze legile, ordinele și măsurile anti-evreiești întreprinse. Noi le știam pe de rost, le simțisem urmările, sufeream de pe urma lor. Futea ce, mult să ne alarmeze tonul amenințător. Dar ce putea să ne mai sperie? Izolații de lume, jefuiți de întregul avut, împiedicați să ne profesăm meseriile, ce drepturi ni se mai puteau anula? Și totuși, ziarul amenința. Referindu-se la dispozițiunea din 28 aprilie privind „reglementarea unor probleme legate de desemnarea domiciliului și locuințelor evreilor”, autorul articolului scria: „Această dispoziție face posibilă separarea teritorială și fizică a evreilor de populația neevreiască, realizarea cartierelor evreiești închise, desemnarea străzilor și caselor sau blocurilor locuite exclusiv de evrei. În conformitate cu ordinul dat, pot fi mutate și separate persoanele ce intră sub incidența legilor rasiale. Prevederile ordinului nu trebuie aplicate evreilor care nu sînt obligați să poarte steaua galbenă. Deoarece ordinul folosește expresia „nu trebuie” în loc de „nu-i voie” înseamnă că poate să le vină rîndul și să fie separați și evreii excepționali”.

După ce arăta că: „s-a împlinit o vechi dorință a societății maghiare prin ordinul din 2 mai al Ministerului de Interne care interzice frecventarea băilor publice de evreii obligați să poarte steaua galbenă”, autorul amenința iar: „Sperăm că această măsură va fi urmată de alte măsuri care vor limita și mai mult cercul și posibilitățile contactului dintre evrei și neevrei”.

Primele trenuri pornite din ghetourile Transilvaniei de Nord sosiseră de-acum la Auschwitz, dar avalanșa legilor anti-evreiești nu s-a oprit.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG ■

Pe sub umbrele neclintite ale pădurii din stînga drumului, distanța nu pare mare și nici anevoie de străbătut. Asta în primele ceasuri de după ivirea zorilor. Apoi, parcă și umbrele se infierbintă, în vreme ce pe deasupra cîmpului simți cum se involburează valuri uriașe de căldură. Ieri pe la prînz, spune un bătrîn cu pălăria trasă șmecherește într-o parte, așa se-ncinsese tabla tractoarelor ăstora, mai rău ca plita, de puteai să-ți fierbi liniștit borșul acolo. S-au tras și băieții mai spre pădure, da' numai oleacă. Nu i-a rădat inima să stea acolo mai mult de cit a durat masa lor. Flăcăi harnici, pun umărul la treabă, de-asta merge campania asta cum merge. Cum? Păi bine, nu ve-

oameni de cîmpie, cu griu-n sînge. A fost densitate mare, de-asta și recolta o să fie bună. Cifre precise nu putem să dăm de acum, dar sub 5 500 n-are cum fi. Și la orz tot cam pe-atît a ieșit. An bun, ce mai încolo-ncoace. Chiar și căldura asta, tot bună e. Pentru floarea soarelui, la care vom începe curînd, și pentru porumb. La grădini e tot așa, și-acolo-i de lucru pentru miini multe. Aici, la Afumați, la C.A.P., lucrează oameni de la ăl mai tînăr pînă la unul ca Vasile Dobre, care-a ajuns la 81 de ani. Uite-l p-ăla de vine acu' cu atelaju', Camburu Nicolae-i zice, pe porecla lui Buceag, e născut în '914. Și tot are putere. Ajutor mare avem cu mecanizatorii de la Ștefănești, băieți buni, vite-

Olimpiada electronistului

Din inițiativa Ministerului Industriei Electrotehnice s-a desfășurat recent la Tîrgu Mureș „Olimpiada electronistului”. Prima manifestare de acest gen pe țară a fost găzduită în condiții desăvirșite de marea întreprindere „Electromureș”. Este o recunoaștere a meritelor harnicului și talentatului colectiv, care, iată, își extinde activitatea și asupra îndrumării și perfecționării cadrelor din

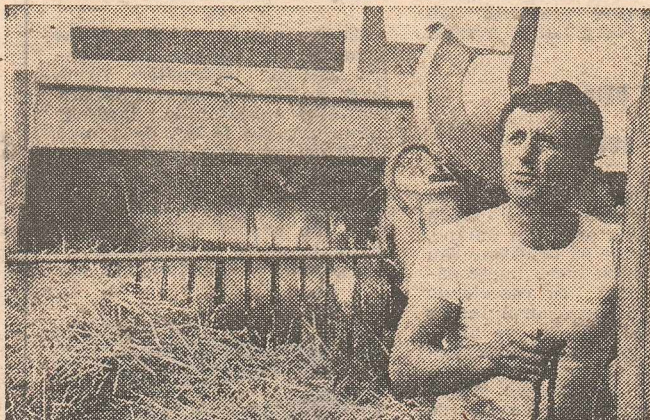
una dintre cele mai noi meserii, devenind, pentru scurt timp „Capitala” electronicii românești.

Faza pe țară a reunit reprezentanți din 15 județe, muncitori electrotehniști care și-au probat măiestria găsind soluții teoretice și practice subiectelor propuse.

Primii „cîștigători” ai primei „Olimpiade” sînt: Toth Zoltan, „Electromureș”, Ioan Cozac, I.E.I.A. Cluj, Gheorghe Onac, I.M. Oradea și Toader Gliga,

I.M. Vaslui. „Beneficiari?” — toate întreprinderile din ramură.

Deși, în premieră pe țară, „Olimpiada electronistului” s-a desfășurat, prin organizarea exemplară oferită de „Electromureș”, într-un spirit de înalt profesionalism, dovedind că cei din ramura electrotehnicii românești sînt, în acest fel, circumscrisi efortului pe care întreaga țară îl face pentru perfecționarea cadrelor existente și pregătirea celor de miine.

Iulie

Izbînda pîinii

deci? Pe tarlăua asta, de-i zice cu numere, adică 8, s-a isprăvit cu secerișul. Mai e peste drum ceva-ceva, să tot fie 70 de hectare și apoi, încă două tarlale, spre Șindrilița. Dacă veniți aici pe luna viitoare nici nu mai știți că pe-aici a fost cultivat ceva ce să fi semănat a griu. Totul o să fie arat și, după cum vine cazul și-or zice specialiștii, o să fie și sămînță-n brazdă.

Stăm la marginea tarlalei căreia oamenii din Afumați îi zic Runcu. În jurul meu, trei bărbați vîrstnici, cu decenii bune de agricultură în spate. Mihai Petre, Gheorghe Chiurciu și Constantin Camburu știu cu precizie situația la zi a lucrărilor. A trecut de dimineață pe aici și primarul comunei, Ion Iordan, apoi președintele C.A.P.-ului, Nicolae Zăvoreanu. Șeful de fermă, inginerul Constantin Zaharia, stă printre cei ce recoltează. Dar nu ca să-i grăbească — subliniază unul dintre interlocuții mei — ci ca să se convingă de calitatea lucrărilor. Altfel, oamenii de pe-aici sînt vrednici,

cum e Mitru Ababei, ăl de s-a oprit să bea apă acu', sau ca Tudor Anghel sau Tăsică Florin, toți muncitorii a-ntîia, cu drag de ce fac. Dacă se mai întimplă să se defecteze combinatele sau mașinile de balotat? Se mai defectează, doar sînt de fier, dar avem aici un atelier mobil de reparații. Unde-i, mă Gheorghe, Popa de la atelier? S-a dus după piese, tre' s-a pară. Cu arăturile tot bine stăm, patru utilaje de-alea mari, A-uri le zice, cu cîte șase brazdare, au intrat de mulțisor. S-a semănat mei, s-a pus porumb amestecat cu floarea soarelui, ce mai, treabă socotită.

Căldura a-nceput să apese zdravăn. Cîmpul, însă, continuă să apară privirilor ca un tablou numai mișcare. Pînă deseară mai e mult. Și cald. Inșă miezul fierbinte de iulie este, înainte de orice — pentru oamenii cîmpiei, precum cei din Afumați — vremea cînd se decide marea izbînda a pîinii celei noi.

DAN MUCENIC ■

Medicina naturistă

Recent (26-27 iunie 1987) s-a desfășurat la Sebeș Alba a XXI Reuniune Științifică anuală de Istoria Medicinii și Farmaciei, organizată de Filiala Alba a Uniunii Societăților de Științe Medicale împreună cu Societatea de Istoria Medicinii și Farmaciei.

Comunicările prezentate de către participanți, cadre universitare, medici, farmaciști și alți cercetători cu preocupări în acest domeniu din întreaga țară, au dus în discuție problema, revenită în atenția celor ce se preocupă de ocrotirea și fortificarea sănătății, aceea a „Utilizării factorilor naturali în profilaxie, tratament și recuperarea bolnavilor, în întărirea sănătății populației”.

A fost remarcată și cu acest prilej bogăția de factori naturali terapeutici de care dispune țara noastră, de la plante medicinale, ape minerale, clima variată și în același timp echilibrată, posibilitățile unei alimentații raționale, la virtuțile încă necxploatate integral ale apiterapiei, homeoterapiei, acupuncturii și exercițiului fizic.

Din nou emoții la admitere

A început examenul de admitere în facultăți. Un moment dătător de emoții și speranțe pentru tineri și părinți, un moment cu semnificații ample pentru întreaga societate care așteaptă, cu fiecare promoție, cadre tot mai bine pregătite necesare nevoilor dezvoltării. Dorim ca această imagine din prima zi a concursului la A.S.E. București să dea expresie urării noastre de succes adresată aspiranților la studenție sub consacrata deviză sportivă: **să învingă cei mai buni!**

